

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİN İLKÖĞRETİM
BEŞİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ
ERİŞİLERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Hazırlayan

Dursun AKSU

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Selma YEL

113277

Ankara – 2002

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Dursun AKSU'ya ait "Bilgisayar Destekli Öğretim Etkinliklerinin İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Erişilerine Etkisi" adlı çalışma j¼rimiz tarafından İlköğretim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

H. İbrahim Yalın
(İmza)

Başkan ..Doç.Dr...H.İbrahim...Yalın.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

S. Selma Yalın
(İmza)

Üye ..Yrd.Doc.Dr...Selma...Yalın.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Danışman)

N. Neşe Tertemiz
(İmza)

Üye ..Yrd.Doc.Dr...Neşe...Tertemiz.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Bu araştırmada, bilgisayar destekli ğretim etkinliklerinin, beşinci sınıf ğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi erişilerine etkililiği incelenmiştir. Araştırmada deney-kontrol gruplu, ön test-son test modeli kullanılmıştır.

Araştırma, 2001-2002 ğretim yılı, Ankara İli, ubuk İlçesi, ubuk İlköğretim Okulu'nda yrtlmştir. Bu okulda bulunan üç beşinci sınıftan n testten aldıkları puanlara göre denk olan 5/B sınıfı kontrol, 5/C sınıfı da deney grubu olarak belirlenmiştir. Araştırma 30'u deney, 30'u kontrol grubunda olmak üzere toplam 60 denek ile yrtlmştir.

Araştırmada Sosyal Bilgiler Beşinci Sınıf Programı'nda yer alan, en kapsamlı ünite olan, "Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?" nitesi ele alınmıştır. Araştırmada İnteraktif Yazılım şirketi'ne ait T.C. Tarihi CD'si kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından 50 soruluk erişi testi geliştirilmiştir (EK:3).

Gruplarla beş hafta süre ile haftada altı ders saati (1 ders saati = 40 dakika) olmak üzere toplam 30 ders saati uygulama yapılmıştır. Bu süre içerisinde deney grubunda araştırmacı tarafından hazırlanan ders planları kullanılarak bilgisayar destekli ğretim (B.D.) yapılmıştır. Kontrol grubunda ise kendi sınıf ğretmeni tarafından geleneksel ğretim yöntemleri ile ders yapılmıştır. Süreç sonunda deney ve kontrol grubuna son test uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda; beşinci sınıf düzeyinde yapılan bilgisayar destekli Sosyal Bilgiler ğretiminin, geleneksel ğretim yöntemleriyle yapılan Sosyal Bilgiler dersinden daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma bulgularına göre, grupların başarı puanları karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bunun yanında, B.D.Ö yöntemi ile yapılan derslere öğrencilerin daha istekli geldiği, devamsızlık durumunun diğer derslere göre daha az olduğu gözlenmiştir.

ABSTRACT

In this research the effectiveness of the activities of Computer Assisted Instruction for the five year students in Social Science Lesson is examined. Pre-test and post-test experimental model consisting of experimental-control group was used in the research.

The research was carried out during 2001-2001 education period in Ankara, Cubuk, Cubuk Primary Education School. Among three five-year classes, 5/B was selected as a control group and 5/C was selected as an experimental group according to their pre-test points. The research was done with 60 students in total (30 students in the experimental group and 30 students in the control group).

In the research “Cumhuriyete Nasıl Kavustuk?” which is the most comprehensive unit in five-year classes Social Science Programme was used.

In the research “T.C. Tarihi” CD, which belongs to Interaktif Software Company, was used. In addition to this, acetates showing to general events occurred during the Independence War were used (Ap.: 7).

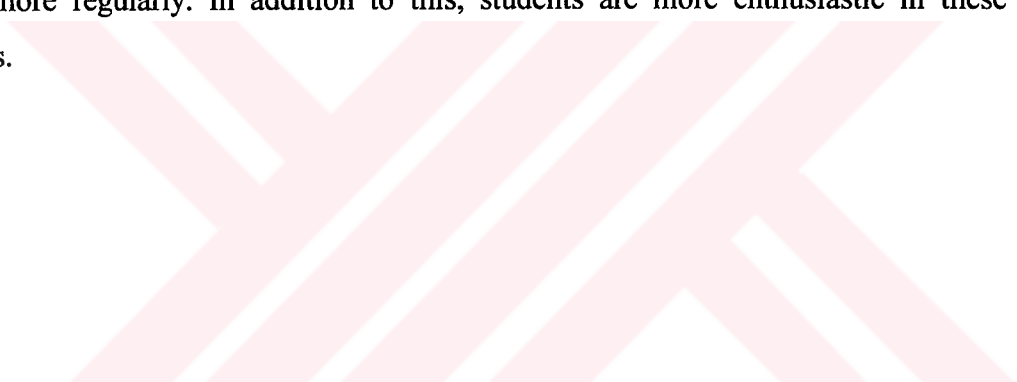
In order to collect data fifty-questioned acquisition test was developed by the researcher (Ap.: 2). In order to determine the students’ sex, their parents’ social-economic position, their parents’ literacy and their having a computer at home an enquiry was carried out (Ap.: 5).

Pre-test was carried out to the control and experimental groups before starting the research. In total thirty lesson practice within five weeks (six lessons per week) was carried out to the groups (a lesson=forty minutes). In this period the lesson plans developed by researcher were done to experimental group by using CAI.

However, their class teacher used traditional teaching methods in the control group. At the end of the period, post-test was carried out to both groups and data obtained from the post-test was done through SPSS programmer.

At the end of the research, Computer-Assisted Instruction based Social Science education in five-year classes is more effective than traditional instruction based Social Science education were obtained. According to the findings, when the groups' points were compared a significant difference, which is experimental group's advantage, was found.

Besides, it is found out that students attend the classes where CAI method is used more regularly. In addition to this, students are more enthusiastic in these classes.

ÖN SÖZ

Günümüzde bilim ve teknolojiye meydana gelen hızlı gelişim, beraberinde her alanda köklü değişimleri gündeme getirmiştir. Bu gelişimin temelinde eğitim yer almaktadır. Teknolojiye meydana gelen gelişim eğitimi, eğitimde meydana gelen değişim de teknolojiyi geliştirmektedir. Bu döngü içerisinde, günümüz bilişim teknolojisinin ve dolayısıyla eğitim teknolojisinin en gelişmiş aracı olan bilgisayarın eğitimde kullanılması kaçınılmazdır.

Sosyal Bilgiler Dersi, İlköğretim Programı'nda yer alan, bireyin kendini ve çevresini tanıması sürecinde yani sosyalleşmesinde önemli katkıları olan mihver derslerden biridir. Kuşkusuz böyle önemli bir dersin en etkili öğretim yöntemleriyle öğretilmesi, öğrenilmesi gerekir.

Bu çalışmada bilgisayar destekli Sosyal Bilgiler öğretiminin etkililiği araştırılmıştır. Araştırmanın daha geçerli ve güvenilir olması için Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Programı'nda yer alan en kapsamlı ünite olan, "Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?" ünitesi araştırmaya konu olmuştur. Bilgisayar destekli öğretim sürecinde, uzman kanılarına başvurularak seçilen İnteraktif Yazılım Şirketi'ne ait T.C. Tarihi CD'si kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular bilgisayar destekli öğretim yönteminin geleneksel yöntemlerden daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanında, cinsiyetin ve ailenin sosyo-ekonomik durumunun beşinci sınıf düzeyindeki öğrencilerin Sosyal Bilgiler öğrenme başarıları üzerinde etkili olmadığı; annenin ve babanın eğitim durumunun ve evinde bilgisayara sahip olma durumunun başarı üzerinde etkili olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesindeki yardımlarından dolayı tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Selma YEL'e, saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mustafa YEL'e, öneri ve yardımlarıyla büyük desteği olan Yrd. Doç. Dr. Nurdan

KALAYCI'ya, bulguların analiz ve değerlendirilmesinde büyük katkıları olan Arş. Gör. Feridun SEZGİN'e, uygulamanın yapıldığı Çubuk İlköğretim Okulu Müdürü Gazi AYDOS ve diğer yönetici, öğretmen ve öğrencilerine ve sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Dursun AKSU

TABLÖLAR CETVELİ**Sayfa No**

Tablo 1. Araştırmanın Deney Deseni	43
Tablo 2. Bekir Yılmaz İlköğretim Okulu Eriş Testi	
Ön Deneme Sonuçları	45
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubu Son Test Puanları	
T-Testi Sonuçları	48
Tablo 4. Deney ve Kontrol Grubu Eriş Testi Puanları	
T-Testi Sonuçları	51

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖN SÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar CETVELİ	ix
 BÖLÜM I	
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Eğitimde Bilgisayarın Kullanım Alanları	7
1.2.1. Bilgisayarın Öğretim Alanında Kullanımı	8
1.2.1.1. Alıştırma ve Tekrarlar	8
1.2.1.2. Bire-Bir Öğretim (Konuların Öğretiminde).....	9
1.2.1.3. Problem Çözme	10
1.2.1.4. Laboratuvar Çalışmaları ve Deneyler	11
1.2.2. Bilgisayarın Yönetim Alanında Kullanımı	11
1.2.3. Bilgisayarın Ölçme ve Değerlendirme Alanında Kullanımı	13
1.2.4. Bilgisayarın Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Alanında Kullanımı	15
1.2.5. Bilgisayarın Okul – Aile İşbirliği Alanında Kullanımı	16
1.3. Bilgisayar Destekli Öğretim	17
1.3.1. Bilgisayar Destekli Öğretimin Yararları	20
1.3.2. Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları	23
1.4. Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim	25
1.4.1. Dünyada Bilgisayar Destekli Eğitim	25
1.4.2. Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim	27
1.5. Türkiye’de İlköğretimde Sosyal Bilgiler	32
1.6. Problem Cümlesi	34
1.7. Araştırmanın Amacı	34

	Sayfa No
1.8. Önem	35
1.9. Varsayımlar	36
1.10. Kapsam ve Sınırlılıklar	37.
1.11. Tanımlar	37
1.12. Kısaltmalar	38
1.13. İlgili Araştırmalar	38.
BÖLÜM II	
2. YÖNTEM	43
2.1. Araştırmanın Modeli	43
2.2. Evren ve Örneklem	44
2.3. Veri Toplama Araçları	44
2.4. Veri Toplama Süreci	46
2.5. Verilerin Çözümlemesi	47
BÖLÜM III	
3. BULGULAR ve YORUM	48
BÖLÜM IV	
4. SONUÇ ve ÖNERİLER	53
4.1. Sonuç	53
4.2. Öneriler	54
KAYNAKÇA	56
EKLER	64

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar, tanımlar, kısaltmalar ve ilgili araştırmalar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Teknolojinin akıl almaz bir hızla ilerleyişi karşısında, insanoğlu kendini tarihinde hiç olmadığı kadar zor bir yarışın içinde buldu. Tarım toplumu insanının gayesi, en kaliteli zirai ürünlere sahip olmakken, sanayi toplumu insanı en kaliteli sinai ürünleri elde etmek için uğraştı. Bugün gelinen nokta, bilgi/bilişim çağı; bilgi çağının niteliklerine ulaşmış, gelişmiş toplumlar ise bilgi toplumu olarak tanımlanmaktadır. Bilgi çağının en önemli ürünü bilgidir. Bilgi, toplumun itici gücüdür. Sanayi toplumunun özündeki buharlı makinenin yerini, bilgi toplumunda bilgisayar; fiziksel emeğin yerini , zihinsel emek, maddi üretim gücünün yerini de, bilgi üretim gücü almıştır (Özden, 1999: 81). Bilgi çağı bir çok yeni kavramı gündeme getirmiş, bir çok mevcut kavramın da niteliklerini değiştirmiştir. Bilgi toplumları bilgiye ulaşabilen, onu düzenleyebilen, işine yarar olanı seçebilen, yorumlayabilen, sunabilen ve iletişim kurabilen bireylerden oluşur. Bu bireyler problem çözme, yaratıcı, eleştirel ve etkili düşünme becerilerine sahip olmalıdır.

Bilgi toplumunda okul dört duvarla sınırlı değildir. Öğrenme mekanları sanal hale gelmiştir. Her yerde, her an, yaşam boyu öğrenim söz konusudur. Geleneksel anlayışla, öğretmen tarafından bilgi aktarılan bir boş kaba benzetilen öğrenci kavramı değişmiş, öğrenmeyi bilen, öğrenen anlamında, öğrenici haline gelmiştir. Sınıf kavramı değişmiş, sanallaşmış öğrenme toplulukları haline gelmiştir. Ayrıca bireyler eğitim görmeyecek, öğrenim göreceklerdir (Gürol, 2000:131).

Dünyada bir çok gelişmekte olan ülkenin başına gelen sorunu ülkemiz de yaşamaktadır. Türkiye henüz sanayi toplumu olma sürecindedir ve gelişmekte olan yarı sanayi toplumu bir ülkedir (Ersoy, 2000:8). Bunun yanında yeni gelişmeleri de takip etmek durumundadır. Sanayi gelişimini tamamlamış, bilgi toplumu olma sürecini yaşayan ülkeler sanayi tesislerini az geliştirmiş veya geliştirmekte olan ülkelere kaydırırken, bilgi üretme ve pazarlama stratejilerini geliştirmektedirler. Bilgi çağının en önemli iletişim aracı bilgisayarlar sayesinde, veriler sınır tanımaksızın dolaşım halindedir. Bu bilgi okyanusu içinde kaybolmadan araştırma yapabilen bireyler yetiştirmek için, bir yandan sanayi toplumu olma sürecini tamamlarken bir yandan da bilgi toplumu olma yolunda ilerlemeliyiz.

Bilgi çağı ile birlikte bilgi okuryazarlığı kavramı gündeme gelmiştir. Bilgi okuryazarlığı kısaca (ASL/AECT,1998), bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Arıkan, 2001:91).

Bilgi okuryazarlığı yüksek düşünme becerisi gerektirir. Bilgi okuryazarı olan bireyler, bilgiye ulaşma yolunu bilir, bilgileri düzenleyebilir, değerlendirebilir ve sunabilirler. Bilişim teknolojilerini etkili bir şekilde kullanabilirler.

Bütün gelişmiş toplumlar bilgi toplumu olma yolunda ilerlerken, bilgiye hızlı erişme, anında haberleşme ihtiyacı doğmuştur. Bu da bilişim/bilgi teknolojileri kavramını ortaya çıkarmıştır. Bilginin toplanmasında, işlenmesinde, depolanmasında, ağlar aracılığıyla bir yerden bir yere iletilmesinde ve kullanıcıların hizmetine sunulmasında yararlanılan iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojiler “bilgi/bilişim teknolojisi” olarak adlandırılmaktadır (Tonta, 1999:363). Bilişim teknolojileri bütün kurumlarda veri alışverişini hızlandırmış, bilginin istenilen ortamlara anında sunulabilmesi imkanını ortaya çıkarmıştır.

Bilişim teknolojisindeki gelişmeler eğitim alanında gelişim ve değişimi de beraberinde getirmiştir. Zaman ve mekan kavramının bir ölçüde ortadan kalkmasıyla öğrencinin istediği bilgiye, istediği yerden, istediği zamanda ulaşabilme imkanı doğmuş, öğrenci merkezli eğitim için öğretmenin işini kolaylaştırmıştır. Okullarda

araştırma projelerinin önündeki en büyük engel, bir zamanlar kaynak sıkıntısı idi. Günümüzde, insanların bilgiyi paylaşma ihtiyacı, çok miktarda bilgiyi internet ortamında sanal hale getirmiş, bilgisayar kullanıcısının hizmetine sunmuştur.

Bilişim teknolojisindeki bu gelişmeler öğretmenin geleneksel işlevlerini değiştirmiş, öğrenciye öğrenme sürecinde rehberlik eden bir konuma getirmiştir. Burada karşılaşılan en büyük sorun, öğretmenlerin büyük bölümünün bu yeni duruma hazır olmamasıdır. Öğretmenlerin çoğu bilgi okuryazarlığının gerisinde, bilgisayar okuryazarı bile değildir.

Bilişim teknolojilerin gelişimi, eğitim teknolojilerini de etkilemiş, bilgisayar destekli öğretim (B.D.Ö), uzaktan eğitim gibi kavramların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Günümüzde eğitim teknolojisi denildiğinde akla bilgisayar ve bilgisayar okuryazarlığı gelmektedir. Çünkü B.D.Ö. ve uzaktan eğitim için en önemli koşullardan biri bilgisayar okuryazarı olmaktır. B.D.Ö, bilgisayar okuryazarlığından sonra ikinci adım olarak görülmektedir.

Bilgisayar okuryazarlığında amaç, temel bilgisayar kullanım becerilerine sahip olmaktır. Burada bilgisayar kullanımı bir hedeftir. Woodrow'a (1990) göre bilgisayar okuryazarlığı uygulaması öğrencilere bilgisayarın ne olduğu, ne gibi özellikleri ve yeterlilikleri olduğundan programlama dillerinin öğretimine kadar geniş bir alanı kapsamaktadır (Orhan, 1999:72). Yaşar (1992:11) bilgisayar okuryazarlığı kavramını, bilgisayarı anlama ve kullanma yeteneği olarak tanımlamıştır (Ersoy, 2000:11).

Akkoyunlu (1995), bilgisayar okuryazarı olan bir kişinin şu özellikleri taşıması gerektiğini belirtmektedir:

- Bilgisayar sisteminin ne olduğunu bilmeli.
- Bilgisayar terminolojisini anlamalı.

- Çalıştığı alanla ilgili olarak bilgisayarı ve hazır programları kullanabilmeli.
- Bilgisayarın ticaretteki, endüstrideki ve diğer alanlardaki potansiyellerinin ve uygulamalarının farkında olmalı.
- Bilgisayarın toplum üzerindeki etkisin farkında olmalı

Dursun (1999), öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretime ilişkin yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçlarının saptanması konusunda yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında, öğretmenlerin hemen hemen hepsinin bilgisayar konusunda düzenlenen bir veya iki hizmet içi eğitim faaliyetine katıldığı ancak sonuçta aldıkları eğitimin yetersiz olduğunu belirlemiştir. Yine ilköğretim müfettişi Döngel (2002), yapmış olduğu çalışmada benzer sonuca ulaşmıştır. Bu veriler öğretmenlerin henüz bilgisayar okuryazarlığı konusunda yeterli olmadığını göstermektedir.

Odabaşı (2000:3), bilgisayar okuryazarını; bilgisayar uygulamalarını, yazılım ve donanım öğelerini bilen ve bunları kullanma becerisine sahip olan, bilgisayarın toplumsal ve etik etkililerini sorgulayabilen birey olarak tanımlamaktadır.

Önceleri programlama dili bilmeyi gerektiren bilgisayar kullanımı günümüzde çok daha kolay hale gelmiştir. Bilgisayar okuryazarı olmak artık bir ayrıcalık değil, zorunluluktur. Geçmişte okuryazar olmamakla, günümüzde bilgisayar okuryazarı olmamak arasında pek bir fark yoktur. Bilgisayar okuryazarı olmayan bir kişi hangi konumda olursa olsun çok sınırlı bir dünya ile yetinmek durumundadır.

Öğrencilerin bilgisayar okuryazarlığı konusunda eğitilmeleri için M.E.B 1998 yılından itibaren ilköğretim okulları 4,5,6,7 ve 8. sınıflara seçmeli bilgisayar dersi koymuştur.

ECIS (1998)'de, yapılan araştırmalar, 3-12 yaş arası çocukların bilgisayarla ilgili bazı bilgi ve becerileri kazanmalarının ileriki yaşlara göre daha kolay ve çabuk olduğunu göstermektedir (Orhan, 1999:74). Bu nedenle bilgisayar okuryazarlığı eğitimine ana sınıfından itibaren başlanmalıdır. Öğrencilerin ilköğretime temel bilgisayar kullanım becerisine sahip olarak gelmesi, öğretmenlerin eğitim ve ğretim faaliyetlerinde bilgisayarın yararlarından daha fazla faydalanabilmesini, öğrencilerin de daha renkli ve etkili bir öğrenim durumuna sahip olmasını sağlar.

İlim ve teknolojiadaki hızlı gelişmelerin, her zaman daha etkili bir ğretimi düşleyen eğitim sektörüne girmesi, eğitim teknolojisi ürünlerinin nicelik ve nitelik yönünden hızla gelişmesin sağlamıştır.

Eğitim teknolojisini Çilenti (1991:33), davranış bilimlerini iletişim ve öğrenmeyle ilgili verilerine dayalı olarak, eğitimle ilgili ulaşılabilir insan gücünü ve insan gücü dışı kaynaklarını, uygun yöntem ve tekniklerle akıllıca ve ustaca kullanıp sonuçları değerlendirerek, bireyleri eğitimin özel amaçlarına ulaştırma yolların inceleyen bilim dalı olarak tanımlamıştır (şimşek, 1997:10).

De Cecco'ya (1968) göre, eğitim teknolojisi, davranış bilimleri kuram ve yasalarının uygulanmasıdır. Öğretim işini mekanikleştirmek açısından bakıldığında ise eğitim teknolojisi ğretim için mühendislik ilkelerinin elektro-mekanik araçlar geliştirerek uygulanması işidir (Fidan, 1996:181).

Hawaii Eğitim ve Araştırma Ağı, Proje Müdürü Philip J.Bossert, konuyla ilgili şöyle söylemektedir: “Temel soru, ‘ Enformasyon teknolojinin okullardaki rolü nedir?’ değil, daha çok ‘Enformasyon teknolojileri çağında okulların rolü nedir?’ sorusudur” (Healy, 1999 : 327). Bilişim teknolojisindeki gelişmeler sadece eğitim teknolojinin gelişimi etkilemekle sınırlı kalmamış, okulun toplumdaki statüsü ve görevlerini de yeniden gözden geçirme ihtiyacını doğurmuştur. M.E.B tarafından okullara gönderilen yazılarda, bilgi teknolojisi sınıflarının sadece ğrenci ve öğretmenlere hitap etmediği, okulun içinde bulunduğu bölgede yaşayan halkın da bu sınıflardan istifade edebileceği belirtilmiştir.

Eğitim teknolojisi öğrenme-öğretme sürecini kolaylaştırır. Öğretmen kazandırmak istediği davranışları daha kolay kazandırırken, öğrenciye zengin ortamlar sunar. Etkili ve kaliteli bir eğitim ancak uygun materyallerin işe koşulmasıyla sağlanabilir. Bunun için hem öğretmen hem de öğrenci teknoloji okuryazarı olmalıdır. Teknoloji okuryazarlığı, bireylerin, teknoloji ile kendileri ve toplum arasındaki ilişkinin anlaşılmasında gerekli olan entellektüel süreç, yeterlilik ve düzenin tümü olarak tanımlanabilir (Odabaşı , 2000:2).

Eğitim teknolojisini çağın ihtiyaçları doğrultusunda geliştirmek için sadece maddi kaynak yeterli değildir. Her şeyden önce bu teknolojiyi kullanma becerisine sahip bireyler olması gerekir. Bunun yanında kullanılacak materyalin, eğitime olan katkıları öğretmenler ve yöneticiler tarafından bilinmelidir ki ihtiyaç hissedilsin. Buna iyi bir örnek: M.E.B.'in okullara gönderdiği bir çok bilgisayar, okullarda bilgisayar okuryazarı olmadığı ve eğitimde nasıl kullanılacağı bilinmediği için kullanılmadan demode olmuştur. Günümüzde de aynı örneği çoğaltmak mümkündür.

Son yıllarda eğitimde toplam kaliteye ulaşmak için yoğun çaba sarf edilmektedir. Her okul bir vizyon, misyon, değerler ve stratejik amaçlar belirlemektedir. Okullarda okul geliştirme ve yönetim ekipleri (OGYE) oluşturulmuştur. Ancak hemen hemen bütün devlet okulları, eğitim teknolojisi materyallerini temin etmede güçlük çekmektedir.

Sürekli gelişme ve yenileşme anlamında kullanılan toplam kalite yönetiminin uygulandığı Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO) devlet okulları tarafından örnek alınmakta, her okul MLO standartlarına ve toplam kaliteye ulaşabilmek için çaba sarf etmektedir. Okulların toplumu, bilgi çağına taşıyabilecek, bilgi toplumu haline getirebilecek en etkin ve dinamik örgütler olduğu düşünüldüğünde bu çalışmaların önemi anlaşılabilir.

Toplam kalite yönetimi, genel olarak “ güçlü liderlik, katılımcı yönetim ve ekip çalışmasının bileşimi”, “hatasız ürün üretme” veya “ müşteri memnuniyeti” olarak tanımlanmaktadır (Özden, 1999: 162). Deming’e (1998) göre, TKY, “Çalışanların iş yerlerinde en iyi performansı göstermek istedikleri, yöneticinin de sistemi sürekli iyileştirme yoluyla onlara destek vermeye gönüllü olduğu” bir yapılanma modeline dayalı olarak geliştirildi (Köksal, 1998:39). Eğitimde toplam kalite yönetiminin uygulanması öğretmen, öğrenci ve velilerin okul yönetimine katılmasını gerekli kılar. Görev paylaşımı ve ortak sorumluluk, herkesin görevini daha kolay ve zamanında yapabilmesini sağlar. Kaliteli bir eğitim, okul geliştirme ve yönetim ekiplerinin sağlıklı çalışmasını gerektirir. Burada liderin yani okul yöneticisinin, toplam kaliteyi iyi kavraması ve OGYE’nin uyumlu çalışmasını sağlayacak tedbirleri alması gereklidir. Okulu oluşturan tüm birimlerin (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, yardımcı elemanlar ve veliler) toplam kalite yönetimi hakkında bilgi sahibi olması ve sürekli iyileşme ve gelişme için çalışma azminde olması gereklidir. Bir çok uzman, eğitimde toplam kalite yönetiminin çok yaralı olacağını ve bir an önce uygulamaya geçmek gerektiğinde hemfikirdirler (Ünal, 1999; Hergüner, 1998; Köksal, 1998; Özden, 1999).

Toplam kalite yönetimi, bütün birimlerin sistematik olarak çalışmasını gerektirir. Eğitimde özellikle yönetici ve öğretmenlerin işlerini kolaylaştıran bilgisayarlar, eğitimde toplam kaliteye ulaşmak için vazgeçilmez araçlar haline gelmiştir. Günümüzde bilgisayarlar eğitimin hemen her alanında kullanılmaktadır.

1.2. Eğitimde Bilgisayarın Kullanım Alanları

Bilgisayarlar eğitimde, ilk zamanlar personel maaş bordrolarının düzenlenmesi, öğrenci kayıtlarının yapılması, öğrenci devam durumlarının izlenmesi, personel işlemlerinin yürütülmesi, muhasebe işleri, not çizelgelerinin hazırlanması, ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması gibi bazı amaçlara hizmet etmekte kullanılmıştır (Keser, 1995: 252).

Eğitimde bilgisayar genel olarak, öğretimde, yönetimde, ölçme ve değerlendirme hizmetlerinde, rehberlik ve psikolojik danışmanlık alanında ve okul-aile işbirliği sürecinde kullanılmaktadır.

1.2.1. Bilgisayarın Öğretim Alanında Kullanımı

Bilgisayar öğretim alanında temel olarak iki tür öğretim için kullanılır. Bunlarda biri, bilgisayar okuryazarlığının kazandırılması için bilgisayarın amaç olduğu öğretim, diğeri de bilgisayarın herhangi bir dersin öğretiminde kullanılan bir araç olduğu öğretim türüdür.

Hızal (1989), başlangıçta fen, matematik, bilgisayar bilimleri ve teknik öğretmenlerin eğitimde bilgisayar kullanımına ilgi gösterdiklerini ve yararlandıklarını belirtmiştir (Keser, 1995: 252). Fen ve Matematik gibi dersler öğrenim yaşamında birçok öğrencinin öğrenmekte güçlük çektiği, başarısız olduğu dersler olduğundan, bu derslerin öğrenimini kolaylaştırıcı bir araç olarak bilgisayar öncelikle bu alanlarda kullanılmıştır.

Aşkar (1998), bilgisayarın öğretim sürecinde kullanımını şu dört ana başlık altında toplamaktadır: Alıştırma ve tekrarlar, bire-bir öğretim (konuların öğretimi), problem çözme ve laboratuvar çalışmaları ve deneyler.

1.2.1.1. Alıştırma ve Tekrarlar

Bilgisayarda alıştırma ve tekrarlar ile genel olarak konunun pekiştirilmesi, kalıcı hale getirilmesi ve geliştirmesi amaçlanmıştır.

Alıştırmaların yer aldığı programlarda genellikle, konu anlatımının ardından öğrencilerin istenilen davranışları kazanıp kazanmadığını anlamak için soruların yer aldığı görülür. Burada amaç pekiştirme ve bilgilerin kalıcı hale gelmesini sağlamaktır. Aynı zamanda anında dönüt verilerek değerlendirme işlemi

de yapılmış olur. Yine aynı amaçlarla daha önce işlenen konunun anlaşılammış bölümleri öğrenci tarafından tekrar edilir. Tekrarlanan konu sonunda yine o konuyla ilgili sorular cevaplandırılır. Programın özelliğine göre başarısızlık durumunda konu tekrar ettirilir ya da bir sonraki konuya geçilir. Başarı durumunda bir sonraki konuya geçilir.

1.2.1.2. Bire-Bir Öğretim (Konuların öğretimi)

Burada bilgisayar bire-bir konuların öğretiminde yer alır. Amaç, bir konu ile ilgili olgu, yöntem, kavram, ilke, genelleme ve kanunların bilgisayardan öğrenilmesidir (Aşkar, 1998: 7).

Bire-bir öğretimde programlı öğretimin temel özellikleri görülür. Senemoğlu (1998), programlı öğretimin ilkelerini şöyle belirtmiştir:

1. *Küçük Adımlar*: Konular anlamlı parçalar halinde, bütünlüğü bozmadan birbiri ardınca programda yer alır. Öğrenci konuyu öğrenir ve bir sonraki konuya geçer. İsteddiği kadar tekrar edebilir.
2. *Açık Tepki*: Uygulama sonrası beklenen davranış öğrenci tarafından açıkça gösterilir. Bunun için konu bitiminde testler yer alır. Öğrenci burada tercihlerini yapar.
3. *Anında Dönüt*: Konu bitiminde teste verilen cevaplar anında öğrenciye iletilir. Doğru ve yanlışları görür. İsterse konu tekrarı yapabilir.
4. *Kendi Hızıyla İlerleme*: Bilgisayarların öğretime getirdiği en büyük avantajlardan biri de budur. Öğrenciye kendi hızıyla ilerleme olanağı sunar.

1.2.1.3. Problem Çözme

Eğitimin en önemli amaçlarından biri bireyi hayata hazırlarken, ona karşılaşılabileceği problemleri çözme becerisini kazandırmaktır.

Polya (1955), problem çözme becerileri genel olarak şu şekilde sıralamaktadır (Baykul, 1999:67):

1. Problemin anlaşılması,
2. Problemin çözümü için plan yapılması,
3. Çözüm planının uygulanması,
4. Çözümün değerlendirilmesi.

Bilgisayarın, problem çözme becerisinin öğretilmesindeki yeri şu şekilde sıralanabilir (Aşkar, 1998:9):

1. Öğrenci gerçek hayatta karşılaşılabileceği problemler üzerinde çalışabilir.
2. Problemle ilgili bilgiye ulaşması kolay ve çabuk olur.
3. Öğrencinin, problem çözümünün hangi basamaklarında güçlükle karşılaştığı saptanır ve güçlüğün giderilmesi için öğrenci yönlendirilir.
4. Çok fazla sayıda problem çözme olanağı tanındığı için öğrenci deneyim kazanır.
5. Öğrencinin değişik ve ilgi çekici programlar üzerinde çalışması sağlanır.

Problem çözme becerisinin kazandırılması için LOGO ve simülasyon programları bulunmaktadır.

1.2.1.4. Laboratuvar Çalışmaları ve Deneyler

Laboratuvar çalışmaları, genellikle ilke, kural ve kanunları gerçek ya da yapay durumlar yaratarak öğrenme etkinlikleridir (Aşkar, 1998: 9).

Bilgisayar laboratuvar ortamında, gerçek ortama aktarılması mümkün olmayan, yüksek maliyetli, tehlikeli veya aynı şekilde zor tekrarlanabilen deneylerin benzetim (simülasyon) yoluyla, gerçeğe yakın olarak yapılmasını sağlayan araç olarak kullanılmaktadır. Bunun yanında veri toplama ve veri analizi içinde kullanılır (Aşkar ;1998). Elde elden verilerin, özel programlara aktarılmasıyla, daha önce çok zor yapılan bazı istatistiksel işlemler kısa sürede sonuçlanmaktadır.

Bilgisayarın öğretim sürecine katılımı ile öğretmenin sıradan işlerini kolaylaştırmıştır. Öğrenciler de programlı öğrenmenin tüm olanaklarından faydalanabilmektedir. Tüm bu ortamlarda bilgisayarın kullanılması, bilgisayarın öğretmenin yerini aldığı anlamına gelmez. Ancak öğrenme-öğretme sürecini renklendirir, zenginleştirir ve kolaylaştırır.

1.2.2. Bilgisayarın Yönetim Alanında Kullanımı

Bozeman and Spuck'a (1994) göre, bilgisayarın yönetim alanında kullanımı 1960'lı yıllarda IBM, RCA, Remington Rand, Burrough's, Digital Equipment ve Honoywoll gibi şirketlerin, bilgisayarların eğitimde kullanılmasına ilgi duymasıyla başlamış, 1960'ların sonu ve 1970'lerin başından itibaren bilgisayarlar eğitim kurumlarında yönetsel amaçlı olarak kullanılmaya başlanmıştır. 1990'lardan sonra, bilgisayar ve ilgili teknolojiler, eğitimde yönetim amaçlı olarak yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır (Turan, 2001:297).

Bilgisayarlar eğitimle öncelikle yönetim amaçlı kullanılmaya başlanmıştır (İnan, 1997). Günümüzde yönetimde her işlev için programlar geliştirilmiştir.

Bilgisayar okulda yönetim amaçlı genelde yönetim ekibi ve öğretmenler tarafından kullanılır.

Onat (1999:87), TED Ankara Koleji Vakfı Okulları'nda bilgisayar ortamında verilen idari hizmetleri şu şekilde açıklamıştır:

1. *Öğrenci İşleri Sistemi:* Öğrenci kayıt işlemleri, öğrencilerin şubelere dağıtımı, haftalık ders programlarının hazırlanması, öğrencilerin devamsızlıklarının izlenmesi, her bir öğrencinin yazılı, sözlü ve ödev notlarının tutulması, ara karne ve karnelerin alınması, dönem sonu ve yıl sonu başarılarının hesaplanarak sınıf geçme işlemlerinin yapılması ve sistemle ilgili, ihtiyaç duyulan tüm raporlama işlemleri, öğrenci işleri sistemini oluşturmaktadır.
2. *Öğretmen Bilgileri Sistemi:* Öğretmenlerin branşlarına ve yönetmeliklerde belirtilen koşullara göre haftalık ders programlarının oluşturulması, eğitsel kol faaliyetlerinin ve diğer etkinliklerinin izlenmesi, idari görevlerinin, program dışı fazla çalışmalarının ve devamsızlıklarının takibi gibi işlemler öğretmen bilgileri sistemini oluşturur.
3. *İdari Hizmetler Sistemi:* Personel özlük bilgilerinin tutulması, tahakkuk işlemlerinin öğretmen bilgileri sisteminde oluşan bilgilerin de kullanılarak gerçekleştirilmesi, standart muhasebe işlemlerinin yanı sıra personel tahakkuk bilgilerinin muhasebe sistemine aktarılması, öğrencilerin eğitim ücretleri ile ilgili takip işlemleri, aylık ve yıllık bütçe planlama işlemleri, stok kontrol ve demirbaş takip işlemleri idari hizmetler sistemini oluşturmaktadır.

Bunların yanında, okulda iç ve dış yazışmaların yapılmasında da bilgisayarlar kullanılır. Özellikle okullarda internetin hızla yaygınlaşması ile MEB tarafından oluşturulan İLSİS sistemindeki okul bilgilerinin güncellenmesi

yapılabilmektedir. İnternet hizmetlerinin yaygınlaştırılması ile yakın gelecekte tüm yazışmalar internet üzerinden yapılabilecektir. Günümüzde okullar internet yoluyla MEB'in tüm duyuru ve haberlerini anında öğrenebilmektedir. Yakın gelecekte tüm okulların içinde bulunduğu bir intranet sistemi sayesinde daha hızlı ve sağlıklı bir iletişim imkanı sağlanabilecektir.

1.2.3. Bilgisayarın Ölçme ve Değerlendirme Alanında Kullanımı

Eğitimde ölçme ve değerlendirme hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi eğitim kalitesi ile doğru orantılı olarak artar. Ölçme işleminin hemen her aşamasında kullanılan bilgisayarlar, eğitimde ölçme işlemlerine hız, duyarlılık, süreklilik ve güvenilirlik kazandırmıştır (KESER, 1995:255). Sağlıklı bir ölçme ve değerlendirme hizmetinde, öğrencinin öğrenme durumdan önceki hazır bulunmuşluk düzeyi belirlenebilir. Öğrenimin devamında öğrencilerin sürekli takibi yapılabilir. Öğrencinin hangi konularda güçlük çektiği, hangi konunun iyi anlaşıldığı bilinebilir. Sınıfın ve genelde okulun seviyesi her an kontrol altındadır. Buna göre yetiştirme kurslarının açılacağı dersler tespit edilebilir.

Aşkar (1998), öğretmenlerin bilgisayarı ölçme ve değerlendirme hizmetlerinde şu alanlarda kullanabileceğini ifade etmektedir:

1. Madde (soru) bankalarının kurulması.
2. Sınavların hazırlanması.
3. Sınavların uygulanması.
4. Madde ve sınavların puanlanması.
5. Madde ve test analizleri.
6. Puanların değerlendirilmesi.

Çalışma öncesi yapılan testlerden, çalışmaya yön veren testlere, sömestr ortası testleri ve final sınavlarına kadar, öğrencileri bilgisayar destekli değerlendiren bir çok test vardır. Değerlendirmenin bilgisayarlaştırılması hem kağıt üzerinde

yapılan değerlendirmeden daha iyi olduğundan hem de daha pratik olduğundan belirli durumlarda eğitimin değerini artırabilir. Ancak bütün değerlendirme işlemlerinde bilgisayar kullanılamaz (Thelwall, 2000).

Onat (1999:88), TED Ankara Koleji Vakfı Okulları'nda bilgisayarın ölçme ve değerlendirme hizmetlerinde şu alanlarda kullanıldığından bahsetmektedir:

Öğretmenlerin hazırladıkları soruların soru bankasına girilmesi, test hazırlayıcının öngördüğü koşulları sağlayan ve yine test hazırlayıcının isteği doğrultusunda, otomatik veya manuel olarak seçilmiş sorulardan testlerin oluşturulması gibi işlemler soru bankası alt sistemini oluşturmaktadır. Öğrencilere uygulanan testlerin cevap formlarının optik okuyucu aracılığı ile okunup, test ve alt test boyutunda değerlendirilmesi, madde ve test istatistiklerinin hesaplanması, elde edilen madde istatistiklerinin soru bankasındaki ilgili soruya yansıtılması ve sistemle ilgili tüm raporların üretilmesi işlemleri ölçme ve değerlendirme sistemini oluşturmaktadır.

Kültür Okulları Eğitim Danışmanı Celil ALTIN (2002:75), okullarında kullanılan ölçme ve değerlendirme programının ortaya koyduğu verileri şu şekilde sıralamaktadır:

1. Öğretmenlerin işledikleri konuların başarısı, bu konularla kazandırılmak istenen davranışlar.
2. Bu konuları ölçen soruların niteliği: Soruların güvenilirliği, geğerliği, bilgi, kavrama, uygulama, çözümlleme, birleşim ve yorumlama düzeyi.
3. Test sorularındaki çeldiricilerin çalışma oranı.
4. Sorulardaki kusurların sayısı, yönü ve çeşidi.

5. Öğrencilerin doğru yanıtı başka bir seçenekte yoğunlaşıp yoğunlaşmadığını.
6. Alt gruptaki öğrencilerin üst gruptakilerden sayıca daha yüksek olup olmadığı.
7. Testlerde boş bırakma oranını.
8. Yazılı sorularında en alt düzeydeki başarıyla en üst düzeydeki başarının karşılaştırılması.
9. Hangi öğrencinin, hangi soruları başarıp başaramadığı, hangilerini boş bıraktığı.

Günümüzde bilgisayarın ölçme ve değerlendirme sistemine katılmasıyla ÖSS gibi milyonlarca kişinin katıldığı sınavların kısa bir sürede değerlendirildiği görülmektedir. Özellikle madde analizinin ve soruların değerlendirilmesinin kısa sürede yapılabilmesi okullara kısa aralıklarla STS (seviye tespit sınavı) yapma imkanı sunmuştur. Bu uygulamaya son yıllarda il ve ilçe çapında kısa zaman aralıklarında yapılan STS örnek olabilir. Wringley'e (1965) göre, gelecekte yapılacak sınavlar, halen yapılmakta olan sınavlardan daha bilimsel olacaktır (Sem:29).

1.2.4. Bilgisayarın Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Alanında Kullanımı

Bilgisayar psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde öğrencilerin psikolojik niteliklerini ve kişisel bilgilerini saklamak ve bu verileri hazır programlarla analiz etmek için kullanılır. TED Ankara Koleji Vakfı Okulları'nda bilgisayarın rehberlik ve psikolojik danışmanlık işinde kullanımını Onat (1999:88), şöyle açıklamaktadır:

Sosyometri, Kuder Richardson, Kendini Değerlendirme Envanteri, Akademik Benlik Kavram Ölçeği gibi öğrenciyi tanımaya yönelik uygulamaların değerlendirilmesi ve bu uygulamalardan elde edilen bilgilerle öğrenci takip dosyalarının oluşturulması, üniversite giriş sınavına girecek öğrenciler için Yüksek Öğretim Programları ile ilgili tercihlerinde yardımcı olabilecek listelerin üretilmesi gibi işlemler rehberlik ve psikolojik danışma sistemini oluşturmaktadır.

Aşkar (1998), rehberlik hizmetlerinde bilgisayarın kullanım alanlarını şu şekilde belirtmiştir:

1. Psikolojik ölçme araçlarının bilgisayarda tutulması. Böylece istenilen anda ölçme gerçekleştirilebilir.
2. Ölçme sonuçlarının analizi.
3. Ölçme sonuçlarına göre öğrencinin değerlendirilmesinin yapılması.
4. Öğrenci kişisel dosyalarının saklanması.
5. İş alanları, mevcut yüksek öğretim programları, boş zamanları değerlendirme faaliyetleri gibi öğrenciye gerekli olan bilgilerle ilgili veri tabanının oluşturulması.

1.2.5. Bilgisayarın Okul-Aile İşbirliği Alanında Kullanımı

İnternetin okullarda hızla yaygınlaşması sonucunda, okullar kendi WEB sitelerini oluşturmaya başlamışlardır. Okul sitelerinde okul-aile işbirliği açısından, öğrenci bilgilerinin, öğretmen bilgilerinin, okulda yapılan araştırmaların, haberler ve duyuların yer aldığı bölümler bulunmaktadır. Veli toplantısı, kermes, sergi gibi etkinlikler velilere e-posta yoluyla duyurulmaktadır. Veliler, öğretmenlerin öğrenci hakkındaki görüşlerini, öğrencilerin notlarını ve devam durumunu okula gitmeden,

evinde internet aracılığı ile anında öğrenebilmektedir. Okul yönetimine ve öğretmenlere yine e-posta yoluyla ulaşabilmektedir.

Günümüzde genellikle özel okullarda yapılabilen bu etkinliklerin yakın gelecekte tüm okullarda uygulanabileceği söylenebilir. Görüldüğü gibi eğitimde bilgisayar birçok farklı alanda kullanılabilmektedir. Bu çalışmanın üzerinde durduğu konu, bilgisayarın öğretim alanında kullanılmasının getirilerini öğrenebilmektir.

1.3. Bilgisayar Destekli Öğretim

Bilgisayarın eğitimde kullanılmaya başlanmasıyla ortaya çıkan kavramlardan biri de bilgisayar destekli öğretim kavramıdır. Çok çeşitli B.D.Ö. tanımı yapılmıştır.

Hapert'e göre, bilgisayar destekli öğretim; geleneksel olarak öğretmen tarafından çalışma sayfası, ders kitabı veya tahtada verilen alıştırma türlerini yönetmesi için bilgisayarı programlamaktır (İnan,1997:33).

Erden'e (1994:4) göre, bilgisayarların öğretimde öğretmenlere yardımcı olarak kullanılmasına bilgisayar destekli öğretim denir.

Varol'a (1996:23) göre, bilgisayar destekli öğretim; öğrencileri sürekli etkin tutan kendi öğrenme hızında öğrenmeyi sağlayan, öğrenileni kalıcı kılan, ilgilendiği konu ile ilgili sorulara yanıt veren ve yanıtın doğruluğunu anında denetleyen, konuları kısa zamanda sistematik olarak öğreten eğitim ve öğretim yöntemidir.

Ünal (1992:16), bilgisayar destekli eğitimi, bilgisayar ve öğrenci arasındaki eğitsel etkileşimden oluşan eğitsel ortamı ifade eden terim olarak tanımlamaktadır.

Büyüközer (1998:18), bilgisayar destekli öğretimi, öğretimde bilgisayarın, öğrencinin daha etkin öğrenmesini sağlamak amacıyla kullanılması olarak tanımlamaktadır.

Senemoğlu'na (1998:437) göre, bilgisayar destekli öğretim; öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir deyişle, bilgisayar programları aracılığı ile öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izleyip kendi kendine değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir.

Yalın'a (2002:165) göre, bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarın sistem içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılmasıdır.

Bilgisayar destekli öğretim kavramı genellikle bilgisayarlı öğretim ve bilgisayar öğretimi kavramlarıyla karıştırılmaktadır. Bilgisayarlı öğretim kavramı ile bilgisayarın eğitim çevresini düzenlemek ve kontrol etmek amacıyla kullanılması kastedilmektedir. Demirel (1987), bilgisayarlı öğretimi, "öğrenen bireyle bilgisayarın karşılıklı etkileşim içinde olduğu öğretmen aracılığı olmadan öğretimin bilgisayar tarafından yapıldığı ve desteklendiği ortam düzenleme süreci" olarak ifade etmektedir (Keser, 1988:103). Bilgisayar öğretimi ise, bilgisayar okuryazarlığının öğretilmesi anlamında kullanılmaktadır.

B.D.E. kavramı B.D.Ö. kavramını da içine alan niteliktedir. B.D.E. yöntemsel bazda incelendiğinde temel olarak dört farklı çeşitte uygulanabilir (Türkoğlu, 2002:43).

1. *Laboratuvar Yöntemi*: Eğitimde bilgisayar teknolojisi kullanmanın en basit ve klasik yöntemi bir eğitim kurumuna laboratuvar kurmaktır. Bu yöntemin asıl amacı hedef kitleye bilgisayar okuryazarlığı kazandırmak ve dersleri laboratuvar ortamında mümkün olduğunca interaktif olarak sunmaktır. Okulların öğrenci sayılarının fazla olması sebebiyle, öğrenciler laboratuvardan dönüşümlü olarak yararlanmak

durumundadır. Bu da öğrencilerin bilgisayarla iletişimini sınırlamaktadır.

2. *Her Sınıfa PC Yöntemi:* Bu yöntemde, her sınıfa birer adet bilgisayar, sunum cihazı ve gerekli çevre birimleri kurulur. Bu yöntemin amacı öğrencilere bilgisayar okuryazarlığı kazandırmak değil, her dersi bilgisayar teknolojisi ile bütünleştirerek öğrenmenin kalitesini artırmaktır.
3. *Kişisel PC Yöntemi:* Bu yöntemde, her öğrencinin ve öğretmenin taşınabilir bir bilgisayarı vardır. Eğitim ortamına gelindiğinde öğretmen ve öğrenciler bilgisayarını okulun ağ yapısına entegre ederler. Eğitici ve öğrenci arasındaki tüm haberleşme elektronik ortamda yapılır. Ayrıca bu yöntemle eğitici ve öğrenciler evlerinden video konferans yoluyla derse katılabilirler. Bu yöntem diğer yöntemlere göre en ideali, ancak en pahalısıdır.
4. *İnternet Yoluyla Eğitim Yöntemi:* Bu yöntem senkron ve asenkron olarak iki biçimde gerçekleştirilebilir. Senkron yöntemde; eğitici ve öğrenciler, gerçek zamanlı olarak video konferans, chat gibi uygulamalarla günün belirli saatlerinde mekandan bağımsız olarak bir sınıf ortamındaymış gibi eğitimi gerçekleştirirler. Asenkron yöntemde; dersin içeriği internet ortamına aktarılır. İnsanlar zamandan ve mekandan bağımsız olarak internet sitesine bağlanarak eğitimlerini gerçekleştirirler.

Anlatılan bu dört yöntemden, okulun imkanlarına ve amaca uygun olanları saptanmalıdır. Özellikle video konferans, chat gibi yöntemlerle çeşitli sebeplerle okul ortamına gelemeyen öğrencilerin sınıf ortamındaymış gibi derse katılımları sağlanabilir. Bedensel engelli öğrenciler ve uzun süreli rahatsızlığı olan öğrencilerin okula gelemeyeceği düşünülürse, bu yöntemin ne kadar faydalı olabileceği görülebilir.

AAAS (Amerikan Bilim Geliştirme Kurumu), bilgisayarların bilim için çok değerli olduğunu, çünkü insanların veri toplama, depolama, derleme, ve analiz etme, araştırma sonuçlarını hazırlama ve dünyanın her yerindeki araştırmacılar ile fikirleri ve verileri paylaşma yeteneğini geliştirdiğini ve hızlandırdığını ifade etmektedir (Chang, 2002:143). Kısa bir zaman önce bilgisayarların sadece yönetim alanında kullanıldığı düşünülürse bugün gelinen nokta daha iyi anlaşılabilir. Günümüzde eğitimde bilgisayarlar vazgeçilemez araçlar haline gelmiştir.

1.3.1. Bilgisayar Destekli Öğretimin Yararları

Bilgisayar destekli öğretimin yararları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Keser, 1995: 250-251; Ünal, 1992: 16-17; Senemoğlu, 1998: 437-438; Kazandır,1999:38-40; Büyüközer, 1998: 19-28; İnan, 1997:35-38; Uslu,1990: 15-16; Genel, 1999: 190-191; Alıcıgüzel, 1999: 240-241; Choi-Koh, 1999:310; Jonassen, 2000:31; Akpınar, 1999:34-35; Karahan ve Yavuz, 2000: 216-217):

- Her öğrenci kendi hızında öğrenir. Çabuk kavrayan öğrenciler diğerlerini beklemeden ilerleyebilmekte, öğretmen ilgisini daha yavaş kavrayan öğrencilere yoğunlaştırabilmektedir.
- Bilgisayar destekli öğretim güvenlidir. Gerçek deneyler uzun, pahalı, tehlikeli veya aynı şartlar altında aynı sonuçlara ulaşmak çok zor olabilir. Bilgisayarlarla böyle deneyler daha hızlı, ucuz, tehlikesiz ve istenilen sonuçlar elde edilebilecek şekilde yapılabilir.
- B.D.Ö. öğrenciye tekrar olanağı sağlar. Ders saati ve programdan kaynaklanan sınırlılıklar nedeniyle iyi anlaşılamayan konuları, öğrenci istediği zaman ve yerde istediği kadar tekrar edebilir.

- B.D.Ö. öğrenciye ders saatlerini, kendi gereksinim ve olanaklarına göre düzenleme imkanı sunar.
- B.D.Ö.'nün sağladığı sürekli etkileşim ortamı, bütün öğrencilerin aktif bir şekilde öğrenme ortamına katılabilmesini sağlar.
- Öğrencilere sunduğu resim, ses, görüntü gibi çoklu ortamlarla öğretim etkinliklerini zenginleştirir. Algılamayı ve akılda tutmayı kolaylaştırır. Her çeşit zeka yapısına sahip bireyin öğrenmesini sağlayabilir.
- B.D.Ö. öğrenciye anında dönüt vererek bilgilerin pekişmesini sağlar, öğrenmeyi hızlandırır.
- B.D.Ö. öğrenme sürecini hızlandırmakta dolayısıyla öğretmen ve öğrenciye daha çok zaman kazandırmaktadır.
- Bilgisayar sunduğu çeşitli eğitim durumları ile derse ilgiyi ve öğrenci motivasyonunu artırır.
- İyi düzenlenmiş bilgisayar ortamları; çocukları soyut düşünmeye yönlendirirken, onların matematiksel nesne ve etkinlikler arasında, sezgisel ve analitik bağ kurmalarına yardımcı olur.
- Öğrencilere, matematiksel düşünme ve tahmin yeteneklerini geliştirmek için açık uçlu bir çok araştırma yapma imkanı verir.
- Bilgisayarlar öğrencilerin kavrama gücünü göstermek için kullanıldığında yaratıcı, eleştirel düşünme ve problem çözme gibi üst düzey düşünme becerilerini artırıcı ve bunları kolaylaştırıcı niteliktedir.
- Yapılan sınavların sürelerini kısaltır. Sınavın ölçme ve değerlendirme işlemi çok hızlı bir şekilde yapılabilir.

- B.D.Ö. bilgisayar okuryazarlığının gelişmesini sağlar.
- Eğitim eşitsizliğini ortadan kaldırarak, özellikle öğretmen eksikliği olan okullarda boşluğu dolduracak şekilde destekler.
- Kendi kendine öğrenme ve keşfetme ile öğrencinin özgüvenini artırabilir.
- Öğrencinin kat ettiği aşamalar ve bu aşamalardaki başarısı hakkında bilgi depolayarak, hem öğrencinin hem de öğretmenin öğrenim sürecini takip etmesini kolaylaştırır. Öğrenciye ve öğretmene gelinen seviyeyi gösterir.
- Öğrencinin program sonundaki performansını ölçüp, öğrenciye performansı hakkında bilgi verir.
- Öğrencilerin çeşitli alanlarda bilgi, yetenek, beceri düzeylerinin tespit edilmesi, ülke ya da okul genelinde başka öğrencilerle karşılaştırılması, başarı ya da başarısızlık durumunu etkileyen çeşitli faktörlerin incelenmesi açısından eğitimcilere önemli sayısal veriler sunar.
- Öğretmeni dersi tekrar etme, ödev düzeltme gibi görevlerinden kurtararak, ona öğrencilerle daha yakından ilgilenme ve verimli çalışma zamanı kazandırır.
- Bilgisayar destekli öğrenme materyalini kullanan öğrenciler, dikkatlerini daha uzun süre koruyabilmekte, daha uzun süre çalışabilmektedir.
- Öğrencilere belgeleme, dosyalama ve belgelere başvurma alışkanlığını kazandırır.

- Öğrenciye daha çok bilgiye ulaşma imkanı verir.
- Öğrencilere, sınıfında, okulunda ya da dünyada herhangi bir yerdeki öğrencilerle çalışma imkanı sağlar. Grupla çalışmayı özendirir.

1.3.2. Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları

Bilgisayar destekli öğretimin sınırlılıkları aşağıdaki gibi sıralanabilir (Keser,1995:251; Altun, 2002:193-194; Keser, 1998:163-166; Selwyn, 2002:262; Dooling, 2000:21; İnan, 1997:38-39):

- Bilgisayarların eğitimde kullanılması insan ilişkilerini zayıflatmaktadır.
- Tutum ve değerleri bir kenara ittiğinden eğitimin amaçlarını tam olarak yerine getiremez.
- Bilgisayar yazılımlarının sayısı sınırlıdır. Ders programları ile ders yazılımlarının içeriği arasında tutarlılık yoktur. Hazır paket programlarının kalitesi tartışma konusudur.
- Bilgisayar sistemleri pahalıdır, eğitim sistemlerinin özellikle okulların böyle pahalı bir uygulamayı nasıl yüklenebileceği tartışma konusudur.
- Donanım ile ilgili arızaların giderilmesinde teknik eleman eksikliği önemli bir sorundur.
- Eğitim yazılımları ve bunların lisans ücretleri çok yüksektir.
- Duyuşsal ve psiko-motor davranışlar bilgisayarlarla etkili bir biçimde öğretilemez.

- B.D.Ö.'de öğretmen hangi kavram veya konu için ne kadar süre ayrılması ve her öğrenciye bilgisayar kullanma olanağı sağlama konusunda yeterli bilgi ve deneyime sahip değildir.
- Bilgisayar kullanma, öğrencilerin fiziksel ve psikolojik gelişmelerini olumsuz etkilemektedir. Şiddet içeren oyunlar çocukları sabırsız ve hoşgörüsüz yapmaktadır.
- Başlangıçta etkin bir planlama yapılmadan eğitimde bilgisayar kullanımına başlanması yarardan çok zarar verebilir.
- Bilgisayar, eğitim ortamındaki her sorunu çözebilecek sihirli bir araç değildir.
- İlköğretimde bilgisayar, sınıf içi etkinliklerinin uygulanabilmesinde tam bir rol üstlenmez; sadece tamamlayıcı ve alternatif bir rol alır.
- Bilgisayarların öğretmenlerin yerini alabileceği endişesi vardır.
- B.D.Ö. için hazırlanmış bir planın, elektriklerin kesilmesi ile uygulama imkanı kalmaz. Dolayısıyla programda aksamalara neden olabilir.
- Bilgisayarla yeni etkileşime giren öğrenciler, uygulanan programdan daha çok bilgisayarın donanım birimlerine odaklanabilir. Bu da öğrenmeyi güçleştirir.
- Bilgisayar laboratuvarında öğretim esnasında öğretmen sınıf yönetimi konusunda sıkıntıya düşebilir. Çünkü öğrenciler bilgisayara ve programa odaklanıp, öğretmenin yönlendirme komutlarını duymayabilirler.

- Okullar, öğretmenlerin B.D.E. konusunda profesyonelce gelişimini sağlamada, bilgisayar zamanını programlamada ve bilgisayar teknolojisi programını geliştirmede zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

1.4. Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim

1.4.1. Dünyada Bilgisayar Destekli Öğretim

Özkan (2000) ve Uslu (1990), bilgisayar destekli öğretimin gelişimini inceleyen çalışmalarında, dünyada B.D.Ö. tarihini şöyle anlatmaktadır:

Dünyada B.D.Ö’ nün başlangıcı programlı öğretimin “Öğrenme Makineleri” ne dayandırılır. Skinner’in 1954 yılında öğretme makinelerinin psikolojik temellerini inceleyerek öğretme makinelerinde kullanılan programların gelişmesini sağlaması B.D.Ö tarihinde önemli bir aşamadır.

Askeri ve sanayi çevrelerinden gelen yoğun ilgi ile bu alanda yapılan çalışmalara önemli kaynaklar aktarılmıştır. 1962’de “Programlı Öğretim Derneği” kurulmuş aynı yıl bu konu ile ilgili bir dergi de yayınlanmaya başlamıştır.

Bilgisayarların bilinen ilk öğretim amaçlı kullanımı 1950’de MIT (Massachusetts Teknoloji Enstitüsü) tarafından pilotları eğitmek için bir uçuş simülatörü kullanılmasıdır. Okullardaki ilk kullanım ise 1959’da IBM 650 bilgisayarları ile New York’ daki ilkokul çocuklarına matematik öğretmek amacıyla gerçekleşmiştir.

1960’lı yıllar boyunca öğretimde çok az kullanılan bilgisayarlar IBM’nin 1966’da sadece öğretim ve öğrenme araştırmalarına yönelik olarak geliştirdiği

bilgisayar ile üniversite ve okullara girmeye başlamıştır. Bu aynı zamanda ilk çoklu ortam öğrenme istasyonudur.

Sistem ilk olarak okuma ve matematik öğretiminde kullanılan birebir öğretim yazılımlarını geliştirmek amacıyla çalışan Stanford Üniversitesi'ne yerleştirilmiştir. Stanford Üniversitesi'nde yürütülen bir diğer öğretim projesi, CCC (Computer Curriculum Corporation) sistemi ile ilk minibilgisayarların kullanımına dayanmaktadır. Bir diğer proje 1970'li yılların başında Veri Denetimi Kuruluşu'nun (Control Data Corporation) PLATO adı verilen öğretim sistemi ile yürüttüğü projedir. Aynı yılların diğer bir önemli olayı Bringham Young Üniversitesi'nde TICCIT adı verilen sistemin geliştirilmesidir. PLATO ve TICCIT projelerinin yanı sıra takriben aynı yıllarda Massachusetts Institute of Technology (MIT)'de B.D.Ö konusunda önemli çalışmalar başlatılmıştır. Burada LOGO dili geliştirilmiştir. 1980'den 1987'ye kadar olan dönemde Logo ürünleri etkinlikleri ve araştırmaları alana hakim olmuştur.

Okul bölgeleri ve yazılım şirketleri mikrobilgisayarların en yaygın kullanımlarından birinin temel becerilerin kazandırılması ve tekrar edilmesi olduğunu anladıklarında, Bütünleştirilmiş Öğrenme Sistemleri (ILS) ortaya çıkmıştır.

1990'lı yılların sonuna geldiğimizde internetin eğitimde kullanılmaya başlanması B.D.Ö'de yeni eğilimler ortaya çıkarmıştır. Bunlar ortak erişimli (Standalone) bilgisayarlar, taşınabilir birimler (Laptoplar), iş istasyonları, laboratuvarlar, ağ istasyonları (LAN, WAN, MAN), etkileşimli video ve çoklu ortam istasyonları, sanal gerçeklik sistemleri.

1.4.2. Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim

B.D.Ö’nün Türkiye’deki gelişimi ve çalışmaların mevcut durumu şöyle özetlenebilir (EGİTEK, 2002; Özkan, 2000; Karakuş, 1993; Kirmik, 1998):

Ülkemizde B.D.Ö ile ilgili ilk çalışmalar 1984 yılında MEB tarafından oluşturulan “Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu” ile başlamıştır. 1985-1986 yılında itibaren de 101 orta dereceli okula bilgisayar sağlanmış, her okuldan iki öğretmen beş hafta süre ile Hizmet İçi Eğitim Kursları’nda yetiştirilmiştir.

Ülkemizde B.D.Ö konusunda yapılan çalışmaları müfredat konusunda yapılan çalışmalar, eğitim kurumlarına alınan bilgisayarlar ve hizmet içi eğitim yolu ile öğretmen yetiştirme başlıklarında özetleyebiliriz.

Müfredat çalışmaları bilgisayar okuryazarlığı derslerinin ve bilgisayar destekli eğitimde kullanılan ders yazılımlarının eğitim programlarına girmesini kapsamaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaları ; 1987-1988 öğretim yılından itibaren; iki saat teorik ve bir saat uygulamalı olan bilgisayar derslerinin seçmeli dersler arasına alınması, yürütülen projeler kapsamındaki okullara 3 saatlik bilgisayar dersi konulması, geliştirilen ders yazılımları ile eğitim ve öğretimde etkinliğin sağlanması, 37 derse ait toplam 2000 saatlik yazılım geliştirilmesi şeklinde özetleyebiliriz.

1984-1991 yılları arasında M.E.B. tarafından ağırlıklı olarak ortaöğretim kurumlarına bilgisayar alımları yapılmıştır. Bu alımlarda 924 eğitim kurumuna toplam 11549 bilgisayar alımı yapılmıştır. Ayrıca yürütülen projeler kapsamında da bilgisayar alımları gerçekleştirilmiştir.

Hizmet içi eğitim faaliyetleri öğretmenlerin bilgisayar okuryazarlığı ve bilgisayar destekli öğretim konularında eğitim almalarını kapsamaktadır. Bu konuda 1985-1991 yılları arasında 6387 öğretmen eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Hükümetimiz ile Dünya Bankası arasında imzalanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Geliştirme Projesi kapsamında yürütülen alt projelerden birisi de 53 Bilgisayar Deneme Okulları Projesi'dir. Projenin amaçları;

- Eğitim sisteminde bilgisayarın rolü ve uygun kullanımını belirlemek.
- Bilgisayar eğitimi ile ilgili müfredatı geliştirmek.
- Öğretmen eğitimi plan ve programını hazırlamak.
- Eğitim yazılımları ölçütlerini belirlemek.
- Tüm bilgisayar eğitimi ve B.D.Ö. çalışmalarını değerlendirmek olarak belirlenmiştir.

Bilgisayar Deneme Okulları Projesi kapsamında her coğrafi bölgeden 53 pilot okulda uygulamalara başlanmıştır. 53 Deneme Okulu içerisinde 14 genel lise, 24 süper lise ve 15 Anadolu lisesi bulunmaktadır. 53 okulda bilgisayar laboratuvarlarının kullanımı haftada 20 saat bilgisayar eğitimi, 10 saat bilgisayar destekli eğitim ve 10 saat serbest kullanım olarak belirlenmiştir. Proje kapsamında okullara; 20 adet öğrenci, 1 adet öğretmen bilgisayarı, 1 adet ağ yazılımı, 1 adet lazer yazıcı, 1 adet modem, 1 adet idari bilgisayar, 1 adet nokta vuruşlu yazıcı, 1 adet idari amaçlı lazer yazıcı, Genel Kültür ve Dünya ve Bilim Teknoloji Atlası'ndan oluşan CD-ROM'lu kaynak yazılımlar, öğretmen için yazarlık sistemi, eğitsel oyunlar, İngilizce, matematik, biyoloji, fizik ve kimya'dan oluşan öğretici yazılımlar satın alınmıştır.

Okullardaki uygulamalar kapsamında 1995 yılında her okuldan bir veya iki öğretmen bilgisayar okuryazarlığı eğitimine alınmıştır. Ayrıca İl Milli Eğitim Müdür Yardımcıları için B.D.E konusunda seminerler düzenlenmiştir. Proje kapsamında okullarda ders saatleri dışında okul içinde bilgisayar okuryazarlığı kurslarının

düzenlenmesi, duvar panolarının oluşturulması, projeler yapılması, bilgisayar kulüplerinin kurulması gibi etkinliklerin düzenlenmesi istenmiştir.

Ayrıca proje kapsamında görev yapan öğretmenler ABD’de teknoloji destekli eğitim alanında eğitime tabi tutulmuşlardır. 53 B.D.O’da uygulanmak üzere tutum ve başarı testleri ile bilgi formları hazırlanmış, okullara gönderilerek ilgililere uygulanmış ve elde edilen veriler değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Proje kapsamında görev yapan formatör öğretmenlerin bilgisayar laboratuvarlarını düzenli olarak işletebilmeleri amacıyla; görev, amaçlar, düzenlemeler, kurallar ve stratejileri kapsayan “Formatör Öğretmen El Kitabı” hazırlanmış ve 53 okula gönderilmiştir.

Dünya Bankası tarafından mevcut raporların incelenmesi, bireysel ve grup görüşmeleri, yapılan çalışmaların yerinde incelenmesi yoluyla yapılan proje değerlendirmesinde proje işleyişi sonunda olumlu adımların atıldığı ve bu gelişmenin sürdürülmesi gerektiği bildirilmiştir. Bu nedenle 182 okula daha bilgisayar laboratuvarı kurulmasına karar verilmiştir. Yeni proje Bilgisayar Laboratuvar Okullar Projesi adını almıştır.

Projenin amaçları;

- Türkiye’de B.D.E ve bilgisayar eğitiminin daha geniş alanda ve yaygın olarak kullanımını sağlama ve kolaylaştırma.
- Öğrenciler için farklı bilişim teknolojilerini kullanarak, okullarda öğrenme ve öğretmeyi geliştiren ek materyalleri hazırlama.
- Yürürlükte olan Türk Eğitim Sistemi’ni gözden geçirerek bilgisayarın rolü ve uygun kullanımını belirleme.
- Bilgisayar eğitimi planını geliştirme.

- Öğretmen eğitimi plan ve programını hazırlama.
- Eğitim yazılımlarının ölçütlerini belirleme.
- Yapılan bilgisayar eğitimi ve B.D.E çalışmalarını değerlendirme şeklinde sıralanabilir.

53 B.D.O kapsamında yapılan çalışmalar 182 B.L.O için de uygulanmıştır.

Milli Eğitimi Geliştirme Projesi; İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'nin bilgi teknolojileri desteği ile otomasyona geçirilerek bakanlığın merkez teşkilatına veri ağları ile bağlanması amacıyla kurulan İLSİS Projesi'ni kapsamaktadır. İLSİS ile beraber istatistik bilgiye dayalı planlama, sayılara ve belgeye dayalı yönetim, daha hızlı geri bildirim ve daha memnun çalışanlar ve hizmet alanlar oluşturulmuş olacaktır.

Dünya Bankası Ekonomik Kalkınma Enstitüsü (EDİ) tarafından desteklenen "Eğitim Sürecinde İnternet Kullanımı (WorldLinks) Projesi" uygulamasına ülkemizden 19 okulda başlanmıştır. Proje kapsamında;

- Okulların WEB sayfaları hazırlayarak çalışmalarını yayınlamaları, birbirlerinin sayfalarına link atarak erişim yapmaları,
- Okulların WEB sayfaları ile e-posta adreslerini bakanlığa bildirmeleri,
- Yapılacak çalışmalarla elde edilecek projeleri her ay sonunda bakanlığa e-posta yoluyla iletmeleri,
- Proje kapsamında eğitime alınan öğretmenlerin okuldaki diğer öğretmenleri eğitimden geçirmeleri,

- Okullarda gruplar oluşturularak öğrencilerle proje geliştirmeleri istenmiştir.

4306 sayılı Temel Eğitim Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden itibaren 8 yıllık zorunlu ilköğretimin yaygınlaştırılması amacıyla yürütülen çalışmalar, B.D.Ö ve bilgi teknolojisinin eğitim sistemimize uyumunun sağlanması faaliyetlerini de içermektedir. 8 yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretimin yaygınlaştırılması amacıyla yapılan çalışmalara destek olması amacıyla Dünya Bankası destekli olarak "Temel Eğitim Programı" yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda 2828 Bilgi Teknolojisi Sınıfı'nın hazırlanması, tam zamanlı koordinatörlerin eğitimi, öğrenci ve öğretmenlerin eğitim programlarından geçirilmeleri çalışmaları yapılmaktadır. Temel Eğitim Programı'nın sonuna kadar yaklaşık 15000 okula bilgisayar laboratuvarlarının kurulması, 18000 bilgi teknolojisi koordinatörünün eğitilmesi, 200000 eğitim personelinin bilgisayar okuryazarlığı ve B.D.E kurslarından geçirilmesi planlanmaktadır.

MEB tarafından yapılan bu çalışmalarla proje amaçlarının gerçekleşip gerçekleşmediği çeşitli ölçme araçlarıyla irdelenmekle beraber 7. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda söz edildiği gibi "Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. Özellikle B.D.E'de yazılım programlarının yeterli ölçüde geliştirilmemesi, ihtiyaç duyulan formatör öğretmenlerin yetersiz olması veya yetiştirilen öğretmenlerin bilgisayar laboratuvarı olmayan okullara tayin edilmesi, teknolojideki hızlı değişimler sonucu mevcut bilgisayarların kısa sürede demode hale gelmesi ve ayrılan kaynakların sınırlılığı bu eğitimden beklenen faydanın gerçekleşmesini olumsuz etkilemektedir." Eğitim geciktirilmeden verilmesi gereken ve faydaları uzun sürede alınabilen bir hizmettir. Hızla gelişen teknolojinin eğitime entegrasyonu konusunda yapılan yatırıma göre beklenen faydayı gerçekleştirilmesi için uzun dönemde eğitim politikalarını belirlemek gerekmektedir. B.D.E ve teknolojinin eğitimde kullanımına yönelik politikaların belirlenmesi için sağlam verilere ulaşmak amacıyla araştırmalar

yapılması ve araştırma sonuçlarına göre belirlenen tedbirlerin alınması uygun olacaktır.

Günümüzde de devam eden bu çalışmalarda, öğrenme-öğretme sürecinin vazgeçilmez unsurlarından olan öğretmenlerin B.D.Ö.'e karşı tutumları iyi bilinmelidir.

B.D.Ö. için kendini geliştirme çabasını göstermek istemeyen öğretmenler, çeşitli sebeplerle bilgisayara ve bilgisayarın öğretimde kullanımına karşı olumsuz tavır sergilemektedirler. Formatör öğretmenlerden sosyal bilimler öğretmenlerinin bilgisayara karşı tutumlarının diğerlerine göre daha olumsuz olduğu gözlenmiştir (Akkoyunlu, 1995).

Tarih Eğitimi bölümleri düz anlatıma dayalı ezberci yöntemle öğretmen adayları yetiştirmektedir (İpçioğlu, 1999:8). Tarih eğitimi de kapsayan Sosyal Bilgiler dersi ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıflarda mihver ders olarak yer almaktadır. Bireyin sosyalleşmesinde bu derece öneme sahip bir dersin Türkiye'deki gelişim sürecini bilmek gereklidir.

1.5. Türkiye'de İlköğretimde Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir (Sönmez, 1999:17).

Tarihimizde Sosyal Bilgiler dersinin gelişimini Sönmez (1999) şöyle anlatmaktadır:

İslamiyet'ten önce toplumsal yaşamla ilgili kurallar gelenek ve göreneğin, inanç sisteminin içinde verilmiştir. İslamiyet'ten sonra ise İslam dininin esaslarına göre kişi yetiştirilmeye çalışılmış, bunun yanı sıra gelenek ve göreneğin de kuralları öğrenciye kazandırılmıştır. Bu dönemde medreselerde tarih, coğrafya, kelam, fıkıh, hadis, tefsir, ilmiyal gibi dersler diğerlerinin yanında okutulmuştur. Bu durum, tüm

eğitim sisteminde fen bilgisiyle ilgili derslerdeki değişmelerin dışında aşağı yukarı aynen Cumhuriyet dönemine dek sürmüştür (Akyüz, 1993:127-243).

Cumhuriyet döneminde ilkokullarla ilgili 1926, 1930, 1932, 1936, 1948, 1962, 1968, 1989 ve 1993 yıllarında programlarda düzenlemeye gidilmiştir. 1926 programında, “İlk mektebin başlıca maksadı genç nesle muhitine faal bir halde intibak ettirmek suretiyle iyi vatandaşlar yetiştirmektir.” ilkesi temele alınmış; tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerine her biri ikişer saatten haftada altı saat olmak üzere dördüncü ve beşinci sınıflarında yer verilmiştir (MEB, 1926). 1930, 1932 ve 1936 programlarında, 1926 programındaki amaca; “Bedence ve ruhça en iyi alışkanlıklara sahip olmak, Türk toplumuna ve Cumhuriyet idaresine intibak etmek, faydalı olmak, milli, medeni ve insani fikir ve hislere sahip bir hale getirmek” gibi ilkeler de eklenmiştir. Dersler bu programlarda da aynı adlarla okutulmuş; yalnız yurt bilgisi beşinci sınıfta bir saate indirilmiştir (MEB, 1930,1932). Bu amaçlara 1948 programında “İlkokul çocuklara milli kültürü aşlamak mecburiyetindedir; içinde yetişen bütün vatandaşlara aynı milli ülküleri, aynı milli amaçları vermek için gerekli bütün bilgileri, alışkanlıkları, ilgileri, hizmet arzusunu verimli bir şekilde kazandırmak” ilkesi de eklenmiş; dördüncü ve beşinci sınıflarda 1936 programındaki ad ve saatleriyle aynen korunmuştur. 1962 program taslağında ilkokulun amacı “Kişisel, insanlık münasebeti, ekonomik ve toplumsal hayat” bakımlarından belirlenmiş, tarih, coğrafya ve yurt bilgisi derslerinin yerine Toplum ve Ülke İncelemeleri Dersi konulmuştur; ders saatleri dördüncü sınıfta altı, beşinci sınıfta beş saat olarak saptanmıştır (MEB, 1962). 1968 programında ise, dersin adı sosyal bilgiler olarak değiştirilmiştir; dördüncü ve beşinci sınıflarda beş saat olarak okutulmuştur (MEB, 1968).

Ortaöğretimin birinci kademesinde 1924, 1927, 1930, 1931, 1938, 1949, 1967 programlarında tarih, coğrafya dersleri aynı adla yer almış; tarih birinci ve ikinci sınıflarda 1938 programına kadar haftada iki saat, üçüncü sınıflarda üç saat; 1938 ve 1949 programlarında ise tüm sınıflarda iki saat; coğrafya dersi ise 1924 programında birinci sınıfta iki, iki ve üçüncü sınıflarda birer; 1927, 1930, 1931, 1949 programlarında birinci ve ikinci sınıflarda ikişer, üçüncü sınıfta birer saat, 1938

programında tüm sınıflarda ikişer saat, Malûmat- ı Vataniye, Vatani Malûmat, Yurt Bilgisi, Yurttaşlık Bilgisi dersleri 1924, 1927, 1930 programlarında iki ve üçüncü sınıflarda birer saat, 1931 ve 1949 programında her sınıfta birer saat, 1938 programında ise iki ve üçüncü sınıflarda ikişer saat; 1967 programında ise tarih, coğrafya, yurttaşlık bilgisi dersleri Sosyal Bilgiler adı altında toplanmış birinci ve ikinci sınıflarda haftada beş, üçüncü sınıfta ise dört saat okutulmuştur.

Günümüzde kullanılan İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, dört, beş, altı ve yedinci sınıflarda haftalık üçer saat olmak üzere, her sınıf için 36 haftada toplam 108 saatlik bir süre öngörülerek hazırlanmıştır (Kocaoluk. 1999: 688).

Dört ve beşinci sınıflarda mihver ders olarak yer alan Sosyal Bilgiler dersi, her sınıf için toplam 108 saat ile İlköğretim Programı'nın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Bundan dolayı, Sosyal Bilgiler öğretiminin en etkili şekilde yapılabileceği öğretim metotları araştırılmalıdır. Bu araştırmaya, bilgisayar destekli Sosyal Bilgiler öğretiminin beşinci sınıflarda öğrenci başarısına etkisi konu edilmektedir.

1.6. Problem Cümlesi

İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde, bilgisayar destekli öğretim yapan grup ile geleneksel öğretim yapan grubun erişileri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.7. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin beşinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi erişilerine etkilerini araştırmaktır.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin uygulandığı deney grubuyla geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin uygulandığı deney grubuyla geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun erişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.8. Önem

İnsan biyo, kültürel, toplumsal ve psikolojik bir varlık olarak ele alınırsa onun toplumsallaşması için biyolojik yapısının dışındaki kültürel, toplumsal ve psikolojik boyutları ele alınmalıdır (Sönmez, 1999:18). İlköğretim çağındaki çocuğun gelişimi dikkate alındığında, yoğun, ayrıntılı ve soyut konuları algılamakta güçlük çektiği görülür. Bundan dolayı bir çok alanı içine alabilen mihver dersler programlara konulur. İlköğretimin dördüncü sınıfından itibaren programda yer alan Sosyal Bilgiler dersi de bunlardan biridir.

Piaget'e göre 7-11 yaş arasında yani ilköğretimin birinci kademesinde öğrenim gören öğrenciler somut işlemler dönemindedir. Somut işlemler dönemindeki bir çocuk, somut olmayan nesne ve durumlar üzerinde akıl yürütemez (Selçuk, 1995:79). Günümüzde okulların içinde bulunduğu kaynak sıkıntısı dikkate alındığında, öğrencilere somut yaşantılar sunmak için gezi düzenleme, birebir deney yapma gibi imkanların çok sınırlı olduğu görülür.

Cilenti (1991), öğrenilenlerin %83'ünün görme, %11'inin işitme, %3,5'inin koklama, %1,5'inin dokunma ve %1'inin tatma duyularıyla edinilen yaşantılar yoluyla kazanıldığını belirtmiştir. Yine Cilenti (1991), zaman sabit tutulmak üzere insanların, okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu,

hem görüp hem işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söyledikleri bir şeyin %90'ını hatırlayabildiğini belirtmiştir (Şimşek, 1997:59).

Bu verilerin ışığında, öğrenme-öğretme sürecine ne kadar duyu organı katılırsa öğrenme o derece başarılı olur. Öğrenmenin üst seviyede ve kalıcı olabilmesi öğretmenin çoklu ortamlar hazırlayabilme durumuyla ilgilidir. Eğitim teknolojisinin bugün geldiği noktada bilgisayarlar en gelişmiş araçlardır. Bir eğitim-öğretim aracı olarak bilgisayar, çoklu ortamlar (multimedya) oluşturmada öğretmene kolaylık sağlayacaktır.

Bilgisayar destekli öğretim; öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir deyişle, bilgisayar programları aracılığıyla öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izleyip kendi kendine değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir (Senemoğlu, 1998:437). Yine Senemoğlu tanımının devamında, öğrenci-bilgisayar etkileşiminin diğer programlı öğretim materyallerine göre daha eğlenceli ve öğrenciye daha somut yaşantılar kazandırıcı nitelikte olabileceğini belirtmektedir.

Buna göre, bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi erişilerine etkisini inceleyen bu araştırmanın sosyal bilimler alanında yapılacak diğer araştırmalara ve sosyal bilimlerde bilgisayar destekli öğretim çalışmalarına yol gösterici olacağı ve bundan sonraki araştırmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.9. Varsayımlar

1. Öğrencilerin ön test ve son test sorularına verdikleri cevaplar onların gerçek davranışlarını yansıtmaktadır.
2. Araştırmada ölçüt alınan test maddeleriyle ilgili davranışlar amaca hizmet eder niteliktedir.

1.10. Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Öğrencilerin erişim düzeylerine ilişkin kazandıkları davranışlar kullanılan başarı testi ile sınırlıdır.
2. Çubuk İlköğretim Okulu'nda bulunan iki beşinci sınıf araştırmanın çalışma evrenini oluşturmaktadır.
3. Bilgisayar destekli öğretime ışık tutacak bu araştırma, Sosyal Bilgiler 5. Sınıf Programı'nda bulunan "Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?" ünitesi ve ilgili ünitenin kazandırılması amaçlanan davranışlarıyla sınırlıdır.

1.11. Tanımlar

Bilgisayar Destekli Öğretim : Birçok B.D.Ö. tanımı mevcuttur. Ancak bu araştırmada Senemoğlu'nun tanımı dikkate alınmıştır. Senemoğlu'na (1998:437) göre, bilgisayar destekli öğretim; öğrencilerin programlı öğrenme materyalleri ile bilgisayar kullanarak etkileşimde bulunduğu; diğer bir deyişle, bilgisayar programları aracılığı ile öğrenmeyi gerçekleştirdiği, öğrenmelerini izleyip kendi kendine değerlendirebildiği bir öğretim biçimidir.

Geleneksel Yöntem : Tek yönlü iletişime dayanan öğretmen merkezli yöntemler (Küçükahmet, 1989:38).

Erişim : Bir eğitim programındaki girdiler ve çıktılar arasındaki program hedefleri ile tutarlı fark (Demirel, 2000:310). Ayrıca bu araştırmada, ön test ve son test arasındaki farkı belirtir.

1.12. Kısaltmalar

M.E.B. : Milli Eğitim Bakanlığı
B.D.E. : Bilgisayar Destekli Eğitim
B.D.Ö. : Bilgisayar Destekli Öğretim
MLO : Müfredat Laboratuvar Okulları
OGYE : Okul Geliştirme ve Yönetim Ekipleri
TKY : Toplam Kalite Yönetimi
TED : Türk Eğitim Derneği
ÖSS : Öğrenci Seçme Sınavı
STS : Seviye Tespit Sınavı

1.13. İlgili Araştırmalar

Bilgisayarların eğitimde kullanılmaya başlanmasından itibaren, özellikle bilgisayar destekli matematik, fen ve dil öğretimi konularında birçok araştırma yapılmıştır. Türkiye’de sosyal bilimlerde yapılan araştırmalar çok sayıda olmasa da aşağıda bunlara örnek verilmiştir.

Gadzella (1983), lise öğrencilerinin öğretim modüllerinde çalışma yeteneklerini ölçtüğü deneysel çalışmasında; deney grubundaki öğrencilerden boş zamanlarında haftada bir modül tamamlamaları istenirken, kontrol grubu öğrencilerinden de modüllerin bir kopyası verilerek bilgisayar olmadan çalışmalarını istenmiştir. Elde edilen sonuçlarda, deney grubunun toplam testte ve bir alt düzeydeki iki testte de kontrol grubundan daha yüksek puan aldıkları ortaya çıkmıştır. Bilgisayar yardımıyla öğretim modüllerini kullanan öğrencilerin, kontrol grubundaki öğrencilere göre kavrama yeteneği açısından büyük farklılıklar ortaya çıktığı belirtilmektedir.

Powel (1984), bilgisayar yardımıyla öğretimin, öğrenme güçlüğü olan ilkökul öğrencileri üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında; öğrenme güçlüğü olan öğrencilere yardım sağlamada bilgisayarla öğretimin geleneksel öğretimin tüm işlevlerini sağladığını belirtmiştir. Bilgisayarla yapılan tekrarlar, motivasyon ve dönüt vermede düşük yetenekli öğrenciler üzerinde normal ve üstün yetenekli öğrencilerden daha fazla etki yaptığını ortaya koymuştur.

Anderson (1986), araştırmalardan seçilmiş bulgular üzerinde yaptığı çalışmada; bilgisayar eğitiminde program karışıklığı bulunduğu, öğretmenlerin yetişmesinde karşılanamayan eğitim isteği ve kaynak eksikliği olduğu, bilgisayarların kullanımında beceri ve deneyim eksikliği olduğu, bilgisayarların okula gelişigüzel girdiği ve sosyo-ekonomik gruplar, bölgeler ve cinsler arasında eşitsizlik olduğunu belirlemiştir.

San (1986), beş-altı yaş çocuklarında sayı ve miktar korunumun kazandırılmasında bilgisayarla yapılan eğitimin etkisinin incelendiği araştırmasında; sayı korunumunu kazanmada bilgisayarla öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretimin yapıldığı kontrol grubu arasında anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir. Ancak miktar korunumunu kazanmada bilgisayarla yapılan öğretimin, geleneksel öğretimden daha etkili olduğu belirtilmektedir.

Bayraktar (1988), bilgisayar destekli matematik öğretimini araştırdığı çalışmasında; bilgisayar destekli öğretim yöntemleriyle desteklenerek matematik dersini alan deney grubundaki öğrencilerin, geleneksel yöntemle ders gören kontrol grubundaki öğrencilerden daha başarılı olduklarını tespit etmiştir.

Keser (1988), B.D.Ö. için bir model önerisi hazırladığı çalışmasında; modelin gerçekleştirilmesinde dikkate alınması gerekli noktaları şu başlıklarda sıralamıştır.

Ortaöğretim kurumlarında B.D.E. bu araştırmada önerilen model çerçevesinde bir proje olarak ele alınmalıdır.

B.D.E. projesinde, diğer ülke deneyimlerinden yararlanırken ülkenin mevcut koşulları göz önünde bulundurulmalıdır.

B.D.E. projesinde, sonuçta bütünleşik sisteme geçilmesi amaçlanarak çalışmalar yapılmalıdır.

B.D.E. için orta ve uzun dönemde işlevsel bir örgütlenmeye gidilmelidir.

Roblyer (1989), bilgisayarın eğitimde etkisini konu edinen 1980-1987 yılları arasında yapılmış 44 doktora tezini de içeren 200 çalışmayı incelemiş ve incelenen alanların çoğunda bilgisayarın olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Reinhardt (1995), 1990-1994 yılları arasında yapılmış 133 araştırmanın özeti olan ve okullarda teknolojinin etkililiği konulu çalışmasında; bilgisayarların eğitim sürecinde öğrenci başarısını artırdığını, öğrenci tutumlarında ve benlik kavramında iyileşme meydana getirdiğini ve öğretmen öğrenci ilişkilerinin kalitesini artırdığını belirtmektedir. Bunun yanında bilgisayarın yaratıcı düşünme sürecini başlattığını, ilgiyi çekebildiğini ve girişkenliği artırdığını, ayrıca inanılmaz sabırlı öğretmen oldukları için eğitimde kullanılması gerektiğini belirtmektedir.

Sezer (1989), bilgisayarlı öğretimin ilkökul beşinci sınıf öğrencilerinin Matematik erişisine etkisini incelediği yüksek lisans tezinde, bilgisayarlı öğretimin ilkökul düzeyinde öğrencilerin dikkatini çektiği, onlara kendi hızıyla ilerleme imkanı sunduğu ve bireysel dönüt verebilme imkanı verdiği için geleneksel öğretimden daha yüksek başarı sağladığını söylemektedir.

Güneş (1991), bilgisayarla öğretimde değişik yaklaşımların öğrenme üzerindeki etkilerini araştırdığı doktora çalışmasında; bilgi düzeyinde öğrenmeler açısından deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı, öğrenme düzeyi yükseldikçe bilgisayarla öğretim yönteminin etkisinin arttığı, B.D.Ö. yöntemi ile daha etkili sonuçlar alabilmek için donanım-yazılım ve insan gücü anlamında iyi bir alt yapı oluşturularak eşgüdümle çalışılması gerektiği sonucuna varmıştır.

Karakuş (1993), Dünyada ve Türkiye’de bilgisayar destekli eğitim uygulamalarını araştırdığı yüksek lisans çalışmasında, Türkiye’de bilgisayar destekli eğitimin genel sorunlarını: Bilgisayar alımı için kaynak yetersizliği, eğitim yazılımı eksikliği, yazılım hazırlayan firmalar için onların haklarını koruyacak kanun eksikliği, yetersiz bilgisayar laboratuvar sayısı, B.D.E.’de görev alacak öğretmen sayısı ve eğitiminin yetersiz olması, öğretmenlerin B.D.E.’e ilişkin olumsuz tutumları, öğrencilerin bilgisayar ile yetersiz ilişkileri, teknik eleman yetersizliği sebebiyle arızaların uzun sürede giderilememesi, laboratuvar sarf malzemeleri için kaynak sıkıntısı, laboratuvarların günün şartlarına uygun hale getirilememesi, formatör öğretmenlere uygun şartların hazırlanamamış olması ve emir komuta zincirinin tamamen oluşturulamamış olması sebebiyle formatör öğretmenlerin görevlerini yerine getirememesi şeklinde ortaya koymaktadır.

İnan (1997), bilgisayar destekli öğretim yönteminin İngilizce öğretiminde etkililiğini araştırdığı doktora çalışmasında, bilgisayar destekli öğretim yönteminin kullanıldığı deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu karşılaştırılmış ve bilgisayar destekli öğretim yöntemi kullanan grup lehine anlamlı bir farkın olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca öğrencilerin cinsiyet, yaş ve evlerinde bilgisayar olup olmamasının sonuca anlamlı bir etkisi olmadığını, buna karşın anne ve baba eğitim düzeyi arttıkça başarının da yükseldiğini ortaya koymaktadır.

Kirnik (1998), 7. sınıf düzeyinde denklemler konusunun öğretiminde B.D.Ö. yöntemi ile geleneksel yöntemin öğrenci başarısına etkisini araştırdığı çalışmasında, bir ders saati (40 dakika) uygulama yapılmış ve bunun sonucunda Çankaya Anadolu Lisesi ve Ağa Ceylan İlköğretim Okulu’nda B.D.Ö. yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre bir üstünlüğü olmadığı, ancak Ankara Anadolu Lisesi’nde B.D.Ö. yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Dursun (1999), öğretmenlerin bilgisayar destekli öğretime ilişkin yeterlikleri ve eğitim ihtiyaçlarının saptanması amacıyla yaptığı yüksek lisans çalışmasında; öğretmenlerin hemen hemen hepsinin bilgisayar konusunda düzenlenen bir veya iki

hizmet içi eğitime katıldığı ancak sonuçta aldıkları eğitimin yetersiz olduğu belirtilmektedir. Öğretmenlerin daha kapsamlı, etkin daha uzun süreli kurslara katılmaları ve genç öğretmenlerin de eğitilmesi ifade edilmektedir.

Genel (1999), ortaöğretimde ikinci dereceden fonksiyonların grafiği konusunun öğretiminde bilgisayar desteğinin rolünü araştırdığı çalışmasında, deney grubu ile kontrol grubundaki öğrencilerin erişim puanları arasındaki farkın bilgisayar desteği alan öğrenciler lehine 0.05 düzeyinde anlamlı olduğu ve başarısız öğrencilerde daha yüksek olduğu ifade edilmektedir.

İpçioğlu (1999), bilgisayar destekli tarih eğitimi konu aldığı çalışmasında; bilgisayar destekli bir eğitim için nasıl bir yazılım hazırlanması gerektiği, yazılım içinde kullanılabilecek programlar, nesneler hakkında bilgi verilmektedir. Bunun yanında, tarih eğitiminde internet kullanımı ve tarih eğitimi için sunu hazırlama konularında da bilgi verilmektedir.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemler ve teknikler açıklanmıştır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma bilgisayar destekli öğretimin etkililiğini inceleyen deneysel bir çalışmadır. Araştırmada deney-kontrol gruplu ön test–son test modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın deney deseni **Tablo-1**'de gösterilmiştir.

Tablo-1
Araştırmanın Deney Deseni

Gruplar	Ön Test	İşlem	Son Test
Deney	Erişi Testi	Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi	Erişi Testi
Kontrol	Erişi Testi	Geleneksel Öğretim Yöntemi	Erişi Testi

Tablo-1'de görüldüğü gibi, deney ve kontrol grubuna önce araştırmacı tarafından geliştirilen ön test uygulanmıştır. Sonra deney grubu ile araştırmacının hazırladığı ders planlarına göre bilgisayar destekli öğretim yapılmıştır. Bu süre içerisinde kontrol grubuna kendi sınıf öğretmenleri tarafından geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı dersler uygulanmıştır. Yapılan deneysel çalışmanın sonunda deney ve kontrol grubuna son test uygulanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın gruplarını 2001-2002 öğretim yılında Çubuk İlçesi, Çubuk İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 5/A, 5/B, 5/C sınıfları arasından seçilen iki sınıf oluşturmuştur. Bu sınıflara ön test uygulanmış ve bunun sonucunda random yoluyla denk iki sınıf olan 5/B sınıfı kontrol grubu, 5/C sınıfı ise deney grubu olarak atanmıştır. Araştırmada 30 kişi kontrol, 30 kişi de deney grubunda olmak üzere 60 denek yer almıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

- Bu çalışmada, İlköğretim 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Programı'nda yer alan "Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?" ünitesi ile ilgili belirlenmiş on iki hedef alınmıştır. Bu ünite içinde ele alınması gereken Atatürkçülükle ilgili beş hedef de öğretim programından eklenmiştir (EK:1).
- İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Programı'nda ünitenin davranışları saptanmadığından, eriş testini hazırlayabilmek için araştırmacı tarafından mevcut hedeflere uygun olarak davranış belirlenmiştir (EK:1). Atatürkçülükle ilgili hedef ve davranışlar öğretim programında yer aldığından aynen alınmıştır.
- Halihazırda bulunan bu konuya en uygun CD uzman görüşleri alınarak seçilmiştir. Değerlendirme sürecinde Numanoğlu'nun (1992) "Bilgisayar Destekli Öğretim Ders Yazılımlarında Bulunması Gereken Eğitsel Özellikler" adlı çalışmasında ortaya koyduğu kriterler göz önüne alınmıştır (EK: 5). Yapılan değerlendirme sonucu T.C. Tarihi CD'sinin bu araştırmada kullanılmasına karar verilmiştir.
- Hedef davranışlara uygun olarak araştırmacı tarafından 70 soruluk eriş testi hazırlanmıştır. Eriş testinin maddelerin ayırt edicilik gücü, güçlük

dereceleri ve güvenilirliğini belirlemek için Çubuk Bekir Yılmaz İlköğretim Okulu'ndaki beşinci sınıflarda 80 öğrenci üzerinde ön deneme uygulaması yapılmıştır. Erişi testi ön denemesi yapıldıktan sonra elde edilen sonuçlar BİLSA Ölçme ve Değerlendirme programında madde analizine tabi tutulmuş, aritmetik ortalama, madde ayırt etme gücü ve madde zorluk derecesi hesaplanmıştır (**Tablo-2**). Gerekli görülen seçme ve düzeltme işlemleri yapılmış ve 50 soruluk eriş testisi oluşturulmuştur (**EK:3**).

Tablo-2

Bekir Yılmaz İlköğretim Okulu Erişi Testi Ön Deneme Sonuçları

Sınıflar	N	$\bar{X}$	Soruların Ortalama Zorluk Derecesi	Soruların Ortalama Ayırt Etme Gücü
5/A, 5/B, 5/C	80	46	44.72	35.24

Tablo-2'de görüldüğü gibi deneme sınavına üç sınıftan 80 öğrenci katılmıştır. Soruların ortalama zorluk derecesi 44.72, **EK:4'**te de görülebileceği gibi soruların orta zorlukta olduğunu göstermektedir. Yine soruların ortalama ayırt etme gücü 35.24 ise **EK:4'e** göre ayırt etme gücü iyi, mümkünse geliştirilmeli şeklinde yorumlanabilir.

- Belirtke tablosu kullanılarak eriş testinin kapsam geçerliliği kontrol edilmiştir (**EK:2**).
- Ölçme ve Değerlendirme uzmanı yardımıyla üzerinde gerekli değişiklikler ve düzeltmeler yapılan eriş testi, örneklem grubunu oluşturan Çubuk İlköğretim Okulu, 5/A, 5/B ve 5/C sınıflarına uygulanmış ve elde edilen sonuçlar tekrar madde analizine tabi tutulmuştur. Maddelerin ortalama ayırt etme gücü 43.96, ortalama zorluk

derecesi de 61.52 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar **EK:4**'te gösterilen verilerle karşılaştırılmış ve testin güvenilir olduğu kanısına varılmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Çubuk İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Bekir Yılmaz İlköğretim Okulu'nda eriş testini denemek ve Çubuk İlköğretim Okulu'nda uygulama yapmak için gerekli izinler alınmıştır (**EK:7**).

Deneyssel çalışmanın yapılacağı Çubuk İlköğretim Okulu'nda bulunan 5/A, 5/B ve 5/C sınıflarından denk iki sınıf seçmek için ön test uygulanmış ve sınıfların ön test puanlarının aritmetik ortalamasına bakılarak random yoluyla 5/B sınıfı kontrol, 5/C sınıfı ise deney grubu olarak atanmıştır.

Deney ve kontrol grubuna beş hafta süreli, haftada altı ders saati (1 ders saati = 40 dakika) , olmak üzere toplam 30 ders saati uygulama yapılmıştır.

Deney grubunda araştırmacı tarafından geliştirilen ders planları kullanılmıştır (**EK:6**). Araştırmada kullanılan İnteraktif Yazılım Şirketi'ne ait Türkiye Cumhuriyeti Tarihi CD'si uzman kanılarına başvurularak seçilmiştir. Çubuk İlköğretim Okulu'nda yapılan çalışma için 20 öğrenci bilgisayarı, bir de öğretmen bilgisayarına sahip Bilgi Teknolojisi Sınıfı kullanılmıştır. Her öğrenciye bir bilgisayar olmadığından, 10 bilgisayarı ikiye öğrenci kullanmıştır. Aynı zamanda, her öğrenciye kulaklık temin edilmiştir.

Kontrol grubunda, bu beş hafta süre içinde, sınıfın kendi öğretmeni tarafından geleneksel öğretim yönteminin kullanıldığı dersler işlenmiştir.

Süreç sonunda deney ve kontrol grubuna son test uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada deney–kontrol gruplu ön test–son test model kullanılmıştır. Ön test ve son testin uygulanması sonucunda elde edilen verilerin analizi için SPSS (Statistical Package For Social Science) paket programı kullanılmıştır.

Ön testler arasındaki farkın anlamlılığını, son testler arasındaki farkın anlamlılığını, erişi puanları arasındaki farkın anlamlılığını ortaya çıkarmak için “İlişkisiz (bağımsız) Örneklemeler T-Testi (Independent Samples T-Test)” kullanılmıştır. Araştırmada hata payı olarak .05 alınmıştır. Elde edilen veriler, bulgular bölümünde tablolarla gösterilmiştir.

BÖLÜM III

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırılan alt problemlere ilişkin bulgulara ve yorumlarına yer verilmiştir.

Alt problem 1. Bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin uygulandığı deney grubuyla, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo-3

Deney ve Kontrol Grubu Son Test Puanları T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Deney	30	66.47	14.07	58	3.188	.002*
Kontrol	30	56.13	10.83			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubunun son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonuçları **Tablo-3**'te gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre deney ve kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark vardır [$t_{(58)} = 3.188$, $p < .05$). Deney grubunun son test puan ortalaması ($\bar{X} = 66.47$), kontrol grubunun son test puan ortalamasına ($\bar{X} = 56.13$) göre daha yüksektir. Bu farklılık .05 düzeyinde anlamlıdır.

Grupların ön test puan ortalamalarına bakıldığında; kontrol grubunun ön test puan ortalamasının $\bar{X} = 54.27$ olduğu, deney grubunun ön test puan

ortalamasının ise $\bar{X} = 58.67$ olduğu görülür. Deney grubunun son test puan ortalamasından ($\bar{X} = 66.47$), ön test puan ortalaması ($\bar{X} = 58.67$) çıkarıldığında farkın olumlu yönde 7.8 puan olduğu görülür. Kontrol grubunun son test puan ortalamasından ($\bar{X} = 56.13$) ön test puan ortalaması ($\bar{X} = 54.27$) çıkarıldığında da farkın olumlu yönde 1.86 puan olduğu görülür. Buna göre hem deney grubunun hem de kontrol grubunun öğretim sürecinden sonra başarı puanları olumlu yönde artmıştır. Ancak deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu görülmektedir.

Deney ve kontrol grubunun son test puanları arasındaki farklılık 10.34 puandır. Bu farklılığın daha da artırılabilceği söylenebilir. Şöyle ki:

Araştırmada kullanılan CD, Numanoglu'nun (1992) "Bilgisayar Destekli Öğretim Ders Yazılımlarında Bulunması Gereken Eğitsel Özellikler" adlı çalışmasındaki kriterlere (EK:5) göre mevcut en uygun CD olduğu halde, bilgi ve kavrama süreçlerinde etkili olurken, duyuşsal davranışların kazandırılması sürecinde etkili olmamaktadır. Bunun yanında CD'de kullanılan filmler ve filmlere ait seslendirmeler net değildir. Yine simülasyonlara yer verilmemiştir. Program penceresi açıldığında ekranın ortasında yer almakta dolayısıyla masa üstü ekran görünümünde yer alan diğer nesneler dikkat dağıtıcı olabilmektedir. Bunların yanı sıra haritalara da yeterince yer verilmemiştir. Bu olumsuzluklar B.D.Ö. sürecini ve bu sürecin kalitesini doğrudan etkilemektedir.

Deney grubuyla yapılan bilgisayar destekli öğretim sürecinde de teknik aksaklıklarla karşılaşılabilir. Öğretim sürecinde monitör ve kulaklık arızaları meydana gelmiştir. Bunun yanı sıra elektrik kesintileri olmuştur. Bu gibi teknik aksaklıkları kısa sürede giderebilecek teknik eleman olmadığı için çalışma saatlerinin okul programına göre yeniden düzenlenmesi ve ek ders saatleri konulması mecburiyeti doğmuştur. Bu aksaklıklar B.D.Ö. sürecini olumsuz etkilemiştir.

Gadzella (1983), lise öğrencilerinin öğretim modüllerinde çalışma yeteneklerini ölçtüğü deneysel çalışmasında; deney grubunun toplam testte ve bir alt düzeydeki iki testte de kontrol grubundan daha yüksek puan aldıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuç araştırma bulgumuzu destekler niteliktedir.

San (1986), beş-altı yaş çocuklarında sayı ve miktar korunumunun kazandırılmasında bilgisayarla yapılan eğitimin etkisini araştırdığı çalışmasında; miktar korunumunun kazandırılmasında B.D.Ö. yapılan deney grubunun son test puan ortalamasının, geleneksel öğretim yapılan kontrol grubunun son test puan ortalamasından anlamlı derecede daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. San'ın (1986) ulaştığı bu sonuç da araştırma bulgumuzu destekler niteliktedir.

Çalışmamızı destekler nitelikte bir diğer araştırma da Bayraktar'ın (1988), bilgisayar destekli matematik öğretiminin etkililiğini incelediği deneysel çalışmasıdır. Bu araştırmada bilgisayar destekli ders yapılan deney grubunun son test puanlarının, geleneksel öğretim yöntemi ile ders yapılan kontrol grubunun son test puanlarından daha yüksek olduğunu ortaya çıkmıştır.

İnan (1997), bilgisayar destekli öğretimin İngilizce öğretiminde etkililiğini araştırdığı deneysel çalışmasında; bilgisayar destekli öğretim yönteminin kullanıldığı deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubu karşılaştırılmış ve bilgisayar destekli öğretim yöntemi kullanan grup lehine anlamlı bir farkın olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuç da araştırma bulgumuzu destekler niteliktedir.

Reinhardt (1995), 1990-1994 yılları arasında yapılmış 133 araştırmanın özeti olan ve okullarda teknolojinin etkililiği konulu çalışmasında; bilgisayarların eğitim sürecinde öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç da bulgumuzu destekler niteliktedir.

Alt problem 2. Bilgisayar destekli öğretim etkinliklerinin uygulandığı deney grubuyla, geleneksel öğretim yönteminin uygulandığı kontrol grubunun erişim puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Erişim puanlarını elde etmek için kontrol grubundaki her öğrenci için son testten aldığı puandan ön testten aldığı puan çıkarılmış ve aralarındaki fark tespit edilmiştir. Bu işlem deney grubu için de yapılmıştır. SPSS programında deney grubunu oluşturan öğrencilerin puanlarının farkları ile kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin puanlarının farkları karşılaştırılmıştır.

Tablo-4

Deney ve Kontrol Grubu Erişim Testi Puanları T-Testi Sonuçları

Grup	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Deney	30	7.87	6.93	58	2.980	.004*
Kontrol	30	1.87	8.58			

* $p < .05$

Deney ve kontrol grubunun erişim testi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi sonuçları **Tablo-4**'te gösterilmiştir. Test sonuçlarına göre deney ve kontrol grubunun erişim testi puanları arasında anlamlı bir fark vardır [$t_{(58)} = 2.980$, $p < .05$). Deney grubunun erişim testi puan ortalaması ($\bar{X} = 7.87$), kontrol grubunun erişim testi puan ortalamasına ($\bar{X} = 1.87$) göre daha yüksektir. Bu farklılık .05 düzeyinde anlamlıdır. Bu bulgu, hem deney hem de kontrol grubunun son testte, ön testten daha başarılı sonuçlar aldığını göstermektedir. Ancak bilgisayar destekli öğretim yapan deney grubunun, geleneksel

öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu görülmektedir.

Sezer (1989), bilgisayarlı öğretimin ilkokul beşinci sınıf öğrencilerinin Matematik erişimine etkisini incelediği yüksek lisans tezinde, bilgisayarlı öğretimin ilkokul düzeyinde öğrencilerin dikkatini çektiği, onlara kendi hızıyla ilerleme imkanı sunduğu ve bireysel dönüt verebilme imkanı verdiği için geleneksel öğretimden daha yüksek başarı sağladığını belirtmektedir. Bu sonuç, bulgumuzu destekler niteliktedir.

Genel (1999), ortaöğretimde ikinci dereceden fonksiyonların grafiği konusunun öğretiminde bilgisayar desteğinin rolünü araştırdığı çalışmada, deney grubu ile kontrol grubundaki öğrencilerin erişim puanları arasındaki farkın bilgisayar desteği alan öğrenciler lehine 0.05 düzeyinde manidar olduğu ve başarısız öğrencilerde daha yüksek olduğu ifade edilmektedir. Bu sonuç da bulgumuzu destekler niteliktedir.

Gadzella (1983), lise öğrencilerinin öğretim modüllerinde çalışma yeteneklerini ölçtüğü deneysel çalışmada; deney grubundaki bilgisayar kullanarak modül tamamlayan öğrencilerin, modüllerin bir kopyası verilen ve bilgisayar verilmeyen kontrol grubu öğrencilerinden, toplam testte ve bir alt düzeydeki iki testte de daha yüksek puan aldıklarını ve erişim puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulgular da bulgumuzu destekler niteliktedir.

Araştırma bulgumuzu destekler nitelikte bir diğer çalışma da, İnan'ın (1997), bilgisayar destekli öğretim yönteminin İngilizce öğretiminde etkililiğini incelediği doktora çalışmasıdır. Bu araştırma sonucunda erişim puanlarında bilgisayar destekli öğretim yöntemi kullanan grup lehine anlamlı bir farkın olduğunu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM IV

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu araştırmada esas olarak, bilgisayar destekli eğitim durumunun, beşinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi erişilerine etkisi araştırılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara bakılarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Beşinci sınıf düzeyinde bilgisayar destekli olarak yapılan Sosyal Bilgiler öğretimi, geleneksel öğretim yöntemleri ile yapılan Sosyal Bilgiler öğretiminden daha etkilidir.

Deney ve kontrol grubunun erişiş puanlarına bakılırsa, deney grubu aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 7.87$), kontrol grubu aritmetik ortalaması ($\bar{X} = 1.87$) olarak görülür. Olumlu yönde artışı gösteren bu iki pozitif değer, hem deney grubunun hem de kontrol grubunun ön test sonuçlarına göre, son testten daha başarılı olduklarını gösterir. Ancak erişiş puanlarının aralarındaki farklılığın anlamlılığına bakıldığında, deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bilgisayar destekli öğretim sürecinde, öğrencilerin derse sevecek katıldıkları, derste yapılan etkinliklere kısa sürede alıştıkları ve bunları kolaylıkla yapabildikleri gözlenmiştir.

Bayraktar (1988), bilgisayar destekli matematik öğretiminin etkililiğini araştırdığı çalışmasında; bilgisayar destekli matematik öğretiminin, geleneksel yöntemle işlenen matematik dersinden daha etkili olduğunu belirtmiştir. Araştırmamızda ortaya çıkan sonuç, bu bulguyu destekler niteliktedir.

Roblyer (1989), bilgisayarın eğitime etkisini konu edinen 200 çalışmayı incelemiş ve çoğunda bilgisayarın olumlu etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmada ortaya çıkan sonuç da, araştırmamızda ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir.

4.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular ve araştırmacının uygulama sürecindeki gözlem ve tespitleri doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

1. Sosyal bilimler alanında daha fazla sayıda bilgisayar destekli öğretim uygulamaları yapılmalıdır.
2. M.E.B., üniversiteler ve yazılım şirketleri işbirliği ile bilgisayar destekli eğitimde kullanılabilecek eğitim CD'leri hazırlanmalıdır. Mevcut eğitim CD'leri de geliştirilmelidir.
3. B.D.Ö.'de kullanılan yazılımların öğrencilerin bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerine hitap edebilecek yeterliliğe ulaştırılması için bilgisayar programcıları ve uzmanlar, öğretmenler ve eğitimcilerle beraber çalışmalıdır.
4. M.E.B. tarafından B.D.Ö. için gerekli fiziksel ortamlar oluşturulmalıdır. Bilgisayar teknolojisi hızla gelişen ve geliştirilmediğinde işlevini çabuk kaybedebilen yapıda olduğu için mevcut ortamlar da sürekli geliştirilmelidir.
5. Bilgisayar destekli eğitim uygulamalarının sağlıklı yapılabilmesi, kullanılan yazılımın içeriğinin işlenen dersin programına uygun olması ile mümkündür.

6. Döngel (2002), bilgi teknoloji sınıfı bulunan ilköğretim okullarında öğretmenlerin B.D.Ö.'yü tanıma düzeylerini ve bu öğretime karşı tutumlarını araştırdığı çalışmada; öğretmenlerin çoğunun bilgisayar konusunda bir ya da birden fazla kursa katıldıkları, ancak iyi düzeyde bilgisayar kullanım becerisine sahip olmadıkları ifade edilmektedir.

Her öğretmenin bilgisayar okur yazarı olmasını sağlamak için hizmet içi eğitim programları düzenlenmelidir. Bu programların etkili olabilmesi için de sürelerinin içeriğe uygun olarak belirlenmesi gerekir.

7. Bilgisayarla işlenen derslere, diğer derslere oranla öğrencilerin daha istekli geldikleri gözlenmiştir. Diğer derslere devam etmeyen öğrencilerin bilgisayarla işlenen derslere katıldıkları gözlenmiştir. B.D.Ö.'nün sadece bu yararları dahi uygulamaların artırılması için önemli birer gerekçedir.
8. Özellikle sosyal bilimler alanında geliştirilen eğitim yazılımları, filmler, animasyonlar ve simülasyonlarla zenginleştirilmelidir. Öğrencilerin dikkatini dağıtan uzun paragraflara ve okunamayan karakterlere yer verilmemelidir.
9. B.D.Ö. yapılan okullarda çıkabilecek muhtemel problemler için teknik eleman bulunmalıdır.

KAYNAKÇA

ANDERSON, Lorn. (1973). **Time and School Learning**. Chicago: University of Chicago (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

AKKOYUNLU, Buket. (1995). *Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenin Rolü*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (11), 105-109.

AKPINAR, Yavuz. (1999). **Bilgisayar Destekli Öğretim ve Uygulamalar**. Ankara: Anı Yayıncılık.

ALICIGÜZEL, İzzettin. (1999). **Çağdaş Okulda Eğitim ve Öğretim**. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

ALTIN, Celil. (2002). *Okullarımızda Ölçme-Değerlendirme*. **BTIE 2002, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara:75-76.

ALTUN, Eralp. (2002). *İlk ve Ortaöğretim Okullarında Bilgisayar Destekli Öğretim Ortamlarında Karşılaşılan Sorunların Analizi*. **BTIE 2002, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 181-195.

ARIKAN, Selda. (2001). *Bilgi Okuryazarlığı*. **BTIE 2001, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 91-97.

AŞKAR, Petek. (1998). **Okullarda Bilgisayar Uygulamaları**. Ankara: TÜBİTAK Matbaası.

BAYKUL, Yaşar. (1999). **İlköğretimde Matematik Öğretimi**. Ankara: Anı Yayıncılık.

BAYRAKTAR, Emel. (1988). **Bilgisayar Destekli Matematik Öğretimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

BÜYÜKÖZER, Serdar. (1998). *Bilgisayar Destekli Eğitim Nedir?*. **BTIE'98, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 17-28.

CHANG, Chun-Yen. (2002). *Does Computer Assisted Instruction + Problem Solving = Improved Science Outcomes? A Pioneer Study*. **The Journal of Educational Research**. **95**, (3), 143-150.

CHOI-KOH, Sang Sook. (1999). *A Student's Learning of Geometry Using The Computer*. **The Journal of Educational Research**. **92**, (5), 301-311.

DEMİREL, Özcan. (2000). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

DOOLING, Judith O'Donnell. (2000). *What Students Want to Learn About Computers*. **Educational Leadership**, October, 20-24.

DÖNGEL, Ali. (2002). *Bilgi Teknolojisi Sınıfı Bulunan İlköğretim Okullarında Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Eğitimi Tanıma Düzeyleri ve Bu Öğretime Karşı Tutumları*. **Eğitim ve Denetim**, Eylül (9).

DURSUN, Fevzi. (1999). **Öğretmenlerin Bilgisayar Destekli Öğretime İlişkin Yeterlikleri ve Eğitim İhtiyaçlarının Saptanması**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

EGİTEK. (2002). *Türkiye'de Bilgisayar Destekli Eğitim Alanında Yapılan Çalışmaların Mevcut Durumu*.

ERDEN, Münire. (1994). *Bilgisayar Destekli Öğretimde Öğretmenin Rolü. Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, (33).

ERSOY, Ali. (2000). *Bilgi Toplumu Olma Sürecindeki Türkiye: İlköğretimde Bilgisayar Kullanımı Yoluyla Bilgisayar Okuryazarlığı Kazandırılması ve İnternet. BTIE 2000, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri içinde. ODTÜ, Ankara: 7-13.*

FİDAN, Nurettin. (1996). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

GADZELLE, Bernadette. (1983). *High School Students Participate in a CAI Study Skill Program. TURDOK Dialog Information Seviles.*

GENEL, Tayyar. (1999). *Ortaöğretimde İkinci Dereceden Fonksiyonların Grafiği Konusunun Öğretiminde Bilgisayar Desteğinin Rolü. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 189-196.

GÜNEŞ, Neşe. (1991). *Bilgisayarla Öğretimde Değişik Yaklaşımların Öğrenme Üzerindeki Etkileri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

GÜROL, Mehmet; Bünyamin ATICI. (2000). *Bilişim Toplumunda Öğrenme Topluluklarının Oluşturulması ve Öğrenci Vizyonunun Geliştirilmesi. BTIE 2000, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri içinde. ODTÜ, Ankara: 131-138.*

HEALY, Jane M. (1999). *Bağlantı Doğru mu?.* (Çev. Ahmet Gürsel), İstanbul: Boyner Holding Yayınları.

HERGÜNER, Gülten. (1998). *Eğitimde Toplam Kalite Uygulamasının Sağlayacağı Yararlar. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, (13), 11-21.

İNAN, Nilgün. (1997). **Bilgisayar Destekli Öğretim Yönteminin İngilizce Öğretiminde Etkililiği**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

İPÇİOĞLU, Mehmet. (1999). **Bilgisayar Destekli Tarih Eğitimi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

JONASSEN, David H. (2000). **Computers As Mindtools For Scholls: Engaging Critical Thinking**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

KARAHAN, Mehmet; Uğur YAVUZ. (2000). *Eğitim Teknolojindeki Yenilikler ve Eğitime Etkileri Ders Materyalleri Hazırlamada Bilgisayar Kullanımı ve Yazılım Geliştirme Uygulamaları*. **BTIE 2000, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 213-221.

KARAKUŞ, Abuzeri Gaffar. (1993). **Dünyada ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Eğitim Uygulaması**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

KAZANDIR, Bekir. (1999). *Bilişim Teknolojileri ve Eğitim*. **BTIE’99, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara:36-44.

KESER, Hafize. (1988). **Bilgisayar Destekli Öğretim İçin Bir Model Önersisi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

(1995). *Bilgisayarı Ölçme-Değerlendirme Hizmetinde Kullanımı*. **Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. 28 (2), 249-259.

KİRNİK, Gülçin. (1998). **7. Sınıf Düzeyindeki Denklemler Konusunun Öğretiminde Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi ile Geleneksel Yöntemin Öğrenci Başarısına Etkisi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

KOCAOLUK, Fatma; M.Ş. KOCAOLUK. (1999). **İlköğretim Okulu Programı**. İstanbul: Kocaoluk Yayınevi.

KÖKSAL, Hayal. (1998). **Kalite Okullarına Geçişte Toplam Kalite Yönetimi**. İstanbul: Dünya Yayıncılık.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1989). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

NUMANOĞLU, Mustafa. (1992). **Milli Eğitim Bakanlığı Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi, Bilgisayar Destekli Öğretim Ders Yazılımlarında Bulunması Gereken Eğitsel Özellikler**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ODABAŞI, Ferhan. (2000). *Toplumsal Etkiler ve Teknoloji Okuryazarlığı*. **BTIE 2000, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 1-5.

ONAT, Eyyüp. (1999). *TED Ankara Koleji Okulları'ndaki Eğitim Yönetimi, Denetimi ve İdari Hizmetler*. **BTIE'99, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 87-88.

ORHAN, Feza. (1999). *Bilgisayar Okuryazarlığı: Hangi Yaşta/Nasıl?*. **BTIE'99, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri** içinde. ODTÜ, Ankara: 71-76.

ÖZDEN, Yüksel. (1999). **Eğitimde Teni Değerler**. Ankara: PegemA Yayıncılık.

ÖZKAN, Betül. (2000). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Gelişimi*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2 (18), 7-15.

POWEL, R. Kimberlee. (1984). *Computer Assisted and Traditional Instruction of Multiplication Facts with Learning Disabled Elementary Students*. Karsas State University. **Disertation Abstracts International**.

REINHARDT, Andy. (1995). *New Ways to Learn*. Byte. March.

ROBLYER. M.D. (1989). *The Impact of Microcomputer-Based Instruction on Teaching and Learning: A Review of Recent Research*. **ERIC Digest**. ERIC Document Reproduction Service (epdrs) No: ED315063.

SAN, Pınar. (1986). **Anaokuluna Giden Beş-Altı Yaş Çocuklarında Sayı ve Miktar Korunumunun Kazandırılmasında Bilgisayarla Yapılan Eğitimin Etkisinin İncelenmesi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

SELÇUK, Ziya. (1995). **Eğitim Psikolojisi**. Ankara: Atlas Kitabevi.

SELWYN, Neil. (2001). *Turned On/ Switched Off: Exploring Children's Engagement With Computers In Primary Schools*. **Educational Computing Research**. 25 (3), 245-266.

SEM, Çetin. (2000). *Bilgisayar Dayalı Ölçme ve Değerlendirme*. **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 28-31.

SENEMOĞLU, Nuray. (1998). **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya**. Ankara: Özsen Matbaası.

SEZER, Nilüfer. (1989). **Bilgisayarlı Öğretimin 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişisine Etkisi**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

SÖNMEZ, Veysel. (1999). **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Klavuzu**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

ŞİMŞEK, Nazmi. (1997). **Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı**. Ankara: Anıl Matbaa.

THELWALL, M. (2000). *Computer- Based Assesment: A Versatile Educational Tool*. **Computers and Education**, (34), 37-49.

TONTA, Yaşar. (1999). *Bilgi Toplumu ve Bilgi Teknolojisi*. **Türk Kütüphaneciliği**. 13 (14), 363-373.

TURAN, Selahattin. (2001). *Teknolojinin Okulda Etkin Kullanımında Eğitim Liderinin Rolü*. **BTIE 2001, Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı Bildirileri içinde**. ODTÜ, Ankara: 297-303.

TÜRKOĞLU, Recep. (2002). *Bilgisayar Destekli Eğitim*. **Bilişim Kültürü Dergisi**, (81), 43.

USLU, Osman Nuri. (1990). **Yeni Enformasyon Teknolojileri ve Bilgisayar Destekli Eğitim**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÜNAL, Çiğdem. (1992). **Bilgisayar Destekli Eğitim Yaklaşımlarının İlköğretimde Uygulanabilirliği ve İlköğretim İçin Geliştirilmiş Bir Ders Yazılımının Bilgisayar Destekli Eğitim Yaklaşımları Açısından Değerlendirilmesi**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

ÜNAL, Semra. (1999). *Eğitim Örgütlerinde Toplam Kalite Yönetimi Öğeleri ve Uygulamada Karşılaşılan Engeller*. **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, (19), 341-351.

VAROL, Ahmet. (1996). *Bilgisayar Destekli Öğretim*. **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**, (34), 22-26.

YALIN, H. İbrahim. (2002). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

EKLER

“Cumhuriyet’e Nasıl Kavuştuk?” Ünitesinin Hedefleri, Davranışları ve Konuları.....	EK: 1
Belirtke Tablosu	EK: 2
Eriş Testi	EK: 3
BİLSA Madde Analizi Ölçütleri	EK: 4
B.D.Ö.’de Kullanılacak Ders Yazılımlarında Bulunması Gereken Özellikler	EK: 5
Ders Planları	EK: 6
İzinler	EK: 7
Araştırmada Kullanılan CD’den Örnek Sayfalar	EK: 8

EK : 1

ÜNİTE : CUMHURİYETE NASIL KAVUŞTUK?

HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR
HEDEF 1 : “Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk?” ünitesinde geçen kavramların anlam bilgisi.
D1: “Emperyalizm, Ulusal Kurtuluş Savaşı, tam bağımsızlık, ulusal egemenlik, Kuva-yi Milliye, aydınlanma, devrim” kavramlarının ne anlama geldiğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 2 : Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili olgular bilgisi.
D1: “İtilaf devletleri, ittifak devletleri, mütareke (ateşkes antlaşması) kavramlarının ne anlama geldiğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 3 : Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili olguları açıklayabilme.
D1: Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı’nda hangi devletlerle savaştığını (itilaf devletlerinin adlarını) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Osmanlı Devleti’nin I. Dünya Savaşı’nda hangi ülkelerle ittifak yaptığını yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti’nin İtilaf Devletleri ile yaptığı antlaşmayı yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Mondros Ateşkes Antlaşması’nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 4 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olgular bilgisi.
D1: “Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışı, Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongreleri” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: “Misak-ı Milli (ulusal ant), İstanbul’un İşgali, TBMM’nin açılışı, Sevr Antlaşması” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: “Gümrü Antlaşması, Ankara Antlaşması, I. ve II. İnönü Savaşları” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: “Londra Konferansı, Moskova Antlaşması, Sakarya Meydan Muhaberesi, Başkumandan Meydan Muharebesi” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 5 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.
D1: Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkış nedenlerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışının neden önemli olduğunu yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Amasya Genelgesi’nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Erzurum Kongresi’nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D5: Sivas Kongresi’nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D6: Misak-ı Milli’nin (ulusal ant) önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D7: TBMM’nin açılışının milletimiz için önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D8: Sevr Antlaşması’nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D9: Gümrü Antlaşması’nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D10: Ankara Antlaşması’nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D11: I. İnönü Savaşı’nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR
D12: II. İnönü Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D13: Sakarya Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D14: Başkumandanlık Meydan Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 6 : Barış döneminde geçen temel olgular bilgisi.
D1: Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın tarihini, yerini, ilgili devlet ve kişilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Lozan Barış Antlaşması'nın tarihini, yerini, ilgili devlet ve kişilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 7 : Barış döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.
D1: Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Lozan Barış Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 8 : “Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk?” ünitesi ile ilgili haritaları okuyabilme.
D1: Kurtuluş Savaşı döneminde yapılan savaş ve antlaşmaların yerlerini harita üzerinde gösterme / anlatma.
D2: Barış döneminde yapılan antlaşmaların yerlerini harita üzerinde gösterme / anlatma.
HEDEF 9 : Türk inkılabı ile ilgili sınıflamalar bilgisi.
D1: Türk inkılabını çağdaşlaşma, siyasal alanda inkılap, hukuk alanında inkılap, eğitim ve kültür alanında inkılap, toplumsal alanda inkılap ve ekonomik alanda inkılap olarak sınıflayıp yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Çağdaşlaşma, siyasal alanda inkılap, hukuk alanında inkılap, eğitim ve kültür alanında inkılap, toplumsal alanda inkılap ve ekonomik alanda inkılabın belirgin özelliklerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Belirtilen bir inkılabın hangi sınıfa ait olduğunu yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 10 : Türk inkılabı ile ilgili temel olgular bilgisi.
D1: “İnkılap, saltanat, cumhuriyet, halifelik, laiklik, tevhid-i tedrisat” kavramlarının ne anlama geldiğini yazma, söyleme, seçip işaretleme.
HEDEF 11 : Türk inkılabının önemini kavrayabilme.
D1: Türk inkılabının siyasal alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Türk inkılabının hukuk alanındaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Türk inkılabının eğitim ve kültür alanındaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Türk inkılabının toplumsal alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D5: Türk inkılabının ekonomik alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 12 : İnkılapların korunmasındaki sorumluluğumuzun farkında oluş.
D1: Yasaların herkese eşit olarak uygulandığı bir ortamda adaletin sağlanabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Bir devletin bağımsızlığının ve başarısının güçlü bir ekonomiye sahip olmakla mümkün olabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR
D3: Cumhuriyet rejiminin sunmuş olduğu demokratik hakların farkına vararak hilafet ve saltanat rejimini ile kıyaslayarak, sonuçlarını yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Ancak milli ve çağdaş bir eğitimle ülkenin kalkınabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D5: Kadınların Cumhuriyet yönetimi sayesinde elde ettikleri sosyal ve siyasal hakları yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 13 : Atatürk'ün hayatıyla ilgili olayları ve olguları kavrayabilme.
D1: Atatürk'ün doğum ve ölüm tarihini, yerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Akılcılık, bilimsellik, dayanışma, barışçılık, insan sevgisi ve evrenselliğin neden Atatürk'ün fikir hayatını oluşturan temel ilkeler arasında yer aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Atatürk'ün en büyük eserinin neden Türkiye Cumhuriyeti olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 14 : Atatürk'ün kişiliğini ve özelliklerini tanımaya ilgi duyuş.
D1: Atatürk'ün çok yönlü bir önder olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Atatürk'ün öğreticilik yönünü açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Atatürk'ün iyi bir yönetici olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Atatürk'ün ileri görüşlülüğüne örnekler vererek yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 15 : Atatürk'ün düşünce sistemini oluştururken dünyadaki ve ülkedeki olaylardan etkilendiğini açıklayabilme.
D1: Atatürk'ün dünyada meydana gelen siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri izlediğini açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Bunlardan yararlanarak devletin ve ülkenin içinde bulunduğu siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve askeri durumu değerlendirdiğini açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Atatürk'ün hürriyet ve bağımsızlığa verdiği önemi açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Atatürk'ün milli egemenliği esas alan yeni bir devlet kurmanın gerekli olduğuna inandığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 16 : Atatürkçülüğün önemini kavrayabilme.
D1: Atatürkçülüğün amacının Türk milletinin bağımsız yaşaması olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Atatürkçülüğün, aklın ve bilimin rehberliğinde Türk toplumunun huzur ve esenlik içinde yaşamasını esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
HEDEF 17 : Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esasları kavrayabilme.
D1: Atatürk ilke ve inkılaplarının milli tarih bilincine, vatan ve millet sevgisine dayandığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D2: Atatürk ilke ve inkılaplarının milli dili, bağımsızlığı, özgürlüğü ve egemenliğin millete ait olduğu anlayışını esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D3: Atatürk ilke ve inkılaplarının milli kültürün geliştirilmesini, milli birlik ve beraberliği ve ülke bütünlüğünü esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
D4: Atatürk ilke ve inkılaplarının Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarmayı hedef aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

“CUMHURİYET’E NASIL KAVUŞTUK?” ÜNİTESİ KONULARI

1. Mondros Ateşkes Antlaşması (Osmanlı Devleti’nin yıkılışına kadar kısa bir açıklama yapılacaktır.)

- a. Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışı
- b. Millî bilincin güçlendirilmesi

2. Kurtuluş Savaşı

- a. Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışı
- b. Genelgeler (Amasya Genelgesi)
- c. Kongreler (Erzurum ve Sivas Kongreleri)
- ç. Misâk-ı Millî (Ulusal Ant) ve önemi
- d. Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı

3. Savaş Dönemi

- a. Doğu cephesi
- b. Güney cephesi
- c. Batı cephesi

4. Barış Dönemi

- a. Mudanya Ateşkes Antlaşması
- b. Lozan Barış Antlaşması

5. Türk İnkılâp ve Önemi

- a. Çağdaşlaşma
- b. Siyasal alanda inkılâp (saltanatın kaldırılması, cumhuriyetin ilânı, halifeliğin kaldırılması)
- c. Hukuk alanında inkılâp (Teşkilât-ı Esâsiye Kanunu (Anayasa), Türk Medenî Kanunu ve Türk Ceza Kanunu)

ç. Eğitim ve kültür alanında inkılâp

d. Millî Eğitim (öğretim birliğinin sağlanması, öğretimin yaygınlaştırılması, Millî Eğitim sisteminin gözeceği esaslar ve yeni Türk harflerinin kabulü)

e. Millî kültür (medeniyet - kültür ilişkileri, taklitçilikten kaçınma)

f. Toplumsal alanda inkılâp (kıyafette değışiklik, takvim, saat ve ölçülerde değışiklik soyadı kanunu, Türk kadınının hakları)

g. Ekonomik alanda inkılâp (millî ekonominin kurulması, tarım, ticaret, sanayi ve bayındırlık alanında gelişmeler)

ğ. Türk inkılâbının önemi, bize kazandırdıkları ve bu konudaki sorumluluklarımız.

6. Atatürkçü Düşünce Sistemi

1. Atatürk'ün kendi düşünce sistemini oluşturma-sına neden olan etkenler

2. Atatürkçülüğün tanımı ve önemi

3. Atatürkçülüğün nitelikleri

4. Atatürkçü düşüncede millî güç unsurları

5. Atatürk ilke ve inkılâplarının dayandığı esaslar

6. Atatürk ilkeleri

a. Cumhuriyetçilik ilkesi

b. Halkçılık ilkesi

c. Milliyetçilik ilkesi

ç. Devletçilik ilkesi

d. Lâiklik ilkesi

e. İnkılâpçılık ilkesi

f. Atatürk ilkelerine sahip çıkmak ve devamlılığını sağlamak

7. Cumhuriyetimizin Kurucusu: Atatürk

- a. Atatürk'ün hayatı
- b. Atatürk'ün kişiliği ve özellikleri
- c. Atatürk'ün son günleri ve ölümü
- ç. Atatürk'le ilgili anılar

EK : 2

BELİRTKE TABLOSU

	Konu1		Konu 2		Konu 3		Konu 4		Konu 5		Konu 6		Konu 7		Toplam	
	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı
Hedef 1	4	2													4	2
Hedef 2	2	1													2	1
Hedef 3	6	3													6	3
Hedef 4			8	4											8	4
Hedef 5			18	9	12	6									30	15
Hedef 6							4	2							4	2
Hedef 7							6	3							6	3
Hedef 8																
Hedef 9									4	2	2	1			6	3
Hedef 10									2	1	2	1			4	2
Hedef 11									10	5					10	5
Hedef 12											2	1			2	1
Hedef 13													4	2	4	2
Hedef 14													6	3	6	3
Hedef 15											4	2			4	2
Hedef 16											2	1			2	1
Hedef 17													2	1	2	1
Toplam	12	6	26	13	12	6	10	5	16	8	12	6	12	6	100	50

Not : Sekizinci hedef “harita okuma” davranışını içermektedir. Bu davranış dersin işlenişi sırasında yoklanmıştır. Bundan dolayı çoktan seçmeli olarak hazırlanmış bu testte bu hedefle ilgili soru yer almamaktadır.

EK : 3

SOSYAL BİLGİLER TESTİ

AÇIKLAMA :

Bu testte “Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk?” ünitesi hakkında cevaplandırmanız gereken 50 soru yer almaktadır. Soruları dikkatlice okuyup cevap kağıdına işaretleyiniz. Bilmediğiniz soruyu boş bırakınız. Testi cevaplandırma süresi 70 dakikadır.

BAŞARILAR

1. Birinci Dünya Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti’nin imzaladığı ateşkes antlaşması aşağıdakilerden hangisidir?
 - a. Mondros Ateşkes Antlaşması
 - b. Mudanya Müterakesi
 - c. Lozan Antlaşması
 - d. Versay Antlaşması
2. Aşağıdaki tarihlerden hangisi Kurtuluş Savaşı’nın başlangıcı kabul edilir?
 - a. 30 Ekim 1918
 - b. 19 Mayıs 1919
 - c. 23 Nisan 1920
 - d. 29 Ekim 1923
3. Türk milletinin işgallere tepki olarak kurduğu birliklere ne ad verilir?
 - a. Ordu
 - b. Kuva-yi Milliye
 - c. Teşkilat
 - d. Cemiyet
4. “Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır” kararı ilk defa hangi olayla duyurulmuştur?
 - a. Erzurum Kongresi
 - b. Amasya Genelgesi
 - c. Sivas Kongresi
 - d. Balıkesir Kongresi
5. Atatürk Samsun’a hangi tarihte, hangi görevle gönderilmiştir?
 - a. 19 Mayıs 1919 - Ordu komutanı
 - b. 19 Mayıs 1919 - Ordu müfettişi
 - c. 23 Nisan 1920 - Yıldırım Orduları komutanı
 - d. 29 Ekim 1923 - Vali
6. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
 - a. İtilaf – anlaşma
 - b. Çağdaşlaşma – taklit etme
 - c. İttifak – bağlaşma
 - d. Mütareke – ateşkes antlaşması
7. Aşağıdaki devletlerden hangisi *İtilaf* devletlerindendir?
 - a. Almanya
 - b. İngiltere
 - c. Avusturya-Macaristan
 - d. Osmanlı

8. İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'nın hangi maddesine dayanarak 13 Kasım 1918'de İstanbul'u işgal ettiler?
- Haberleşme ve ulaşım, itilaf devletleri tarafından denetlenecek.
 - Çanakkale ve İstanbul Boğazları, bütün gemilere açılacak, buralardaki istihkamlar, itilaf devletleri tarafından işgal edilecek.
 - Osmanlı donanmasına ait savaş gemileri belirlenen limanlarda gözetim altında bulundurulacak.
 - İtilaf Devletleri güvenlikleri için gerekli gördükleri yerleri işgal edebilecek.
9. Aşağıdakilerin hangisinde Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışının gerçek nedeni doğru olarak verilmiştir?
- Rumlarla savaşmak.
 - Vahdettin'in istediği gibi Samsun ve çevresindeki karışıklıkları gidermek.
 - İtilaf Devletleri'nin isteklerini yerine getirerek Türk halkının elindeki silahları toplamak.
 - Milli birliği oluşturarak milli mücadeleyi başlatmak.
10. Aşağıdakilerden hangisinde Kurtuluş Savaşı'nın amaçları belirlendi?
- Lozan Barış Antlaşması
 - Mudanya Antlaşması
 - Misak-ı Milli
 - Mondros Antlaşması
11. Hangi olayla Anadolu ve Rumeli'de kurulan milli cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiştir?
- Amasya Genelgesi
 - Sivas Kongresi
 - Erzurum Kongresi
 - Balıkesir Kongresi
12. İtilaf devletlerinin İstanbul'u işgal etmelerine neden olan olay, aşağıdakilerden hangisidir?
- Misâk-ı Milli'nin kabul edilmesi
 - Sivas Kongresi'nin toplanması
 - Amasya Görüşmeleri'nin yapılması
 - Erzurum Kongresi'nin yapılması
13. *Doğu Anadolu'nun güvenliğini sağlamak için toplanmasına rağmen bütün yurdu ilgilendiren kararlar alındığı için milli sayılan kongre* aşağıdakilerden hangisidir?
- Sivas
 - Havza
 - Erzurum
 - Amasya
14. İstanbul hangi tarihte resmen işgal edilmiştir?
- 13 Kasım 1918
 - 16 Mart 1920
 - 15 Mayıs 1919
 - 12 Ocak 1920
15. Sivas Kongresi'ni Erzurum Kongresi'nden farklı kılan özellik aşağıdakilerden hangisidir?
- İstanbul Hükümeti'nin görevini yeterince yerine getiremediğinin açıklanması
 - Sivas Kongresi'nde yurdun tamamının temsil edilmesi
 - Vatanın bütünlüğü ve parçalanmazlığının dile getirilmesi
 - Yabancı işgallere karşı mücadele düşüncesi üzerinde durulması

16. Sevr Antlaşması ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?
- İtilaf Devletleri yaptıkları işgalleri Osmanlı Devleti'ne kabul ettirmek için hazırladılar.
 - Bu antlaşma Osmanlı Devleti'ne Mondros Ateşkes Antlaşması ile kaybettiği toprakları geri kazandırdı.
 - TBMM bu antlaşmayı kabul etmedi.
 - Bu antlaşma hiçbir zaman uygulanamadı.

17. I. İtilaf Devletleri TBMM'yi Londra Konferansı'na çağırarak resmi olarak tanımışlardır.
II. Sovyetlerle antlaşma yapılarak doğu sınırimız çizilmiştir.
III. TBMM'nin halk nezdindeki siyasi otoritesi artmıştır.
IV. Batı cephesinde kazanılan ilk zaferdir.

Yukarıdaki başarılar Kurtuluş Savaşı'nda gerçekleştirilen hangi muharebenin siyasi sonuçlarıdır?

- Büyük Taarruz
 - Sakarya Meydan Muharebesi
 1. İnönü Muharebesi
 2. İnönü Muharebesi
18. Aşağıdakilerin hangisi 2. İnönü Savaşı'nın sonuçlarından biridir?
- TBMM'nin gücünü daha da artırmıştır.
 - Yunanlıların cesaretini artırmıştır.
 - İstanbul'un işgaline sebep olmuştur.
 - Yunanlıların zaferiyle sonuçlanmıştır.

19. Aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
- Emperyalizm – yayılmacılık
 - İnkılap – yenileşme
 - Egemenlik – tutsaklık
 - İstiklal – bağımsızlık

20. Mustafa Kemal Paşa'ya mareşallik rütbesi ve gazilik ünvanı hangi savaştan sonra verilmiştir?
- Başkomutan Meydan Muharebesi sonunda
 - Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra
 - İkinci İnönü Savaşı'ndan sonra
 - Birinci İnönü Savaşı'ndan sonra

21. 23 Nisan 1920 tarihinde aşağıdaki olaylardan hangisi meydana gelmiştir?
- Atatürk'ün Samsun'a çıkışı
 - T.B.M.M'nin açılışı
 - Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması
 - Sevr Antlaşması'nın imzalanması

22. Hangi olaydan sonra milleti yönetme yetkisi milletin olmuştur?
- Erzurum Kongresi'nden sonra
 - Sivas Kongresi'nden sonra
 - T.B.M.M.'nin açılmasından sonra
 - Amasya Genelgesi'nden sonra

23. I. Doğu Cephesi kapanmıştır.
II. 2 Aralık 1920 tarihinde *Ermenistan* ile imzalanmıştır.
III. Kars civarı Türkiye'ye verilmiştir.
IV. Yeni Türk Devleti'nin uluslararası alanda imzaladığı ilk antlaşmadır.

Yukarıdaki maddeler hangi antlaşmaya aittir?

- a. Moskova Antlaşması
 - b. Gümrü Antlaşması
 - c. Ankara Antlaşması
 - d. Kars Antlaşması
24. Hatay dışında *Suriye sınırimız* hangi antlaşma ile çizildi?
- a. Kars Antlaşması
 - b. Moskova Antlaşması
 - c. Gümrü Antlaşması
 - d. Ankara Antlaşması
25. "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir ileri" sözünü Atatürk hangi muharebede söylemiştir?
- a. İnönü Muharebesi
 - b. İnönü Muharebesi
 - c. Sakarya Meydan Muharebesi
 - d. Büyük Taarruz
26. Lozan Antlaşması hangi tarihte, kim tarafından imzalanmıştır?
- a. 24 Temmuz 1923 – İsmet Paşa
 - b. 19 Mayıs 1919 – Mustafa Kemal
 - c. 11 Ekim 1922 – İsmet Paşa
 - d. 26 Ağustos 1922 – Kazım Karabekir
27. Türk milletinin bağımsızlığını kazandığı ve resmen tanındığı antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?
- a. Mudanya Mütarekesi
 - b. Mondros Mütarekesi
 - c. Ankara Antlaşması
 - d. Lozan Antlaşması
28. Devleti yönetme yetkisi hangi olaydan sonra milletin olmuştur?
- a. Saltanatın kaldırılması
 - b. Cumhuriyetin ilânı
 - c. Halifeliğin kaldırılması
 - d. T.B.M.M'nin açılışı
29. *İstiklal Savaşı* hangi tarihte hangi ateşkes antlaşması ile sona ermiştir?
- a. 11 Ekim 1922 - Mudanya Ateşkes Antlaşması
 - b. 30 Ekim 1918 - Mondros Ateşkes Antlaşması
 - c. 24 Temmuz 1923- Lozan Antlaşması
 - d. 10 Ağustos 1920 – Sevr Antlaşması
30. İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya savaş yapılmadan hangi antlaşmayla kurtarılmıştır?
- a. Mondros Ateşkes Antlaşması
 - b. Mudanya Ateşkes Antlaşması
 - c. Sevr Antlaşması
 - d. Ankara Antlaşması

31. Aşağıdakilerden hangisi Lozan Antlaşması'nda alınan kararlardan biri değildir?
- Hatay ve çevresi Türkiye'ye verildi.
 - Kapitülasyonlar kaldırıldı.
 - Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı Türkiye'ye verdi.
 - Doğu Trakya , Meriç Irmağı sınır olmak üzere Türkiye'ye bırakıldı.
32. Cumhuriyet hangi tarihte ilan edilmiştir?
- 23 Nisan 1920
 - 19 Mayıs 1919
 - 29 Ekim 1923
 - 28 Eylül 1913
33. 3 Mart 1924'te kabul edilen *Tevhid-i Tedrisat* Kanunu hangi alanda inkılabı sağlamıştır?
- Ticaret
 - Eğitim
 - Hukuk
 - Yönetim
34. Yeni Türk devletinin ilk anayasası hangi tarihte kabul edilmiştir?
- 1922
 - 1921
 - 1924
 - 1923
35. Lozan Konferansına TBMM'nin yanında Osmanlı Hükümeti'nin de çağrılması, aşağıdakilerden hangisini gündeme getirmiştir?
- Cumhuriyetin ilanını
 - Saltanatın kaldırılmasını
 - Halifeliğin devam etmesini
 - Sevr Antlaşması'nın reddedilmesini
36. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün Laikliğin yerleşmesi için gerçekleştirdiği bir inkılaptır?
- Halifeliğin kaldırılması
 - Medeni Kanunun getirilmesi
 - Ölçülerde değişiklik
 - Kıyafet kanunu
37. Atatürk takvim, saat ve ölçülerde değişiklik yaparken asıl olarak neyi hedeflemiştir?
- Ticarete kolaylık sağlamak
 - Ölçümlerde kolaylık sağlamak
 - Ülkemizi tamamen değiştirip çağdaşlaştırmak
 - Dünya devletleriyle bütünleşmeyi sağlamak
38. Aşağıdakilerden hangisi Atatürkçülüğün niteliklerinden biridir?
- Vicdan ve düşünce hürriyetine saygı
 - Ulusal egemenlik
 - Bağımsızlık ve çağdaşlaşma
 - Hepsi

39. Aşağıdakilerden hangisi, Atatürk'ün çağdaşlaşma anlayışına uygun değildir?
- İlmi gelişmeleri takip etmek
 - Her bakımdan Avrupa'ya benzemek
 - En doğru hukuk kurallarını benimsemek
 - Yaşanılan çağın gereklerine uymak
40. Atatürk ilkelerinden hangisi “*Türk ekonomisini güçlendirmek, çağdaş ve güçlü bir Türk Devleti yaratmak.*” amacıyla ortaya atıldı?
- Devletçilik
 - Milliyetçilik
 - Laiklik
 - İnkılapçılık
41. Atatürk ilkelerinden Laiklik için aşağıdakilerden hangisini söylemek doğru değildir?
- Din ve vicdan hürriyetini güvence altına almıştır.
 - Devletin dinler karşısında tarafsız kalmasını ve din özgürlüğünü sağlamıştır.
 - Dinin yanlış yorumlanmasını ve ülkenin geri kalmasını engellemiştir.
 - Din özgürlüğü sağladığı için İslam dininin yayılmasına imkan sağlamıştır.
42. Atatürk kaç yılında ve nerede doğmuştur?
- 1881 İstanbul'da
 - 1881 Selanik'te
 - 1881 Ankara'da
 - 1881 Antalya'da
43. Atatürk'ün Türk milletine bir çok konuda yol göstermiş bir lider olmasının göstergesi aşağıdakilerden hangisidir?
- Çok yönlülüğü
 - İleri görüşlülüğü
 - Yöneticiliği
 - Hepsi
44. Atatürk'ün 2. *Dünya Savaşı* 'nı tahmin etmesi hangi kişilik özelliğinin göstergesidir?
- Çok yönlülüğü
 - Önder oluşu
 - İleri görüşlülüğü
 - Açık görüşlülüğü
45. Atatürk ne zaman, nerede ölmüştür?
- 10 Kasım 1938'de Ankara'da
 - 10 Kasım 1923'te İstanbul'da
 - 10 Kasım 1938'de İstanbul'da
 - 10 Kasım 1881'de Selanik'te
46. Aşar vergisinin kaldırılması hangi alanda yapılan inkılaba bir örnektir?
- Siyasal alanda inkılap
 - Hukuk alanında inkılap
 - Ekonomik alanda inkılap
 - Eğitim ve kültür alanında inkılap

47. Aşağıdakilerden hangisi Atatürk'ün inkılapları gerçekleştirme amaçlarından biridir?
- Türkiye Cumhuriyeti'ni bağımsız ve güçlü ekonomiye sahip bir devlet yapmak.
 - Yasalar önünde herkesin eşit ve demokratik haklara sahip olmasını sağlamak.
 - Milli ve çağdaş bir eğitim.
 - Hepsi

48. I. Vatan ve millet sevgisi,
II. Bağımsızlık ve milli egemenlik,
III. Milli birlik ve beraberlik,
IV. Taklitçilik

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esaslardandır?

- Yalnız 1.
- 1,2.
- 1,2,3.
- 1,2,3,4.

49. “Yurtta barış, dünyada barış.” sözü Atatürk'ün hangi kişilik özelliğinin bir göstergesidir?
- Barışçılığının ve insan sevgisinin.
 - Akılcılığının ve bilimselliğinin.
 - Öğreticilik yönünün.
 - Çok yönlü bir önder oluşunun.

50. Aşağıdakilerin hangisi Atatürkçü düşünce sistemine aykırıdır?
- Dünyada meydana gelen gelişmeleri izlemek ve bunlardan yararlanarak ülkenin durumunu değerlendirmek.
 - Ülkede meydana gelen gelişme ve yenileşmeye karşı olmak.
 - Aklın ve bilimin rehberliğinde Türk toplumunun huzur ve esenlik içinde yaşamasını sağlamak.
 - Türk milletinin çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarmak.

TEST BİTTİ
Cevaplarınızı kontrol ediniz.

EK : 4

**BİLSA ÖLÇME DEĞERLENDİRME PROGRAMI
MADDE ANALİZİ ÖLÇÜTLERİ**

AYRIT ETME GÜCÜ

Ayırt Etme Gücü ≥ 40 : Çok iyi soru. (Esas)

$40 > \text{Ayırt Etme Gücü} > 29$: İyi soru. Soru mümkünse geliştirilmeli.

$30 > \text{Ayırt Etme Gücü} > 19$: Soru mutlaka geliştirilmeli.

$20 > \text{Ayırt Etme Gücü}$: Zayıf soru. Soru iptal edilmeli.

SINAVIN ZORLUK DERECELERİ

96 – 100 : Çok kolay

81 – 95 : Kolay

51 – 80 : Orta –

21 – 50 : Orta +

6 – 20 : Zor

0 – 5 : Çok zor

EK : 5

BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÖĞRETİMDE KULLANILACAK DERS YAZILIMLARINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

Numanoğlu (1992: 93-100), bilgisayar destekli öğretimde kullanılacak ders yazılımlarında bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

A. AMAÇ ÖĞESİ

1. Genel amacı belirtilmelidir.
2. Özel amaçlar (öğrencilere kazandırılacak bilgi, beceri ve davranışlar) ayrıntılı olarak belirtilmelidir.
3. Belirlenen amaçlar gerçekleştirilebilir olmalıdır.
4. Yazılım ve ulaşılmak istenen öğrenme düzeyi (analiz, değerlendirme, düzenleme gibi) belirtilmelidir.
5. Yazılımın amacı ile ders programında belirlenen amaçlar birbiriyle tutarlı olmalıdır.

B. İÇERİK ÖĞESİ

1. Yazılımın içeriği ile ders programında belirlenen içerik birbiriyle tutarlı olmalıdır.
2. Mantıki ve psikolojik, somuttan soyuta, basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene doğru bir sıralama izlemelidir.
3. Bilişsel alanın öğrenme düzeyine (bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme) uygun bir sıra izlemelidir.
4. Duyuşsal alanın öğrenme düzeyine (algılama, tepki, değer biçme, düzenleme, karakterize etme) uygun bir sıra izlemelidir.
5. Devinişsel alanın öğrenme düzeyine (algılama, kuruluş, kılavuzlanmış faaliyet, mekanizma, karmaşık dışa vuruk faaliyet, uyum, yaratma) uygun bir sıra izlemelidir.
6. İçerik belirlenen amaçlara uygun olmalıdır.
7. Hedef alınan öğrenci ihtiyaçlarına ve düzeyine uygun olmalıdır.
8. Daha fazla bilgi edinmek isteyen öğrenciler için açıklayıcı bilgiler verebilmelidir.

C. YÖNTEM ÖĞESİ

1. Belirlenen amaçlara, içeriğe, konuya, öğrenciye, öğretmene, ortama vb. unsurlara uygun olmalıdır.
2. Öğretmen için geçerli olan öğretim yöntemi belirtilmelidir.
3. Öğrenci için geçerli olan öğrenme yöntemi belirtilmelidir.
4. Yazılımda kullanılan öğretim yöntemi amaçlarda belirlenen öğrenme düzeylerine uygun olmalıdır.

D. ÖĞRETİM ÖĞESİ

a. Ders yazılımı ile hatırlama öğretimi amaçlanıyorsa:

1. Konu üzerinde tekrarlar yapılabilir.
2. İçerikteki maddeler zaman ve ortam yönünden birbirlerine yakın olmalıdır.
3. Öğrenmenin sonuçları öğrenci için bir anlam ifade edebilmelidir.
4. İlk aşamalarda doğru cevaplar geliştirilebilmelidir.
5. İlk aşamalarda özellikle olumlu geri beslemeye yer verilmelidir.

b. Ders yazılımı ile kavram öğretiliyorsa:

1. Tanım ya da kritik özellikler verilmelidir.
2. Örnekleri ve örnek olmayanları içeren uyum (eşleştirme) egzersizleri bulunmalıdır.
3. Özellikleri ayırabilen, dikkati odaklayan araçlar (kritik özellikleri ayırt eden renkli kesit resimleri gibi) kullanılmalıdır.
4. Kontrast uyumları bulunmalıdır.
5. Kavramlar karışık kullanılmadan önce tek tek farklılıkları verilmelidir.
6. Öğrencinin geçmiş deneyimlerine bağlı örnekler verilmelidir.
7. Örnekler arasındaki farklılıklar dereceli olarak azaltılmalıdır.
8. Kavramın öğrenildiğini göstermek için test olarak karşılaşılmamış yeni durumları kullanabilecek sunumlar bulunmalıdır.

c. *Ders yazılımı ile kural öğretiliyorsa:*

1. Kural verilmelidir.
2. Kurala ait örnekler verilmelidir.
3. Kuralların birbiriyle ilişkilerini gösteren uygun örneklere yer verilmelidir.
4. Kuralın öğrenildiğini gösterecek özellikleri içeren uygulamalara yer verilmelidir.

d. *Ders yazılımı ile pratik yapma becerisi amaçlanıyorsa:*

1. Pratik yapılacak konu verilmelidir.
2. Uygulama için belirli konulara yer verilmelidir.
3. Geri beslemeler olumlu olmalıdır.
4. Programda düzeltme-tekrar öğretime yer verilmelidir.
5. Öğrencinin tanılayıcı bilgi veren davranışları göstermesini sağlayacak örnekler verilmelidir.
6. Öğrenciler öngörülen uygulama noktasına eriştirilmelidir.

e. *Ders yazılımı ile problem çözme becerisi amaçlanıyorsa:*

1. İşlemlerin öğrenilmesinden çok süreçlerin anlaşılması anlamında gerekli olan bilgilerin net olarak tanımı bulunmalıdır.
2. Çözümle ilgili kural ve yöntemlerin hatırlanmasını uyaran yönergeler verilmelidir.
3. Öğrencinin çözümü kendisinin keşfetmesi için teşvik edici yönergeler verilmeli; çözüme götüren ayrıntılardan kaçınılmalıdır.

E. DEĞERLENDİRME ÖĞESİ

1. Konu sunuluşu sırasında verilen örnekler ve sorular belirlenen amaçlara uygun olmalıdır.
2. Öğrencilerin gelişimini, sorulara verdikleri beklenen ve beklenmeyen yanıtları kaydederek izleyebilmelidir.
3. Öğrenci başarısını değerlendirme formu bulunmalıdır.

F. KULLANIM KOLAYLIĞI ÖĞESİ

1. Bilgisayar bilgisi ve deneyimi olmayan öğrenciler tarafından da kullanılabilir.
2. Öğrencinin kullanım hatalarına karşı korumalı olmalıdır.
3. Öğrencinin programın bir bölümünden diğerine geçişinde menüler veya özel komutlarla kolaylık sağlamalıdır.
4. Makine açısından kritik noktalarda bundan sonra yapılması gerekenler belirtilmelidir.
5. Programın kullanılışı konusunda öğrenciye ve öğretmene yönergeler vermelidir.
6. Öğrenciye cevabı ENTER tuşu ile bitmesi beklenen yazı hatalarını düzeltme imkanı sağlamalıdır.
7. Yazılımın kullanımına ait açıklamalar içeren ve kolayca ulaşılabilen yardım ve çıkış menüleri bulunmalıdır.

G. EKRAN DÜZENİ ÖĞESİ

1. Ekrandaki boş kısımlar rahatlıkla kullanılabilir.
2. Sıkışık ve karışık ekranlardan kaçınılmalıdır.
3. Ekrandaki görüntü net olmalıdır.
4. Ekrandaki elemanlar ve renkler doğal göz hareketlerine uygun olmalı, gözü yormamalıdır.
5. Ekran düzeni, kullanılan harf büyüklüğü ve karakteri hedef alınan öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygun olmalıdır.
6. Ekranın aynı bölümünü silerken veya yeniden yazarken kısa duraklamalar olmalıdır.
7. Öğrencinin aynı anda birbirine çok zıt noktalara bakmasını gerektirmemelidir.
8. Yazılımın sayfaları ekranda en kısa sürede görüntülenebilir.
9. Program içindeki duraklamalar fark edilmeyecek şekilde düzenlenmeli, duraklamalarda öğrenciye mesaj verilmelidir.
10. Yeni bir ekrana geçmek için öğrencinin cevabını beklemeli, kendiliğinden sayfa çevirmemelidir.

11. Öğrencinin ekran ekran ileri veya geri hareketle her ekrana gidebilmesine olanak vermelidir.
12. Ekrana veya ilgili pencereye sığmasına imkan tanımayan metinlerde kaydırma olanağı sağlamalıdır.

H. GENEL ÖZELLİKLER ÖĞESİ

1. Modüler yapıya sahip olmalıdır.
2. Bilimsel açıdan doğru olmalıdır.
3. Kullanacak olan öğrenciler için gerekli olan ön koşullar, bilgi ve beceriler, okul ve öğrenme düzeyi (yaş, sınıf ve yetenek özellikleri) belirtilmelidir.
4. Yazılımın uygulanması sırasında yapılması gereken çalışmalar ve dikkat edilmesi gereken özellikleri belirtilmelidir.
5. Öğrenci ile yeterli etkileşim sağlanmalı, öğrenci aktif kılınmalıdır.
6. Öğrenciyi güdüleyici nitelikte olmalıdır.
7. Öğretmeni güdüleyici nitelikte olmalıdır.
8. Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına uygun olmalıdır.
9. Öğrencilerin okuma düzeylerine uygun olmalıdır.
10. Irk, din, cinsiyet ayrımı, şiddet, saldırganlık ve korku gibi arzu edilmeyen unsurlardan arındırılmalıdır.
11. Kullanılan komut ve yönergeler tutarlı olmalıdır.
12. Kullanılan yeni semboller ve kavramlar tanımlanmalı, anlaşılması güç kısaltma ve kodlamalardan kaçınılmalı, doğru ve hep aynı anlamı verecek şekilde kullanılmalıdır.
13. Önemli noktalar parlak veya yanıp sönen yazılarla vurgulanmalıdır.
14. Çizim ve şekillerin sunulabilmesi için kullanımı kolay bir metin ve grafik editörü programda bulunmalıdır.
15. Yazılımın kullanımı için gereken hesap makinesi, referans tabloları vb. birimler yazılımın bir parçası olarak modülde bulunmalıdır.
16. Yazılımdaki modüller fare ile de çalışabilmeli, klavye ile giriş yapılması gereken konularda klavye ya da dokunmatik ekran kullanılabilir.

17. Yazılımda ilgili dersin bütün terimlerini içeren kolay erişilebilir bir sözlük bulunmalıdır.
18. Bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran içindekiler, fihrist gibi bölümler bulunmalıdır.
19. Öğrencilere gerekli yerlerde uygun ipuçları vermelidir.
20. Gerekli bütün yerlerde ile soru ve problemlerde hem doğru hem de yanlış cevap verildiğinde öğrenciye uygun pekiştireçler verilmelidir.
21. Öğrenciye ilerlemesiyle bağlantılı olarak pekiştireç vermelidir.
22. Öğrenme hızı öğrenci ve öğretmen tarafından kontrol edilebilmeli, değişik yetenek düzeylerindeki öğrencilerin öğrenme hızlarına cevap verebilmelidir.
23. Öğrenmenin sırası öğrenci tarafından kontrol edilebilmelidir.
24. Öğrenme eksikliklerinin giderilebilmesi için gerektiğinde öğrenciye geriye dönme ve tekrarlama imkanı sağlamalıdır.
25. Konuların ve öğrencilerin özelliklerine göre farklı güçlük derecelerinde kullanılabilir farklı programlama türlerini içermeli ve farklı etkinlikler sağlamalıdır.
26. Yazılı anlatımlar öğrencinin dikkat sınırını aşmayacak uzunlukta olmalıdır.
27. Yapılacak faaliyetlerin ve içeriğin özeti verilmelidir.
28. Amaçlara uygun öğrencileri motive edici benzeşimlere yer verilmelidir.
29. Amaçlara uygun ses, müzik, renk, grafik ve görüntü etkili olarak kullanılmalıdır.
30. Yazılımdaki konu, bilgi ve beceriler günlük yaşama aktarmaya elverişli olacak şekilde düzenlenmelidir.
31. Yazılım güncelleştirilebilmeli, öğrenci, konu vb. noktala açısından öğretmen tarafından eklemeler ve çıkarmalar yapmaya imkan tanınmalıdır.
32. Yazılım uygulamasının sonunda, daha sonra yapılması gereken çalışmalar belirtilmelidir.

I. YAZILI BELGELER ÖĞESİ

1. Yazılıma ait öğrenciler ve öğretmenler için ayrı ayrı açık ve anlaşılır kullanım kılavuzları bulunmalıdır.
2. Yazılımı kullanacak öğrenciler için gerekli olan ön koşullar, bilgi ve beceriler, okul ve öğrenme düzeyi belirtilmelidir.
3. Yazılımın genel ve özel amaçları ile bunları gerçekleştirebilmek için yapılması gereken çalışmalar belirtilmelidir.
4. Yazılımı kullanmak için gerekli olan işletim sistemi belirtilmelidir.
5. Yazılımda kullanılması gerekli donanım ve çevre birimleri belirtilmelidir.
6. Yazılımın öğretmenlere ve öğrencilere sağlayacağı faydalar belirtilmelidir.
7. Yazılımın uygulanması sırasında dikkat edilmesi gereken özellikler verilmelidir.
8. Yazılımın kullanımı için gerekli yeterlilikler, ön ve son öğretim faaliyetleri belirtilmelidir.
9. Yazılımda değişiklik yapma yolları öğretmen kılavuzlarında belirtilmelidir.
10. Kılavuzlarda bilgiye ulaşmayı kolaylaştıran içindekiler, fihrist gibi bölümler olmalıdır.
11. Yazılım ile birlikte kullanılacak diğer eğitim araç-gereçleri ve yararlanılacak kaynakların listesi belirtilmelidir.
12. Yazılımın kullanımından sonra yapılacak diğer eğitsel etkinlikler belirtilmelidir.
13. Modüller için gerekli süre belirtilmelidir.

EK : 6

DERS PLANI-1

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Mondros Ateşkes Antlaşması

Süre : 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar kısa bir açıklama.
- Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı.
- Milli bilincin güçlendirilmesi.

Hedef 1 : Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. "İtilaf devletleri, ittifak devletleri, mütareke (ateşkes antlaşması)" kavramlarının ne anlama geldiğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda hangi devletlerle savaştığını (itilaf devletlerinin adlarını) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nda hangi ülkelerle ittifak yaptığını yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletleri ile yaptığı antlaşmayı yazma / söyleme / seçip işaretleme.

4. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 3 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. “Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkış tarihini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 4 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkış nedenlerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Mustafa Kemal’in Samsun’a çıkışının neden önemli olduğunu yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir : Osmanlı Devleti’nin yıkılmasına sizce neler etki etmiş olabilir.
2. **Güdüleme :** Osmanlı Devleti’nin yıkılış sebeplerini bilerseniz; bir devleti yıkıma götüren sebepleri anlayabilirsiniz.
3. **Gözden Geçirme :** Bu derste Mondros Ateşkes Antlaşması’nın önemi ve M. Kemal’in Samsun’a çıkış sebepleri ve önemi hakkında bilgi edineceğiz.
4. **Derse Geçiş :** Öğrencilere T.C. Tarihi CD’sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. Osmanlı Devleti’nin kuruluşu, gelişimi ve yıkılışı hakkında özet bilgi verilecek.
2. 1. Dünya Savaşı’nın başlama sebepleri ve Osmanlı Devleti’nin savaşa girmesi açıklanacak.

3. Mondros Ateşkes Antlaşması bölümü izlenip dinlenecek.
4. İtilaf ve İttifak Devletleri'nin oluşumu bölümü izlenip dinlenecek.
5. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın maddeleri okunacak.
6. 7. madde tıklanıp önemi açıklanacak.
7. Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkış bölümü izlenip dinlenecek.
8. Her bölüm bitiminde önemli noktalar üzerine sorular yöneltilip dikkat çekilecek.

Özet :

İtilaf ve İttifak Devletleri'nin adları tekrarlanacak. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesinin sonuçları açıklanacak. M. Kemal'in Samsun'a çıkışının gerçek nedeni açıklanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Bir devleti yıkılışa götüren sebepleri söyleyiniz.
- 7. madde hakkında ne düşünüyorsunuz?
- M. Kemal'in Samsun'a gitmesinin önemi nedir?

DERS PLANI-2

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Kurtuluş Savaşı

Süre : 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Amasya Genelgesi.
- Erzurum Genelgesi.
- Sivas Kongresi.

Hedef 1 : “Cumhuriyete Nasıl Kavuştuk?” ünitesinde geçen kavramların anlam bilgisi.

Davranışlar :

1. “Emperyalizm, Ulusal Kurtuluş Savaşı, tam bağımsızlık, ulusal egemenlik, Kuva-yi Milliye, aydınlanma, devrim” kavramlarının ne anlama geldiğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongrelerinin tarihini (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 3 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Amasya Genelgesi'nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Erzurum Kongresi'nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Sivas Kongresi'nin önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme** : Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir : Çocuklar M. Kemal sürekli Samsun'da mı kalmıştır?
2. **Güdüleme** : Samsun, Amasya, Erzurum ve Sivas'ta yapılan faaliyetleri öğrendiğimizde M. Kemal'in milli birlik ve beraberliği nasıl sağladığını, gelecekte kuracağımız gruplarda birlik ve beraberliği nasıl sağlayabileceğimizi öğreneceğiz.
3. **Gözden Geçirme** : Bu dersimizde Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongrelerinin önemi hakkında bilgi edineceğiz.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. Emperyalizm, Ulusal Kurtuluş Savaşı, tam bağımsızlık, ulusal egemenlik, Kuva-yi Milliye, aydınlanma, devrim kavramlarının anlamları sorulacak ve açıklanacak.
2. T.C. Tarihi CD'sindeki Amasya Genelgesi'nin kararlarının ve öneminin anlatıldığı bölüm izlenip dinlenecek.
3. Erzurum Kongresi'nin kararlarının ve öneminin anlatıldığı bölüm izlenip dinlenecek.
4. Sivas Kongresi'nin kararlarının ve öneminin anlatıldığı bölüm izlenip dinlenecek.
5. Her bölümün bitiminde önemli noktalar üzerine sorular yöneltilip dikkat çekilecek.

Özet :

Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongresi'nin önemi tekrarlanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Bu genelge ve kongrelerin milli mücadeleye etkileri neler olabilir?

DERS PLANI-3

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Kurtuluş Savaşı ve Savaş Dönemi

Süre : 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Misak-ı Milli (ulusal ant) ve önemi.
- T.B.M.M.'nin açılışı.
- Doğu Cephesi

Hedef 1 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. “Misak-ı Milli (ulusal ant), İstanbul'un İşgali, TBMM'nin açılışı, Sevr Antlaşması” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Misak-ı Milli'nin (ulusal ant) önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. TBMM'nin açılışının milletimiz için önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Sevr Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Çocuklar M. Kemal ve arkadaşlarının milli mücadele boyunca savunduğu yerleri biliyor musunuz? Bize haritada gösterebilir misini?
2. **Güdüleme :** Türk milletinin ortak kararıyla duyurulan Misak-ı Milli'nin ve açılan T.B.M.M.'nin önemini anladığımızda, yaşanan güçlükleri gördüğümüzde, milli birlik ve beraberlik içinde yapılan işlerin nasıl her zorluğu aşabildiğini anlayabileceğiz.
3. **Gözden Geçirme :** Bu dersimizde Misak-ı Milli, T.B.M.M.'nin açılışının ne derece önemli olduğunu ve doğu cephesinde yapılan mücadeleyi göreceğiz.
4. **Derse Geçiş :** Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinden Misak-ı Milli bölümü izlenip dinlenecek.
2. T.B.M.M.'nin açılışı ile ilgili bölüm izlenip dinlenecek.
3. Doğu Cephesi'ni anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
4. Her bölümün bitiminde önemli noktalar üzerine sorular yöneltilip dikkat çekilecek.

Özet :

Misak-ı Milli kararları ve sonuçları (İstanbul'un işgal edilmesi, T.B.M.M.'nin açılması) anlatılarak T.B.M.M.'nin açılmasının önemi açıklanacak. Doğu Cephesi'nde kimlerle mücadele edildiği ve Doğu Cephesi komutanının kim olduğu sorulacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Misak-ı Milli kararları olmasaydı neler olabilirdi?
- T.B.M.M. açılmasaydı neler olabilirdi?

DERS PLANI-4

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Savaş Dönemi

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Güney Cephesi
- Batı Cephesi

Hedef 1 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. “Gümrü Antlaşması, Ankara Antlaşması, I. ve II. İnönü Savaşları” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. “Londra Konferansı, Moskova Antlaşması, Sakarya Meydan Muhaberesi, Başkumandan Meydan Muharebesi” olgularının zamanını (yerini, ilgili devlet ve kişilerini) yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Kurtuluş Savaşı döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Gümrü Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Ankara Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. 1. İnönü Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. 2. İnönü Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
5. Sakarya Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

6. Başkumandanlık Meydan Savaşı'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme** : Öğretmen öğrencilerine şu soruyu yöneltir: Milli mücadelede Kuva-yı Milliye birlikleri birleştirilerek düzenli ordu kurulmasına karar verilmiştir. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. **Güdüleme** : Düzenli ordunun yaptığı savaşları ve bunların sonuçlarını öğrendiğimizde, başarı ve zaferin hangi şartlar altında ve nasıl elde edilebileceğini anlayacağız.
3. **Gözden Geçirme** : Bu dersimizde Güney ve Batı Cephesi'nde verilen mücadeleyi göreceğiz.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. Düzenli ordunun kurulmasını anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
2. Düzenli ordunun hangi komutanlar yönetiminde, hangi cephelerde, kimlerle mücadele ettiği açıklanacak.
3. Gümrü Antlaşması'nın önemi açıklanacak.
4. Güney Cephesi bölümü izlenip dinlenecek.
5. Maraş, Urfa ve Antep illerinin isimlerinin niçin Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Gaziantep olarak değiştirildiği sorulacak.
6. Ankara Antlaşması'nın önemi açıklanacak.
7. 1. İnönü Savaşı bölümü izlenip dinlenecek.
8. Londra Konferansı bölümü izlenip dinlenecek.
9. Moskova Antlaşması bölümü izlenip dinlenecek.
10. 2. İnönü Savaşı bölümü izlenip dinlenecek.
11. Sakarya Meydan Savaşı bölümü izlenip dinlenecek.
12. Büyük Taarruz ve Başkumandan Meydan Muharebesi bölümü izlenip dinlenecek.

13. Her bölümün bitiminde önemli noktalar üzerine sorular yöneltilip dikkat çekilecek.

Özet :

Güney ve Batı Cephesi'ndeki mücadele ve savaşların yerleri gösterilerek önemi tekrarlanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Düzenli ordu kurulmasaydı Ulusal Kurtuluş Savaşı nasıl sonuçlanabilirdi?
- Mustafa Kemal olmasaydı Ulusal Kurtuluş Savaşı nasıl sonuçlanabilirdi?

DERS PLANI-5

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Barış Dönemi

Süre : 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Mudanya Ateşkes Antlaşması
- Lozan Barış Antlaşması

Hedef 1 : Barış döneminde geçen temel olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın tarihini, yerini, ilgili devlet ve kişilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Lozan Barış Antlaşması'nın tarihini, yerini, ilgili devlet ve kişilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Barış döneminde geçen temel olguları açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Lozan Barış Antlaşması'nın önemini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Çocuklar savaştan sonra hangi antlaşmalar yapılır?

2. **Güdüleme** : Barış döneminde yapılan Mudanya ve Lozan Antlaşmaları'nı öğrendiğimizde bugünkü devletimizin nasıl tanındığını ve kendini nasıl ispatladığını göreceğiz.
3. **Gözden Geçirme** : Bugünkü dersimizde Mudanya Ateşkes Antlaşması ve Lozan Barış Antlaşması'nın maddelerini ve önemini öğreneceğiz.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinde Mudanya Ateşkes Antlaşması bölümü izlenip dinlenecek.
2. Lozan Barış Antlaşması bölümü izlenip dinlenecek.
3. Her bölümün bitiminde önemli noktalar üzerine sorular yöneltilip dikkat çekilecek.

Özet :

Antlaşmaların yerleri ve antlaşmalar öncesi ve sonrası sınırlarımız gösterilerek antlaşmaların önemi tekrarlanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Boğazlar bölgesi ve Doğu Trakya'nın savaş yapılmadan alınmasının önemi nedir?
- Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra topraklarımıza katılan yer neresidir?

DERS PLANI-6

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu :

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Çağdaşlaşma
- Siyasal Alanda İnkılap
 - Saltanatın Kaldırılması
 - Cumhuriyet'in İlanı
 - Halifeliğin Kaldırılması
- Hukuk Alanında İnkılap
 - Teşkilat-ı Esasiye Kanunu
 - Türk Medeni Kanunu
 - Türk Ceza Kanunu
- Eğitim ve Kültür Alanında İnkılap
 - Tevhid-i Tedrisat
 - Öğretimin Yaygınlaştırılması
 - Milli Eğitim Sistemi'nin Gözeteceği Esaslar
 - Yeni Türk Harflerinin Kabulü
 - Medeniyet-Kültür İlişkileri
 - Taklitçilikten Kaçınma

Hedef 1 : Türk inkılabı ile ilgili sınıflamalar bilgisi.

Davranışlar :

1. Türk inkılabını çağdaşlaşma, siyasal alanda inkılap, hukuk alanında inkılap, eğitim ve kültür alanında inkılap, toplumsal alanda inkılap ve ekonomik alanda inkılap olarak sınıflayıp yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Çağdaşlaşma, siyasal alanda inkılap, hukuk alanında inkılap, eğitim ve kültür alanında inkılabının belirgin özelliklerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Belirtilen bir inkılabın hangi sınıfa ait olduğunu yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Türk inkılabı ile ilgili olgular bilgisi.

Davranışlar :

1. “İnkılap, saltanat, cumhuriyet, halifelik, laiklik, tevhid-i tedrisat” kavramlarının ne anlama geldiğini yazma, söyleme, seçip işaretleme.

Hedef 3 : Türk inkılabının önemini kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Türk inkılabının siyasal alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Türk inkılabının hukuk alanındaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Türk inkılabının eğitim ve kültür alanındaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere “İnkılap” kavramının anlamını sorar.
2. **Güdüleme :** Toplamlar zaman zaman köklü değişime ihtiyaç duyar. Bu konuyu öğrendiğimizde, geçmişte yapılan inkılapların

günümüzde yapılması gereken köklü değişimlere ışık tutacağını göreceğiz.

3. Gözden Geçirme : Bu derste çağdaşlaşma, siyasal alanda, hukuk alanında ve eğitim ve kültür alanında yapılan inkılapları ve bunların yaşamımıza katkılarını öğreneceğiz.

4. Derse Geçiş : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinde siyasal alanda yapılan inkılapları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
2. Hukuk alanında yapılan inkılapları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
3. Eğitim ve Kültür alanında yapılan inkılapları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
4. Bölüm sonlarında her inkılabın ardından önemi ve yaşama etkileri sorulacak.

Özet :

İnkılapların tarihleri ve yaşama etkileri tekrarlanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Bugün yetkiniz olsa hangi alan ya da alanlarda değişim yapmak istersiniz?

DERS PLANI-7

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Türk İnkılabı ve Önemi

Süre : 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Toplumsal Alanda İnkılap
 - Kıyafette Değişiklik
 - Takvim, Saat ve Ölçülerde Değişiklik
 - Soyadı Kanunu
 - Türk Kadın Hakları
- Ekonomik Alanda İnkılap
 - Milli Ekonominin Kurulması
 - Tarım, Ticaret, Sanayi ve Bayındırlık Alanındaki Gelişmeler
- Türk İnkılabının Önemi, Bize Kazandırdıkları ve Bu Konudaki Sorumluluklarımız.

Hedef 1 : Türk inkılabının önemini kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Türk inkılabının toplumsal alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Türk inkılabının ekonomik alandaki etkilerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : İnkılapların korunmasındaki sorumluluğumuzun farkında oluş.

Davranışlar :

1. Yasaların herkese eşit olarak uygulandığı bir ortamda adaletin sağlanabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Bir devletin bağımsızlığının ve başarısının güçlü bir ekonomiye sahip olmakla mümkün olabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Cumhuriyet rejiminin sunmuş olduğu demokratik hakların farkına vararak hilafet ve saltanat rejimini ile kıyaslayarak, sonuçlarını yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. Ancak milli ve çağdaş bir eğitimle ülkenin kalkınabileceğini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
5. Kadınların Cumhuriyet yönetimi sayesinde elde ettikleri sosyal ve siyasal hakları yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Çocuklar soyadınız olmasaydı neler olurdu?
2. **Güdüleme :** İnsanlara içinde yaşadıkları ortam normal gelir. Bu ortamları değiştirmek bazen tepkiyle karşılaşılır. Sosyal yaşamda yapılan inkılapları öğrendiğimizde bugün bize normal gelen normal gelen ancak değişmesi gereken şeyler hakkında fikir sahibi olabiliriz.
3. **Gözden Geçirme :** Bu dersimizde toplumsal ve ekonomik alanda yapılan inkılapları ve bu inkılapların önemi hakkında bilgi edineceğiz.
4. **Derse Geçiş :** Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinde toplumsal alanda yapılan inkılapları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.

2. Ekonomik alanda yapılan inkılapları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
3. Her bölümün sonunda inkılapların tarihi ve önemi sorulacak.
4. Türk inkılabının önemi açıklanacak.

Özet :

İnkılapların önemi ve yaşamımıza getirdiği faydalar anlatılacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Türk inkılabı yapılmısaydı bugün yaşamımız nasıl olurdu?

DERS PLANI-8

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Atatürkçü Düşünce Sistemi

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Atatürk'ün kendi düşünce sistemini oluşturmaya neden olan etkenler.
- Atatürkçülüğün tanımı ve önemi.
- Atatürkçülüğün nitelikleri.
- Atatürkçü düşüncede milli güç unsurları.
- Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esaslar.

Hedef 1 : Atatürk'ün düşünce sistemini oluştururken dünyadaki ve ülkedeki olaylardan etkilendiğini açıklayabilme.

Davranışlar :

1. Atatürk'ün dünyada meydana gelen siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişmeleri izlediğini açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Bunlardan yararlanarak devletin ve ülkenin içinde bulunduğu siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve askeri durumu değerlendirdiğini açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Atatürk'ün hürriyet ve bağımsızlığa verdiği önemi açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. Atatürk'ün milli egemenliği esas alan yeni bir devlet kurmanın gerekli olduğuna inandığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 2 : Atatürkçülüğün önemini kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Atatürkçülüğün amacının Türk milletinin bağımsız yaşaması olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Atatürkçülüğün, aklın ve bilimin rehberliğinde Türk toplumunun huzur ve esenlik içinde yaşamasını esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Hedef 3 : Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esasları kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli tarih bilincine, vatan ve millet sevgisine dayandığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli dili, bağımsızlığı, özgürlüğü ve egemenliğin millete ait olduğu anlayışını esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli kültürün geliştirilmesini, milli birlik ve beraberliği ve ülke bütünlüğünü esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. Atatürk ilke ve inkılaplarının Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarmayı hedef aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu sorar: Çocuklar askeri deha ve üstün bir devlet adamı olan Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün düşünce sisteminin nasıl oluştuğunu öğrenelim mi?
2. **Güdüleme :** Atatürk'ün düşünce sistemini anlayabilirsek biz de onun gibi her alanda başarılı bir insan olabiliriz.

3. **Gözden Geçirme** : Bugünkü dersimizde Atatürkçü Düşünce Sistemini tanımaya çalışacağız.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinde Atatürkçülüğün niteliklerini anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
2. Atatürkçüğün tanımı yapılacak.
3. Atatürk ilke ve inkıplarının dayandığı esasları anlatan bölüm izlenip dinlenecek.
4. Atatürkçülüğün önemi açıklanacak.

Özet :

Atatürkçülüğün tanımı, nitelikleri ve önemi açıklanacak. Atatürkçü düşüncede milli güç unsurları anlatılacak. Atatürk inkıplarının dayandığı esaslar açıklanacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Atatürkçü düşünce sistemi denildiğinde aklınıza neler geliyor?

DERS PLANI-9

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Atatürk İlkeleri

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Cumhuriyetçilik İlkesi
- Halkçılık İlkesi
- Milliyetçilik İlkesi
- Devletçilik İlkesi
- Laiklik İlkesi
- İnkılapçılık İlkesi

Hedef 1 : Atatürk ilke ve inkılaplarının dayandığı esasları kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli tarih bilincine, vatan ve millet sevgisine dayandığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli dili, bağımsızlığı, özgürlüğü ve egemenliğin millete ait olduğu anlayışını esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Atatürk ilke ve inkılaplarının milli kültürün geliştirilmesini, milli birlik ve beraberliği ve ülke bütünlüğünü esas aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. Atatürk ilke ve inkılaplarının Türk milletini çağdaş uygarlık düzeyi üzerine çıkarmayı hedef aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme** : Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Atatürk ilkeleri denilince aklınıza neler geliyor?
2. **Güdüleme** : Atatürk ilkelerinin ne anlama geldiğini bilirse, bugün yaşadığımız bu özgür ortamı korumak için neler yapılması gerektiğini bilebiliriz.
3. **Gözden Geçirme** : Bu dersimizde Atatürk ilkelerini ve bunların taşıdığı anlamı öğreneceğiz.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. Cumhuriyetçilik İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
2. Halkçılık İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
3. Milliyetçilik İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
4. Devletçilik İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
5. Laiklik İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
6. İnkılapçılık İlkesinin yer aldığı bölüm izlenip dinlenecek.
7. İncelenen her ilkedten sonra ilkenin ana noktaları vurgulanacak.

Özet :

Atatürk İlkeleri'nin taşıdığı anlam ve önemi anlatılacak.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Atatürk ilkelerinin kaynağı nedir?
- Bu ilkelere sahip çıkmanın önemi nedir?

DERS PLANI-10

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Atatürk'ün Hayatı

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Fikir Hayatı
- Askerlik Hayatı
- Siyasi Hayatı
- Eserleri
- Atatürk'ün Son Günleri
- Atatürk İle İlgili Anılar

Hedef 1 : Atatürk'ün hayatıyla ilgili olayları ve olguları kavrayabilme.

Davranışlar :

1. Atatürk'ün doğum ve ölüm tarihini, yerini yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Akılcılık, bilimsellik, dayanışma, barışçılık, insan sevgisi ve evrenselliğin neden Atatürk'ün fikir hayatını oluşturan temel ilkeler arasında yer aldığını açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Atatürk'ün en büyük eserinin neden Türkiye Cumhuriyeti olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Çocuklar Ulu Önderin hayatını bir de CD'den öğrenmeye ne dersiniz?

2. **Güdüleme** : Atatürk bütün yaşamıyla bizlere örnek olabilecek bir kişidir.
3. **Gözden Geçirme** : Bu dersimizde Atatürk'ü daha yakından tanıyacağız. Onun yaşamı hakkında bilgi edineceğiz.
4. **Derse Geçiş** : Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarih'i CD'sinde bulunan Atatürk albümü incelenecek.
2. Atatürk'ün hayatı anlatılacak.
3. Atatürk'ün son günleri hakkında bilgi verilecek.
4. Atatürk ile ilgili anılar anlatılacak.

Özet :

Atatürk'ün hayatının önemli noktaları üzerine sorular yönlendirilecek.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Atatürk'ün yaşamından kendi yaşantınızı geliştirmek için neler çıkardınız?

DERS PLANI-11

Ders : Sosyal Bilgiler

Sınıf : 5

Ünite : Cumhuriyet'e Nasıl Kavuştuk?

Konu : Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri

Süre : 40 dk.+ 40 dk.+ 40 dk.

Öğrenme-Öğretme Yöntemi : Bilgisayar Destekli Öğretim

Araç-Gereçler : T.C. Tarihi CD'si.

Konunun Örüntüsü :

- Çok Yönlülüğü
- Önder Oluşu
- Öğreticilik Yönü
- Yöneticiliği
- İleri Görüşlülüğü
- Açık Sözlülüğü
- Birleştirme ve Bütünleştirme Gücü
- İnsan Sevgisi
- Vatan ve Millet Sevgisi

Hedef 1 : Atatürk'ün kişiliğini ve özelliklerini tanımaya ilgi duyuş.

Davranışlar :

1. Atatürk'ün çok yönlü bir önder olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
2. Atatürk'ün öğreticilik yönünü açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
3. Atatürk'ün iyi bir yönetici olduğunu açıklayarak yazma / söyleme / seçip işaretleme.
4. Atatürk'ün ileri görüşlülüğüne örnekler vererek yazma / söyleme / seçip işaretleme.

Giriş Bölümü :

1. **Dikkati Çekme :** Öğretmen öğrencilere şu soruyu yöneltir: Çocuklar Atatürk'ün yaşadığı zorlukları ve ardından başarılarını düşünün. Sizce Atatürk nasıl bir kişiliğe sahipti ki bu başarıları elde etti?
2. **Güdüleme :** Herkes başarılı olma, lider olmak ister. O halde başarılı bir lider olan Atatürk'ün kişilik özelliklerini bilir ve onu örnek alırsak biz de başarıya bir adım daha yaklaşmış oluruz.
3. **Gözden Geçirme :** Bu dersimizde Atatürk'ün kişilik özelliklerini öğreneceğiz.
4. **Derse Geçiş :** Öğrencilere T.C. Tarihi CD'sini takmaları ve öğretmeni dikkatlice takip etmeleri söylenir.

Geliştirme Bölümü :

Etkinlikler :

1. T.C. Tarihi CD'sinde Atatürk'ün Kişilik özelliklerini anlatan bölü izlenip dinlenecek.
2. Atatürk'ün fotoğraf albümü incelenecek.
3. Her kişilik özelliği ile ilgili örnekler verilecek.

Özet :

Atatürk'ün kişilik özellikleri tekrarlanacak. Herkesin bu kişilik özelliklerine sahip olmak için çaba sarf etmesi, kendini geliştirmesi gerektiği söylenecek.

Sonuç ve Değerlendirme :

- Başarılı bir liderin özellikleri nelerdir?

EK : 7

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Çubuk İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

19 NİSAN 2002

SAYI : B08.4.MEM.4.06.14.02.300/ 1663
KONU: Bilgisayar Destekli Sosyal
Bilgiler Öğretimi Tezi.

KAYMAKAMLIK MAKAMINA
ÇUBUK

İlçemiz Çubuk İlköğretim okulu Bilgisayar öğretmeni Dursun AKSU'nun Çubuk İlköğretim Okulunda "Bilgisayar Destekli Sosyal Bilgiler" tezi ve Çubuk Bekir Yılmaz İlköğretim Okulunda "Cumhuriyete nasıl kavuştuk? Eriş tezini Uygulamak isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gerekli müsaadelerin verilmesini Olurlarınıza arz ederim.

Abdullahi MELEK
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
.../04/2002
Abdülhamit ERGUVAN
Çubuk Kaymakamı

EK : 8

Ana Sayfa

1919-1923 Dönemi Ana Sayfası

TARİH

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

Antlaşma Limni Adası'nın Mondros Limanında, bir İngiliz savaş gemisinde yapıldı. Bu belgeyi Osmanlı Devleti adına Bahriye Nazırı Rauf Bey'in başkanlığındaki bir heyet, Anlaşma Devletleri adına da İngiliz Amirali Calthorpe imzaladı. Osmanlı Devleti için ağır şartlar öngören antlaşmanın maddeleri şunlardır:

- * Çanakkale ve İstanbul Boğazları'nı açılarak ve bu yerlerdeki istihkamlar, İtilaf Devletleri'nce işgal edilecekti.
- * Osmanlı Ordusu terhis edilecekti.
- * Orduya ait silahlar, cephane, donatım ve taşıtlar, İtilaf Devletleri'nin emrine verilecekti.
- * Donanma, İtilaf Devletleri'nin gösterecekleri limanlarda göz altında tutulacaktı.
- * Toros tünelleri, İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecekti.
- * Bütün haberleşme, ulaşım araç ve gereçleri, İtilaf Devletleri'nin denetimi altında bulundurulacaktı.
- * İtilaf Devletleri, kendi güvenliklerini tehdit edecek bir durum ortaya çıkarsa, herhangi bir stratejik noktayı işgal edebileceklerdi.
- * Trablus ve Bingazi'deki bütün Türk subayları, en yakın İtalyan garnizonuna; Hıraz, Yemen, Suriye ve Irak'ta bulunan askeri birliklerimiz ise İtilaf

Mondros Heyeti

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın Anlatıldığı Bir Bölüm

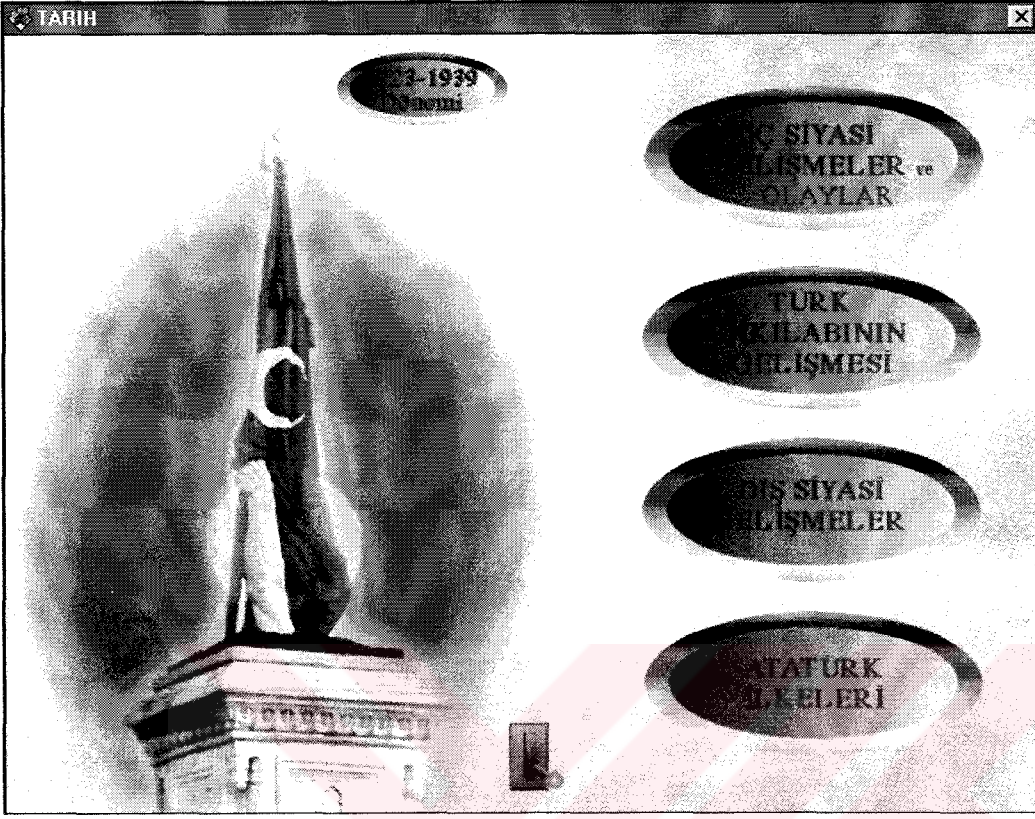

Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemleri'ni Gösteren Bölüm

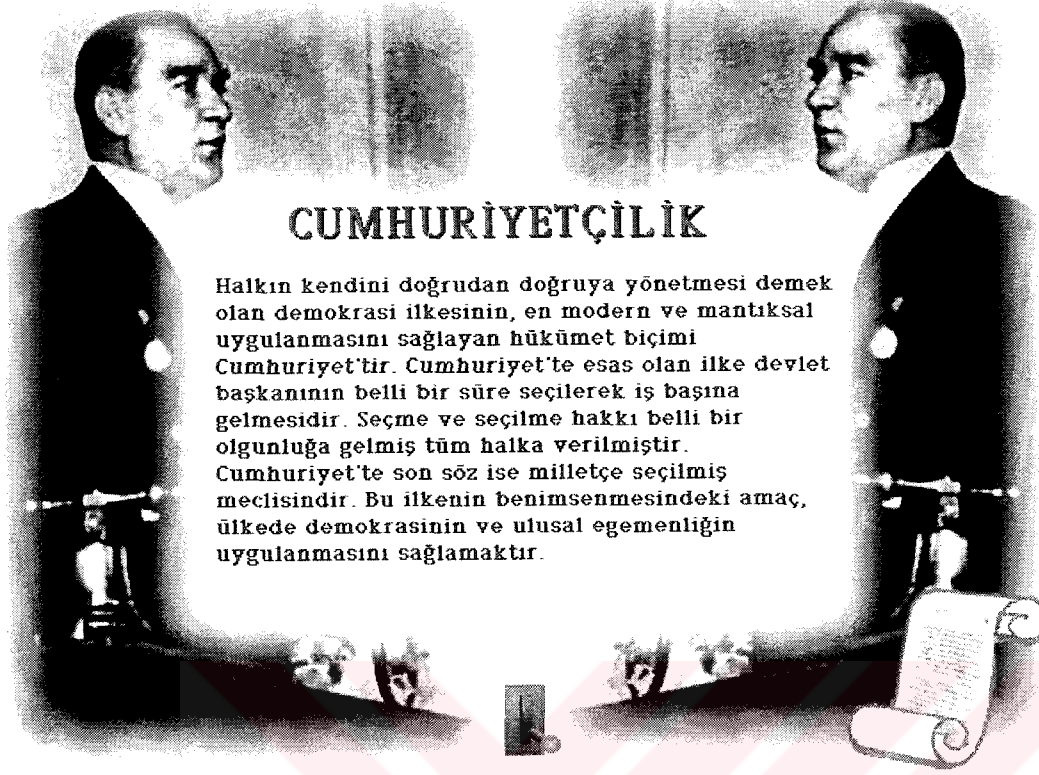

Erzurum Kongresi'nin Anlatıldığı Bölüm

Resmin üst bölümünde menü çubuğu görülüyor.

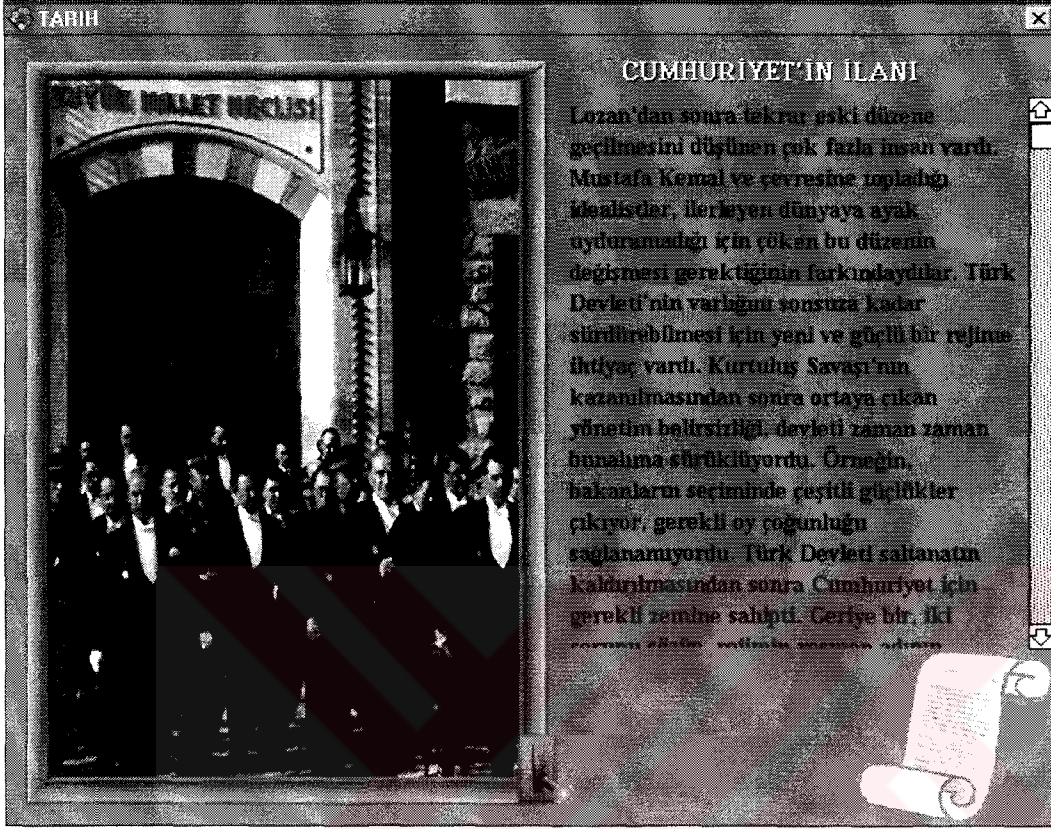
3. Bölüm (1923-1939 Dönemi) Ana Sayfası

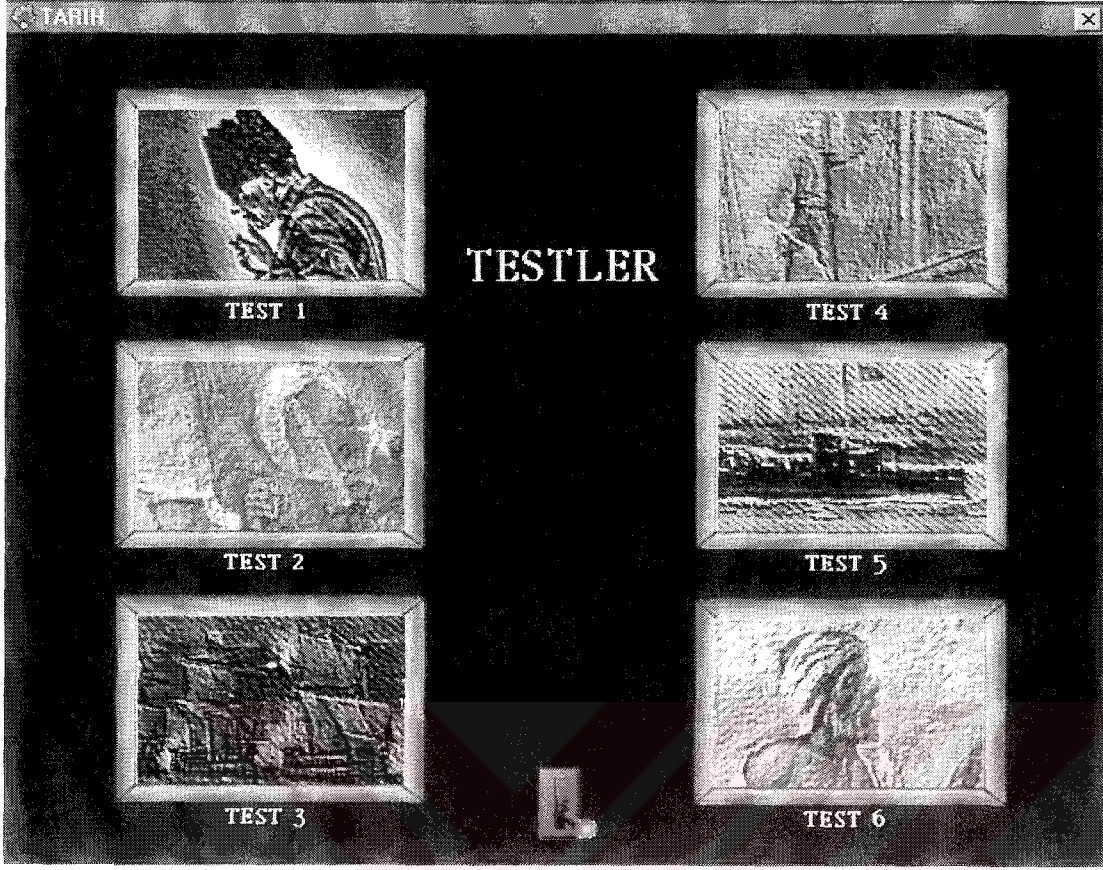
CUMHURİYETÇİLİK

Halkın kendini doğrudan doğruya yönetmesi demek olan demokrasi ilkesinin, en modern ve mantıksal uygulanmasını sağlayan hükümet biçimi Cumhuriyet'tir. Cumhuriyet'te esas olan ilke devlet başkanının belli bir süre seçilerek iş başına gelmesidir. Seçme ve seçilme hakkı belli bir olgunluğa gelmiş tüm halka verilmiştir. Cumhuriyet'te son söz ise milletçe seçilmiş meclisindir. Bu ilkenin benimsenmesindeki amaç, ülkede demokrasinin ve ulusal egemenliğin uygulanmasını sağlamaktır.

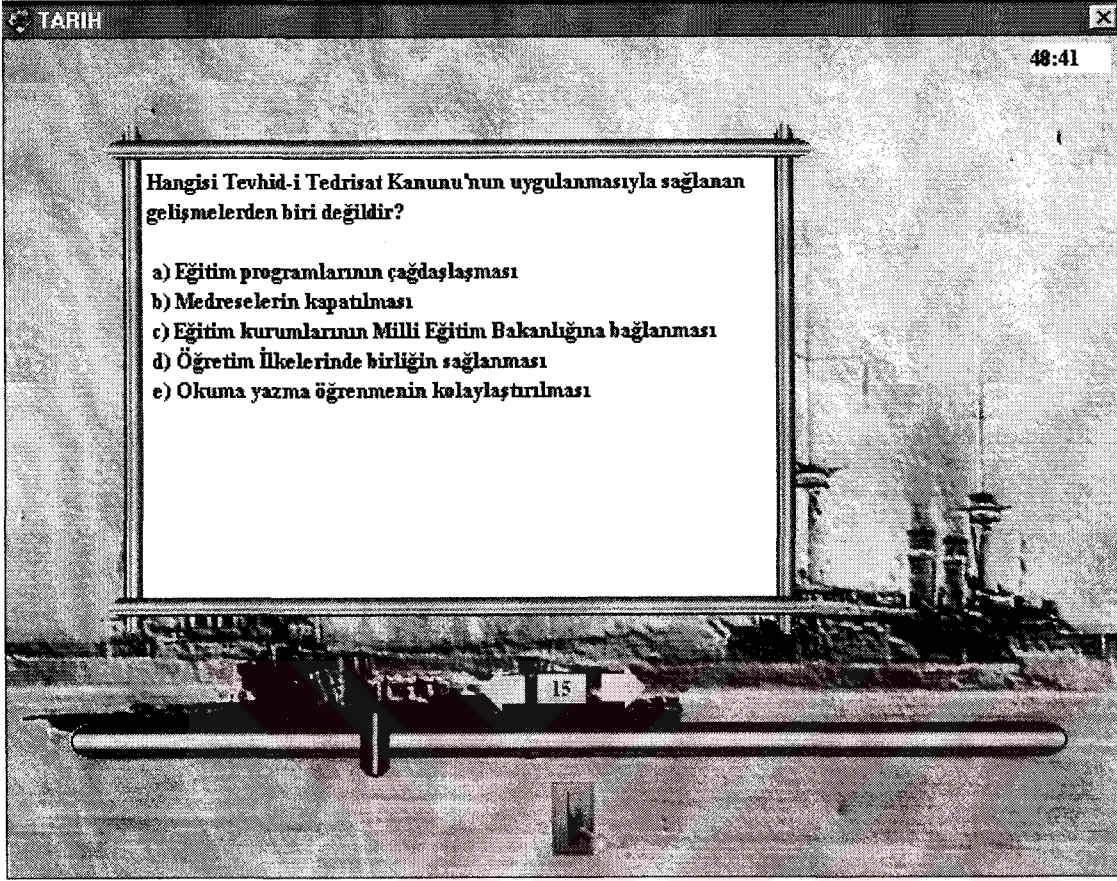
Cumhuriyetçilik İlkesinin Anlatıldığı Bölüm

Cumhuriyet'in İlanı'nın Anlatıldığı Bir Bölüm

Testlerin Yer Aldığı Bölümün Ana Sayfası

Teste Sayfalarından Bir Örnek

Her test 50 sorudan oluşmaktadır. Süre 50 dakikadır.

Atatürk'ün Fotoğraf Albümü'nden Bir Bölüm

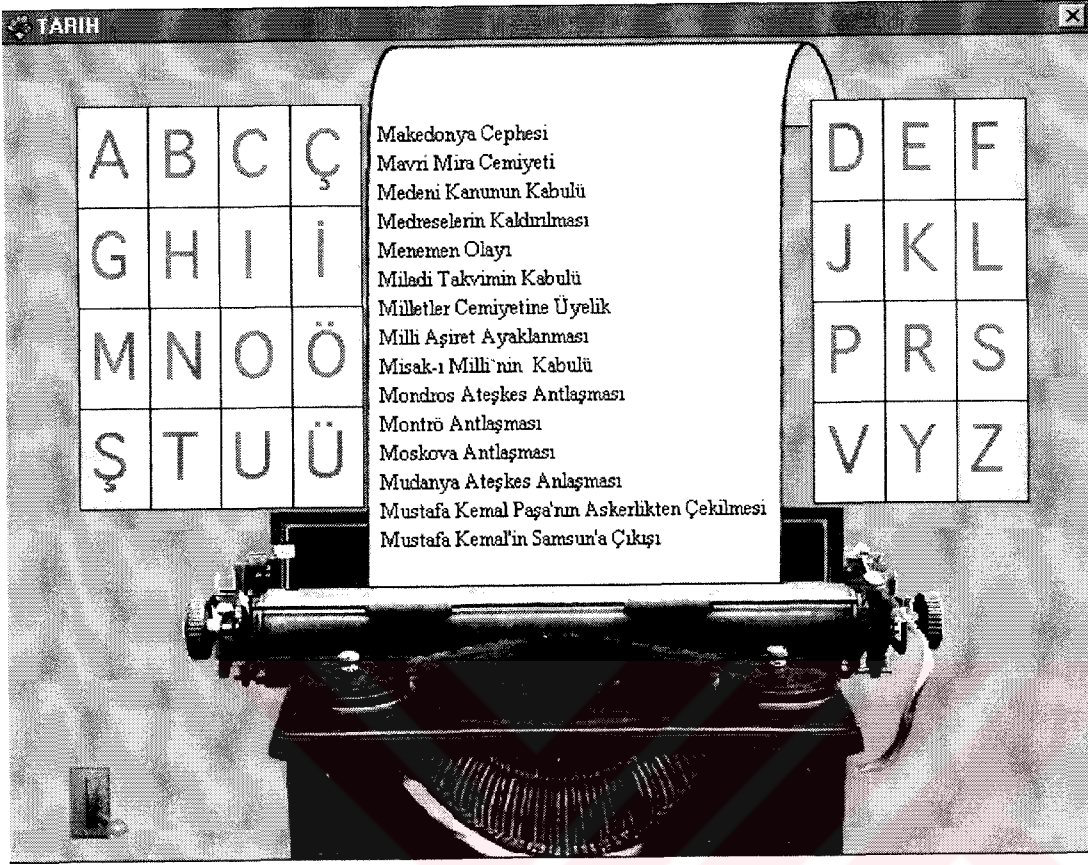
Kurtuluş Savaşı Döneminde Adı Geçen Kişilerin
Tanıtıldığı Bölüm

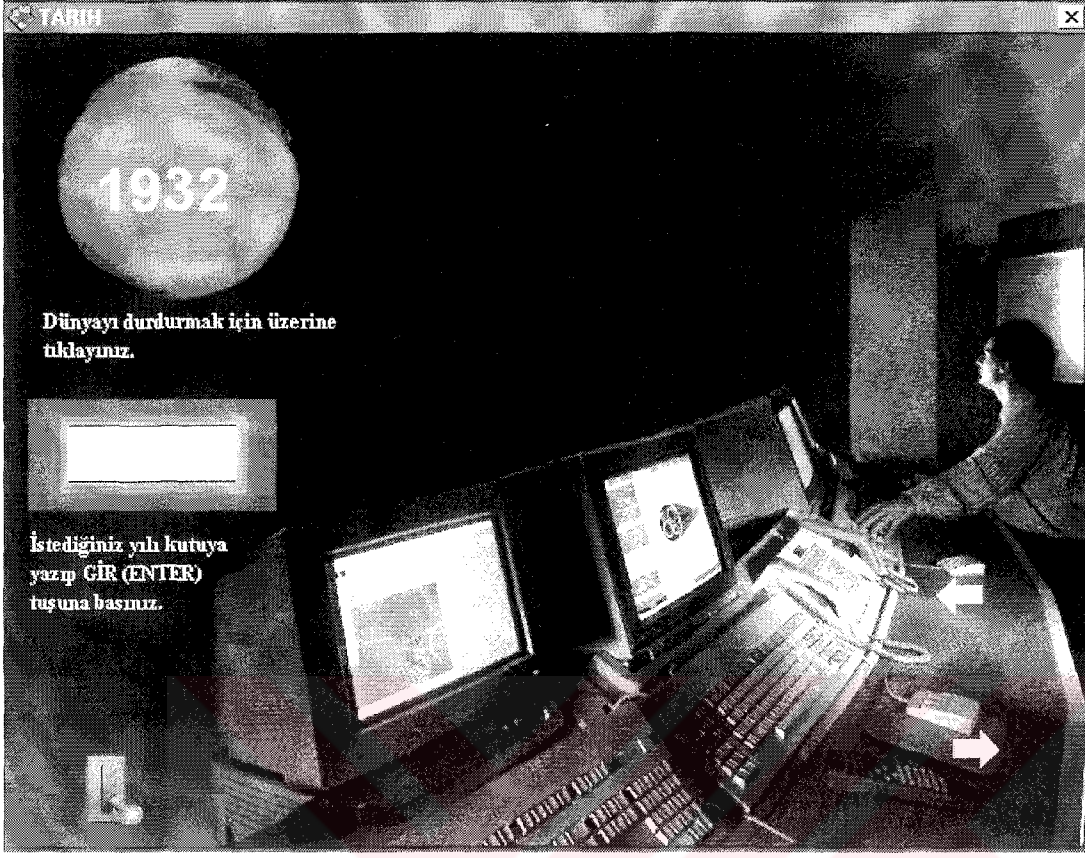
Kurtuluş Savaşı İle İlgili Devletler Hakkında
Bilgi Verilen Bölüm Sayfası

Yunanistan Hakkında Bilgi Verilen Bir Bölüm

Alfabetik Dizinin Yer Aldığı Bölüm

Kronolojik Dizini Gösteren Bölüm